

UGOVOR IZ AMSTERDAMA
O
IZMJENI UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI,
UGOVORÂ O OSNIVANJU EUROPSKIH ZAJEDNICA
I ODREĐENIH S NJIMA POVEZANIH AKATA

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA,

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA DANSKE,

PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE,

PREDSJEDNIK HELENSKE REPUBLIKE,

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ŠPANJOLSKE,

PREDSJEDNIK FRANCUSKE REPUBLIKE,

KOMISIJA KOJA JE OVLAŠTENA NA TEMELJU ČLANKA 14. USTAVA IRSKE
IZVRŠAVATI OVLAŠTI I OBAVLJATI DUŽNOSTI PREDSJEDNIKA IRSKE,

PREDSJEDNIK TALIJANSKE REPUBLIKE,

NJEGOVA KRALJEVSKA VISOST VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA,

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA NIZOZEMSKE,

SAVEZNI PREDSJEDNIK REPUBLIKE AUSTRIJE,

PREDSJEDNIK PORTUGALSKE REPUBLIKE,

PREDSJEDNIK REPUBLIKE FINSKE,

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ŠVEDSKE,

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA UJEDINJENE KRALJEVINE VELIKE BRITANIJE I
SJEVERNE IRSKE,

ODLUČILI SU izmijeniti Ugovor o Europskoj uniji, ugovore o osnivanju Europskih zajednica, kao i određene s njima povezane akte

i u tu su svrhu odredili kao svoje opunomoćenike:

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ BELGIJANACA:

g. Erika Deryckea, ministra vanjskih poslova

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA DANSKE:

g. Nielsa Helvega Petersena, ministra vanjskih poslova

PREDSJEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE:

dr. Klaus Kinkela, saveznog ministra vanjskih poslova i zamjenika saveznog kancelara

PREDSJEDNIK HELENSKE REPUBLIKE:

g. Theodorosa Pangalosa, ministra vanjskih poslova

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ŠPANJOLSKE:

g. Juana Abela Matutesa, ministra vanjskih poslova

PREDSJEDNIK FRANCUSKE REPUBLIKE:

g. Huberta Védrinea, ministra vanjskih poslova

KOMISIJA KOJA JE OVLAŠTENA NA TEMELJU ČLANKA 14. USTAVA IRSKE
IZVRŠAVATI OVLAŠTI I OBAVLJATI DUŽNOSTI PREDSDJEDNIKA IRSKE:

g. Raphaela P. Burkea, ministra vanjskih poslova

PREDSDJEDNIK TALIJANSKE REPUBLIKE:

g. Lamberta Dinija, ministra vanjskih poslova

NJEGOVA KRALJEVSKA VISOST VELIKI VOJVODA OD LUKSEMBURGA:

g. Jacquesa F. Poosa, zamjenika predsjednika Vlade, ministra vanjskih poslova, vanjske trgovine i suradnje

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA NIZOZEMSKA:

g. Hansa van Mierloa, zamjenika predsjednika Vlade i ministra vanjskih poslova

SAVEZNI PREDSDJEDNIK REPUBLIKE AUSTRIJE:

g. Wolfganga Schüssela, saveznog ministra vanjskih poslova i vicekancelara

PREDSDJEDNIK PORTUGALSKE REPUBLIKE:

g. Jaimea Gamu, ministra vanjskih poslova

PREDSJEDNIK REPUBLIKE FINSKE:

gđu Tarju Halonen, ministricu vanjskih poslova

NJEGOVO VELIČANSTVO KRALJ ŠVEDSKE:

gđu Lenu Hjelm-Wallén, ministricu vanjskih poslova

NJEZINO VELIČANSTVO KRALJICA UJEDINJENE KRALJEVINE VELIKE BRITANIJE I
SJEVERNE IRSKE:

g. Douglasa Hendersona, državnog tajnika, Ministarstvo vanjskih poslova i poslova
Commonwealtha

KOJI su se, razmijenivši svoje punomoći za koje je utvrđeno da su u valjanom i propisanom obliku,

SPORAZUMJELI KAKO SLIJEDI:

Dio prvi

SADRŽAJNE IZMJENE

Članak 1.

Ugovor o Europskoj uniji mijenja se u skladu s odredbama ovog članka.

1. Nakon treće uvodne izjave umeće se sljedeća uvodna izjava:

„POTVRĐUJUĆI svoju privrženost temeljnim socijalnim pravima utvrđenima u Europskoj socijalnoj povelji potpisanoj u Torinu 18. listopada 1961. te u Povelji Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika iz 1989.“

2. Dosadašnja sedma uvodna izjava zamjenjuje se sljedećim:

„ČVRSTO ODLUČIVŠI da promiču gospodarski i socijalni napredak svojih naroda, uzimajući u obzir načelo održivog razvoja i u okviru ostvarivanja unutarnjeg tržišta, čvršće povezanosti i zaštite okoliša, te da provode politike koje osiguravaju da pomaci u gospodarskoj integraciji budu popraćeni usporednim napretkom u drugim područjima,“

3. Dosadašnji deveti i deseti uvodni odlomci zamjenjuju se sljedećim:

„ODLUČNI da provode zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku koja uključuje postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike koja bi mogla dovesti do zajedničke obrane u skladu s odredbama članka J.7, a čime bi se ojačao europski identitet i neovisnost radi promicanja mira, sigurnosti i napretka u Europi i svijetu,

ODLUČNI da olakšaju slobodno kretanje osoba, a da se pritom osigura zaštita i sigurnost njihovih naroda, uspostavljanjem područja slobode, sigurnosti i pravde, u skladu s odredbama ovog Ugovora,“

4. U članku A drugi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Ovaj Ugovor označuje novu fazu u procesu stvaranja sve tješnje povezane unije među narodima Europe, u kojoj se odluke donose na što otvoreniji način i na razini što je moguće bližoj građanima.“

5. Članak B zamjenjuje se sljedećim:

„Članak B

Unija postavlja sebi sljedeće ciljeve:

- promicanje gospodarskog i socijalnog napretka i visokog stupnja zaposlenosti te postizanje uravnoteženog i održivog razvoja, posebice stvaranjem područja bez unutarnjih granica, jačanjem ekonomske i socijalne kohezije te uspostavom ekonomske i monetarne unije, uključujući, dugoročno, i jedinstvenu valutu u skladu s odredbama ovog Ugovora
- afirmaciju svojeg identiteta na međunarodnoj sceni, posebice provedbom zajedničke vanjske i sigurnosne politike koja uključuje postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike koja bi mogla dovesti do zajedničke obrane u skladu s odredbama članka J.7
- jačanje zaštite prava i interesa državljana svojih država članica uvođenjem građanstva Unije
- očuvanje i razvijanje Unije kao područja slobode, sigurnosti i pravde, na kojem je osigurano slobodno kretanje osoba zajedno s odgovarajućim mjerama nadzora vanjskih granica, azila, useljavanja te sprečavanja i suzbijanja kriminala
- očuvanje cjelokupne pravne stečevine Zajednice i njezin daljnji razvoj, pri čemu se treba razmotriti u kojoj je mjeri potrebno revidirati politike i oblike suradnje uvedene ovim Ugovorom kako bi se osigurala djelotvornost mehanizama i institucija Zajednice.

Ciljevi Unije ostvaruju se u skladu s ovim Ugovorom i njime predviđenim uvjetima i vremenskim rasporedom, uz poštovanje načela supsidijarnosti, kako je utvrđeno u članku 3.b Ugovora o osnivanju Europske zajednice.“

6. U članku C drugi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Unija posebice osigurava koherentnost svojih vanjskih aktivnosti kao cjeline u okviru svojih vanjskih odnosa, sigurnosne, ekonomske i razvojne politike. Vijeće i Komisija odgovorni su za osiguravanje te koherentnosti i dužni su u tu svrhu surađivati. Oni osiguravaju provedbu tih politika, svaki u skladu sa svojim ovlastima.“

7. Članak E zamjenjuje se sljedećim:

„Članak E

Europski parlament, Vijeće, Komisija, Sud i Revizorski sud izvršavaju svoje ovlasti pod uvjetima i u svrhe predviđene s jedne strane, odredbama ugovorâ o osnivanju Europskih zajednica i kasnijih ugovora i akata kojima se oni mijenjaju te odredbama ovog Ugovora s druge strane.“

8. Članak F mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Unija se temelji na načelima slobode, demokracije, poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te na vladavini prava; ta su načela zajednička svim državama članicama.“

(b) dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4., a umeće se novi stavak 3. kako slijedi:

„3. Unija poštuje nacionalni identitet svojih država članica.“

9. Na kraju glave I. umeće se sljedeći članak:

„Članak F.1

1. Vijeće, u sastavu šefova država ili vlada, odlučujući jednoglasno, na prijedlog jedne trećine država članica ili Komisije te nakon pribavljanja suglasnosti Europskog parlamenta, može utvrditi da jedna od država članica teško i trajno krši načela navedena u članku F stavku 1. nakon što pozove vladu dotične države članice da se očituje.

2. Ako je utvrđeno takvo kršenje, Vijeće može kvalificiranom većinom odlučiti da se dotičnoj državi članici suspendiraju određena prava koja proizlaze iz primjene ovog Ugovora, uključujući pravo glasa predstavnika vlade te države članice u Vijeću. Pritom Vijeće uzima u obzir moguće posljedice takve suspenzije na prava i obveze fizičkih i pravnih osoba.

Obveze dotične države članice temeljem ovog Ugovora u svakom slučaju i dalje obvezuju tu državu.

3. Vijeće može kvalificiranom većinom naknadno odlučiti izmijeniti ili opozvati mjere poduzete na temelju stavka 2., ako su se promijenile okolnosti zbog kojih su te mjere uvedene.

4. Za potrebe ovog članka, Vijeće odlučuje ne uzimajući u obzir glas predstavnika vlade dotične države članice. Suzdržani glasovi nazočnih ili zastupanih članova ne sprečavaju donošenje odluka iz stavka 1. Kvalificirana većina utvrđuje se kao udio ponderiranih glasova dotičnih članova Vijeća jednak onom utvrđenom u članku 148. stavku 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

Ovaj se stavak primjenjuje i u slučaju kada se prava glasa suspendiraju na temelju stavka 2.

5. Za potrebe ovog članka, Europski parlament odlučuje dvotrećinskom većinom danih glasova koji predstavljaju većinu njegovih članova.“

10. Glava V. zamjenjuje se sljedećim:

„Glava V.

ODREDBE O ZAJEDNIČKOJ VANJSKOJ I SIGURNOSNOJ POLITICI

Članak J.1

1. Unija utvrđuje i provodi zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku koja obuhvaća sva područja vanjske i sigurnosne politike i koja ima sljedeće ciljeve:

- očuvanje zajedničkih vrijednosti, temeljnih interesa, neovisnosti i cjelovitosti Unije u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih naroda
- jačanje sigurnosti Unije u svakom pogledu
- očuvanje mira i jačanje međunarodne sigurnosti u skladu s načelima Povelje Ujedinjenih naroda, kao i načelima Helsinškoga završnog akta te ciljevima Pariške povelje, uključujući i one koji se odnose na vanjske granice
- promicanje međunarodne suradnje
- razvijanje i učvršćivanje demokracije i vladavine prava te poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda.

2. Države članice aktivno i bez zadržke podupiru vanjsku i sigurnosnu politiku Unije u duhu lojalnosti i uzajamne solidarnosti.

Države članice zajednički rade na jačanju i razvijanju svoje uzajamne političke solidarnosti. One se suzdržavaju od svakog djelovanja koje je suprotno interesima Unije ili koje bi moglo narušiti njezinu učinkovitost kao kohezivne snage u međunarodnim odnosima.

Vijeće osigurava poštovanje tih načela.

Članak J.2

Unija ostvaruje ciljeve određene člankom J.1:

- utvrđivanjem načela i općih smjernica zajedničke vanjske i sigurnosne politike
- odlučivanjem o zajedničkim strategijama
- usvajanjem zajedničkih akcija
- usvajanjem zajedničkih stajališta
- jačanjem sustavne suradnje među državama članicama u provođenju politike.

Članak J.3

1. Europsko vijeće utvrđuje načela i opće smjernice zajedničke vanjske i sigurnosne politike, uključujući za pitanja s implikacijama u području obrane.
2. Europsko vijeće odlučuje o zajedničkim strategijama koje Unija provodi u područjima na kojima države članice imaju važne zajedničke interese.

U zajedničkim strategijama određuju se njihovi ciljevi i trajanje te sredstva koja su Unija i države članice dužne osigurati.

3. Vijeće donosi odluke potrebne za utvrđivanje i provedbu zajedničke vanjske i sigurnosne politike na temelju općih smjernica utvrđenih od strane Europskog vijeća.

Vijeće preporučuje Europskom vijeću zajedničke strategije i provodi ih, posebice usvajanjem zajedničkih akcija i zajedničkih stajališta.

Vijeće osigurava jedinstvo, koherentnost i učinkovitost djelovanja Unije.

Članak J.4

1. Vijeće usvaja zajedničke akcije. Zajedničke se akcije odnose na određene situacije za koje se procjenjuje da je potrebno operativno djelovanje Unije. U njima se utvrđuju njihovi ciljevi, područje primjene, sredstva koja Uniji stoje na raspolaganju, ako je potrebno i njihovo trajanje, te uvjeti za njihovu provedbu.
2. Ako se promijene okolnosti koje bitno utječu na pitanje koje je predmetom zajedničke akcije, Vijeće preispituje načela i ciljeve tog djelovanja i donosi potrebne odluke. Sve dok Vijeće ne donese odluku, zajednička akcija ostaje na snazi.
3. Zajedničke akcije obvezuju države članice u pogledu stajališta koja one zauzimaju i u pogledu njihovog djelovanja.
4. Vijeće može od Komisije zatražiti da mu dostavi bilo koji odgovarajući prijedlog povezan sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom kako bi se osigurala provedba zajedničke akcije.
5. Kada se planira usvajanje nacionalnog stajališta ili djelovanje na nacionalnoj razini na temelju zajedničke akcije, potrebno je na vrijeme dostaviti obavijest o tome kako bi se, ako je potrebno, omogućilo prethodno savjetovanje u Vijeću. Obveza dostavljanja prethodne obavijesti ne odnosi se na mjere koje samo predstavljaju prenošenje odluka Vijeća na nacionalnu razinu.
6. U slučaju neodoljive potrebe koja proizlazi iz promijenjene situacije, a u nedostatku odluke Vijeća, države članice mogu hitno poduzeti potrebne mjere, vodeći računa o općim ciljevima zajedničke akcije. Dotična država članica odmah obavješćuje Vijeće o svim takvim mjerama.
7. U slučaju bilo kakvih značajnih poteškoća u provedbi zajedničke akcije, država članica ih je dužna uputiti Vijeću, koje o njima raspravlja i traži odgovarajuća rješenja. Ta rješenja ne smiju biti u suprotnosti s ciljevima zajedničke akcije ili narušavati njezinu učinkovitost.

Članak J.5

Vijeće usvaja zajednička stajališta. Zajednička stajališta utvrđuju pristup Unije pojedinom pitanju zemljopisne ili tematske naravi. Države članice osiguravaju da njihove nacionalne politike budu u skladu sa zajedničkim stajalištima.

Članak J.6

Kako bi se osiguralo da utjecaj Unije bude što je moguće djelotvorniji usklađenim i konvergentnim djelovanjem, države se članice međusobno u okviru Vijeća obavješćuju i savjetuju o svakom pitanju vanjske i sigurnosne politike koje je od općeg interesa.

Članak J.7

1. Zajednička vanjska i sigurnosna politika uključuje sva pitanja povezana sa sigurnošću Unije, uključujući postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike, u skladu s drugim podstavkom, koja bi mogla dovesti do zajedničke obrane, ako Europsko vijeće tako odluči. Ono u tom slučaju daje preporuku državama članicama da usvoje takvu odluku u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

Zapadnoeuropska unija (ZEU) predstavlja sastavni dio razvoja Unije te omogućuje Uniji pristup operativnim sposobnostima, osobito u kontekstu stavka 2. Ona pruža podršku Uniji u oblikovanju obrambenih aspekata zajedničke vanjske i sigurnosne politike, kako je određeno u ovom članku. S tim u skladu Unija njeguje tješnje institucionalne odnose sa ZEU-om s ciljem moguće integracije ZEU-a u Uniju, ako Europsko vijeće tako odluči. Ono u tom slučaju daje preporuku državama članicama da usvoje takvu odluku u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

Politika Unije u skladu s ovim člankom ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica te poštuje obveze pojedinih država članica na temelju Sjevernoatlantskog ugovora, koje svoju zajedničku obranu ostvaruju u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i u skladu je sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom unutar tog okvira.

Pružat će se podrška postupnom oblikovanju zajedničke obrambene politike, u mjeri u kojoj države članice to smatraju primjerenim, na temelju međusobne suradnje u području naoružanja.

2. Pitanja na koja se odnosi ovaj članak uključuju humanitarne i spasilačke zadaće, zadaće očuvanja mira i zadaće borbenih snaga u upravljanju krizama, uključujući uspostavu mira.

3. Unija će se služiti ZEU-om za izradu i provedbu odluka i djelovanja Unije koji imaju implikacije u području obrane.

Nadležnost Europskog vijeća za utvrđivanje smjernica u skladu s člankom J.3 postoji i u pogledu ZEU-a za ona pitanja u kojima se Unija služi ZEU-om.

Kada se Unija služi ZEU-om za izradu i provedbu svojih odluka o zadaćama iz stavka 2., sve države članice Unije imaju pravo u potpunosti sudjelovati u tim zadaćama. Vijeće u dogovoru s institucijama ZEU-a usvaja potrebne praktične aranžmane kako bi se svim državama članicama koje doprinose dotičnim zadaćama omogućilo potpuno i ravnopravno sudjelovanje u planiranju i odlučivanju u ZEU-u.

Odluke koje imaju implikacije u području obrane iz ovog stavka donose se ne dovodeći u pitanje politike i obveze iz stavka 1 podstavka 3..

4. Odredbama ovog članka ne sprečava se razvijanje tješnje suradnje između dvije ili više država članica na bilateralnoj razini, u okviru ZEU-a i Atlantskog saveza, u mjeri u kojoj takva suradnja nije suprotna ili ne sprečava suradnju predviđenu ovom glavom.

5. Radi promicanja ciljeva ovog članka njegove će se odredbe preispitati u skladu s člankom N.

Članak J.8

1. Predsjedništvo predstavlja Uniju u pitanjima koja spadaju u zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku.

2. Predsjedništvo je odgovorno za provedbu odluka donesenih na temelju ove glave; u tom svojstvu Predsjedništvo u načelu izražava stajalište Unije u međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama.

3. Predsjedništvu pomaže Glavni tajnik Vijeća, koji obnaša funkciju Visokog predstavnika za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku.

4. Komisija je u potpunosti uključena u zadaće iz stavaka 1. i 2. U tim zadaćama Predsjedništvu prema potrebi pomaže sljedeća država članica koja će obnašati dužnost Predsjedništva.

5. Vijeće može, kad god to smatra potrebnim, imenovati posebnog predstavnika s mandatom u pogledu nekog posebnog političkog pitanja.

Članak J.9

1. Države članice koordiniraju svoje djelovanje u međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama. U tim forumima one podržavaju zajednička stajališta.

U međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama, gdje ne sudjeluju sve države članice, one koje sudjeluju podržavaju zajednička stajališta.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1. i članak J.4 stavak 3., države članice zastupljene u međunarodnim organizacijama ili na međunarodnim konferencijama u kojima ne sudjeluju sve države članice, redovito obavješćuju potonje o svim pitanjima od zajedničkog interesa.

Države članice koje su ujedno članice Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda uskladit će svoje djelovanje i u potpunosti obavješćivati ostale države članice. Države članice koje su stalne članice Vijeća sigurnosti branit će u obavljanju svojih funkcija stajališta i interese Unije, ne dovodeći u pitanje svoje obveze prema odredbama Povelje Ujedinjenih naroda.

Članak J.10

Diplomatske i konzularne misije država članica i delegacije Komisije u trećim zemljama i na međunarodnim konferencijama te njihova predstavništva pri međunarodnim organizacijama surađuju kako bi osigurali poštovanje i provođenje zajedničkih stajališta i zajedničkih akcija usvojenih od strane Vijeća.

Svoju suradnju oni unapređuju razmjenom podataka, provođenjem zajedničkih procjena i doprinošenjem provedbi odredaba iz članka 8.c Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

Članak J.11

Predsjedništvo se savjetuje s Europskim parlamentom o glavnim aspektima i osnovnim opredjeljenjima zajedničke vanjske i sigurnosne politike te osigurava da se stavovi Europskog parlamenta na odgovarajući način uzmu u razmatranje. Predsjedništvo i Komisija redovito obavješćuju Europski parlament o razvoju vanjske i sigurnosne politike Unije.

Europski parlament može postavljati pitanja Vijeću ili mu davati preporuke. Europski parlament svake godine održava raspravu o napretku u provedbi zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

Članak J.12

1. Svaka država članica ili Komisija može Vijeću uputiti bilo koje pitanje vezano za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku te mu može podnositi prijedloge.

2. U slučajevima koji zahtijevaju brzu odluku, Predsjedništvo, po službenoj dužnosti ili na zahtjev Komisije ili države članice, saziva izvanredni sastanak Vijeća u roku od četrdeset osam sati ili, u slučaju hitnosti, u kraćem roku.

Članak J.13

1. Odluke iz ove glave Vijeće donosi jednoglasno. Suzdržani glasovi nazočnih ili zastupanih članova ne sprečavaju donošenje tih odluka.

Ako glasuje suzdržano, svaki član Vijeća može obrazložiti svoju suzdržanost davanjem formalne izjave na temelju ovog podstavka. U tom slučaju nije obvezan primjenjivati tu odluku, ali prihvaća da ona obvezuje Uniju. U duhu uzajamne solidarnosti dotična država članica suzdržava se od svakog djelovanja koje bi moglo biti u suprotnosti ili onemogućavati djelovanje Unije na temelju te odluke, a ostale države članice poštuju njezino stajalište. Ako članovi Vijeća koji na ovaj način obrazlože svoju suzdržanost čine više od jedne trećine glasova ponderiranih u skladu s člankom 148. stavkom 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, odluka se ne donosi.

2. Odstupajući od odredaba stavka 1., Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom:

- pri donošenju zajedničkih akcija, zajedničkih stajališta ili pri donošenju svake druge odluke na temelju zajedničke strategije
- pri donošenju svih odluka kojima se provodi zajednička akcija ili zajedničko stajalište.

Ako član Vijeća izjavi da se zbog važnih i navedenih razloga nacionalne politike namjerava suprotstaviti donošenju odluke o kojoj se odlučuje kvalificiranom većinom, glasovanje se ne provodi. Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, zatražiti da se to pitanje uputi Europskom vijeću na jednoglasno odlučivanje.

Glasovi članova Vijeća ponderiraju se u skladu s člankom 148. stavkom 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Za donošenje odluka potrebna su najmanje 62 glasa za, koja je dalo najmanje 10 članova.

Ovaj se stavak ne primjenjuje na odluke koje imaju implikacije u području vojske ili obrane.

3. O postupovnim pitanjima Vijeće odlučuje većinom glasova svojih članova.

Članak J.14

Kada je u provedbi ove glave potrebno sklopiti sporazum s jednom ili više država ili međunarodnih organizacija, Vijeće može, odlučujući jednoglasno, ovlastiti Predsjedništvo, kojem prema potrebi pomaže Komisija, da u tu svrhu započne pregovore. Takve sporazume sklapa Vijeće, odlučujući jednoglasno, na preporuku Predsjedništva. Nijedan sporazum ne obvezuje državu članicu čiji predstavnik u Vijeću izjavi da se moraju poštovati njezini ustavni propisi; ostali se članovi Vijeća mogu suglasiti da se sporazum na njih primjenjuje privremeno.

Odredbe ovog članka primjenjuju se i na pitanja iz glave VI.

Članak J.15

Ne dovodeći u pitanje članak 151. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, Politički odbor prati međunarodnu situaciju u područjima obuhvaćenima zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom i doprinosi utvrđivanju politika davanjem mišljenja Vijeću, na zahtjev Vijeća ili na vlastitu inicijativu. Također nadzire provedbu usuglašenih politika, ne dovodeći u pitanje odgovornost Predsjedništva i Komisije.

Članak J.16

Glavni tajnik Vijeća, Visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, pomaže Vijeću u pitanjima iz područja zajedničke vanjske i sigurnosne politike, posebice tako što doprinosi oblikovanju, pripremi i provedbi odluka u sklopu te politike i, kada je to primjereno te djelujući u ime Vijeća, a na zahtjev Predsjedništva, vodi politički dijalog s trećima.

Članak J.17

Komisija je u potpunosti uključena u rad u području zajedničke vanjske i sigurnosne politike.

Članak J.18

1. Članci 137., 138., 139. do 142., 146., 147., 150. do 153., 157. do 163., 191.a te 217. Ugovora o osnivanju Europske zajednice primjenjuju se na odredbe koje se odnose na područja iz ove glave.

2. Administrativni izdaci koje institucije imaju na osnovi odredaba koje se odnose na područja iz ove glave terete proračun Europskih zajednica.

3. Operativni izdaci koji nastanu pri provedbi tih odredaba također terete proračun Europskih zajednica, osim izdataka koji nastanu pri operacijama koje imaju implikacije u području vojske ili obrane te u slučajevima kada Vijeće jednoglasno odluči drukčije.

U slučajevima kada izdaci ne terete proračun Europskih zajednica, oni terete države članice prema ključu bruto nacionalnog proizvoda, osim ako Vijeće jednoglasno odluči drukčije. Kada je riječ o izdacima koji nastanu pri operacijama koje imaju implikacije u području vojske ili obrane, države članice čiji su predstavnici u Vijeću dali formalnu izjavu na temelju članka J.13. stavka 1. podstavka 2., nisu obvezne doprinijeti njihovu financiranju.

4. Proračunski postupak utvrđen u Ugovoru o osnivanju Europske zajednice primjenjuje se na izdatke koji terete proračun Europskih zajednica.“

11. Glava VI. zamjenjuje se sljedećim:

„Glava VI.

ODREDBE O POLICIJSKOJ I PRAVOSUDNOJ SURADNJI U KAZNENIM STVARIMA

Članak K.1

Ne dovodeći u pitanje ovlasti Europske zajednice, cilj je Unije pružiti građanima visok stupanj sigurnosti u području slobode, sigurnosti i pravde razvijanjem zajedničkog djelovanja među državama članicama u područjima policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima te sprečavanjem i suzbijanjem rasizma i ksenofobije.

Taj se cilj postiže sprečavanjem i suzbijanjem organiziranog i drugog kriminala, posebice terorizma, trgovanja ljudima te kaznenih djela na štetu djece, nezakonitog trgovanja drogom i nezakonitog trgovanja oružjem, korupcije i prevara:

- tješnjom suradnjom među policijskim, carinskim i drugim nadležnim tijelima u državama članicama, neposredno i putem Europskog policijskog ureda (Europol), u skladu s odredbama članka K.2 i K.4
- tješnjom suradnjom među pravosudnim i drugim nadležnim tijelima država članica u skladu s odredbama članka K.3 točaka (a) do (d) i članka K.4
- usklađivanjem, prema potrebi, kaznenopravnih propisa u državama članicama u skladu s odredbama članka K.3 točke (e)

Članak K.2

1. Zajedničko djelovanje u području policijske suradnje uključuje:
  - (a) operativnu suradnju među nadležnim tijelima, uključujući policiju, carinu i druga tijela država članica zadužena za izvršavanje zakona u vezi sa sprečavanjem, otkrivanjem i istragom kaznenih djela
  - (b) prikupljanje, pohranu, obradu, analizu i razmjenu odgovarajućih podataka, uključujući podatke kojima raspolažu tijela zadužena za izvršavanje zakona, o izvješćima o sumnjivim financijskim transakcijama, posebice preko Europol, pridržavajući se odgovarajućih odredaba o zaštiti osobnih podataka
  - (c) suradnju i zajedničke inicijative u osposobljavanju, razmjeni časnika za vezu, privremenom upućivanju, upotrebi opreme i u forenzičkim istraživanjima
  - (d) zajedničko ocjenjivanje pojedinih istražnih tehnika vezanih uz otkrivanje teških oblika organiziranoga kriminala.

2. Vijeće promiče suradnju preko Europolu, a u roku od pet godina od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, dužno je posebice:

- (a) omogućiti Europolu da olakša i pruži potporu u pripremi konkretnih istražnih radnji nadležnih tijela država članica, uključujući operativne radnje zajedničkih timova u kojima predstavnici Europolu imaju ulogu pružanja potpore, kao i da potakne usklađivanje i provođenje tih radnji
- (b) donijeti mjere koje omogućuju da Europol od nadležnih tijela država članica zatraži provođenje i koordiniranje istraga u konkretnim slučajevima te da razvija posebna stručna znanja koja se mogu staviti na raspolaganje državama članicama radi pomoći u istragama predmeta organiziranoga kriminala
- (c) promicati stvaranje veza među osobljem tijela za kazneni progon i istragu koji su specijalizirani za borbu protiv organiziranoga kriminala i koji usko surađuju s Europolom
- (d) utemeljiti istraživačku, dokumentacijsku i statističku mrežu o prekograničnom kriminalu.

Članak K.3

Zajedničko djelovanje u području pravosudne suradnje u kaznenim stvarima uključuje:

- (a) olakšavanje i ubrzavanje suradnje među nadležnim ministarstvima te sudskim i drugim odgovarajućim tijelima država članica u vezi sa sudskim postupkom i izvršenjem odluka
- (b) olakšavanje izručenja među državama članicama
- (c) osiguravanje usklađenosti pravila koja se primjenjuju u državama članicama, u mjeri u kojoj je to potrebno za poboljšavanje takve suradnje
- (d) sprečavanje sukoba nadležnosti među državama članicama

- (e) postupno usvajanje mjera kojima se utvrđuju minimalna pravila u vezi s konstitutivnim elementima kaznenih djela i kaznenopravnim sankcijama u polju organiziranoga kriminala, terorizma i nezakonitog trgovanja drogom.

Članak K.4

Vijeće utvrđuje uvjete i ograničenja pod kojima nadležna tijela navedena u člancima K.2 i K.3 mogu djelovati na državnom području druge države članice u vezi i u dogovoru s tijelima te države.

Članak K.5

Ova glava ne utječe na izvršavanje dužnosti koje države članice imaju u pogledu očuvanja javnog poretka i zaštite unutarnje sigurnosti.

Članak K.6

1. U područjima iz ove glave države se članice u okviru Vijeća međusobno obavješćuju i savjetuju radi usklađivanja svojeg djelovanja. U tu svrhu one uspostavljaju suradnju između odgovarajućih službi svojih uprava.
2. Vijeće poduzima mjere i promiče suradnju koristeći se odgovarajućim oblicima i postupcima određenima ovom glavom, doprinoseći ostvarivanju ciljeva Unije. U tu svrhu, odlučujući jednoglasno, na inicijativu bilo koje države članice ili Komisije, Vijeće može:
  - (a) donijeti zajednička stajališta kojima se utvrđuje pristup Unije određenom pitanju
  - (b) donijeti okvirne odluke radi usklađivanja zakona i drugih propisa država članica. Okvirne odluke obvezuju države članice u pogledu rezultata koje treba postići, ali prepuštaju nacionalnim tijelima odabir oblika i metoda. One nemaju izravan učinak
  - (c) donijeti odluke u svaku drugu svrhu koja je sukladna ciljevima ove glave, pri čemu je isključeno bilo kakvo usklađivanje zakona i drugih propisa država članica. Te odluke su obvezujuće i nemaju izravan učinak; Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, usvaja mjere potrebne za provedbu tih odluka na razini Unije

- (d) utvrditi konvencije koje državama članicama preporučuje da ih usvoje u skladu sa svojim ustavnim odredbama. Države članice pokreću odgovarajuće postupke u roku koji će odrediti Vijeće.

Kada najmanje polovina država članica usvoji konvencije, one stupaju na snagu u tim državama članicama, osim ako je samim konvencijama predviđeno drukčije. Vijeće usvaja mjere za provedbu konvencija dvotrećinskom većinom ugovornih stranaka.

3. Kada se zahtijeva da Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, glasovi njegovih članova ponderiraju se u skladu s člankom 148. stavkom 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, pri čemu je za donošenje akata Vijeća potrebno najmanje 62 glasa za, koja je dalo najmanje 10 članova.

4. O postupovnim pitanjima Vijeće odlučuje većinom glasova svojih članova.

Članak K.7

1. Sud Europskih zajednica nadležan je, pridržavajući se uvjeta utvrđenih u ovom članku, odlučivati o prethodnim pitanjima glede valjanosti i tumačenja okvirnih odluka i odluka, glede tumačenja konvencija utvrđenih na temelju ove glave, kao i glede valjanosti i tumačenja mjera na temelju kojih se one provode.

2. Izjavom danom pri potpisivanju Ugovora iz Amsterdama ili u bilo kojem trenutku nakon toga, svaka država članica može prihvatiti nadležnost Suda za prethodno odlučivanje iz stavka 1.

3. Država članica koja daje izjavu na temelju stavka 2. dužna je precizirati, ili:

- (a) da bilo koji sud te države, protiv čijih odluka ne postoji pravni lijek na temelju nacionalnog prava, može zatražiti od Suda odluku o prethodnom pitanju koje se pojavilo u predmetu koji se vodi pred tim sudom i koje se odnosi na valjanost ili tumačenje akta iz stavka 1., ako taj sud smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, ili

(b) da bilo koji sud te države može zatražiti od Suda odluku o prethodnom pitanju koje se pojavilo u predmetu koji se vodi pred tim sudom i koje se odnosi na valjanost ili tumačenje akta iz stavka 1., ako taj sud smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu.

4. Svaka država članica, bez obzira na to je li dala izjavu na temelju stavka 2., može Sudu podnositi svoja očitovanja ili pisane izjave u predmetima iz stavka 1.

5. Sud nije nadležan preispitivati valjanost ili razmjernost operacija koje provodi policija ili drugo tijelo zaduženo za izvršavanje zakona države članice ili preispitivati izvršavanje dužnosti država članica u pogledu očuvanja javnog poretka i zaštite unutarnje sigurnosti.

6. Sud je nadležan preispitivati zakonitost okvirnih odluka i odluka u postupcima koje pokrene država članica ili Komisija zbog nenadležnosti, bitne povrede postupka, povrede ovog Ugovora ili bilo kojeg pravnog pravila vezanog uz njegovu primjenu ili zbog zlorabe ovlasti. Postupci predviđeni ovim stavkom moraju se pokrenuti u roku od dva mjeseca od objavljivanja akta.

7. Sud je nadležan odlučivati u svakom sporu među državama članicama koji se odnosi na tumačenje ili primjenu akata donesenih na temelju članka K.6 stavka 2., kada god Vijeće taj spor ne može riješiti u roku od šest mjeseci od dana kada ga Vijeću uputi neki njegov član. Sud je također nadležan odlučivati u svakom sporu između država članica i Komisije koji se odnosi na tumačenje ili primjenu konvencija utvrđenih na temelju članka K.6 stavka 2. točke (d).

Članak K.8

1. Uspostavlja se Koordinacijski odbor sastavljen od viših dužnosnika. Osim koordinacijske uloge, Odbor ima sljedeće zadaće:

- davati mišljenja Vijeću, na njegov zahtjev ili na vlastitu inicijativu
- ne dovodeći u pitanje članak 151. Ugovora o osnivanju Europske zajednice doprinosti pripremi rasprava Vijeća u područjima iz članka K.1.

2. Komisija je u potpunosti uključena u rad u područjima iz ove glave.

Članak K.9

U međunarodnim organizacijama i na međunarodnim konferencijama u kojima sudjeluju, države članice zastupaju zajednička stajališta donesena prema odredbama ove glave.

Članci J.8 i J.9 primjenjuju se, prema potrebi, na pitanja na koja se odnosi ova glava.

Članak K.10

Sporazumi iz članka J.14 mogu obuhvaćati pitanja na koja se odnosi ova glava.

Članak K.11

1. Vijeće se savjetuje s Europskim parlamentom prije donošenja bilo koje mjere iz članka K.6 stavka 2. točaka (b), (c) i (d). Europski parlament daje svoje mišljenje u roku koji utvrdi Vijeće, a koji ne smije biti kraći od tri mjeseca. Ako Europski parlament u tom roku ne da mišljenje, Vijeće može odlučivati.

2. Predsjedništvo i Komisija redovito obavješćuju Europski parlament o raspravama u područjima obuhvaćenima ovom glavom.

3. Europski parlament može postavljati pitanja Vijeću ili mu davati preporuke. Svake godine održava raspravu o napretku postignutom u područjima iz ove glave.

Članak K.12

1. Državama članicama koje među sobom namjeravaju uspostaviti pojačanu suradnju može se odobriti da se, pridržavajući se članka K.15 i K.16 koriste institucijama, postupcima i mehanizmima utvrđenima u Ugovorima, pod uvjetom da predložena suradnja:

(a) poštuje ovlasti Europske zajednice i ciljeve utvrđene ovom glavom

(b) ima za cilj omogućiti brži razvoj Unije u područje slobode, sigurnosti i pravde.

2. Odobrenje iz stavka 1. daje Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na zahtjev dotičnih država članica i nakon što je pozvalo Komisiju da iznese svoje mišljenje. Isti se zahtjev dostavlja i Europskom parlamentu.

Ako član Vijeća izjavi da se zbog važnih i navedenih razloga nacionalne politike namjerava suprotstaviti davanju odobrenja kvalificiranom većinom, glasovanje se ne provodi. Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, zatražiti da se to pitanje uputi Europskom vijeću na jednoglasno odlučivanje.

Glasovi članova Vijeća ponderiraju se u skladu s člankom 148. stavkom 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Za donošenje odluka potrebna su najmanje 62 glasa za, koja je dalo najmanje 10 članova.

3. Svaka država članica koja se želi uključiti u suradnju uspostavljenu u skladu s ovim člankom o svojoj namjeri obavješćuje Vijeće i Komisiju, koja u roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti daje mišljenje Vijeću, uz moguću preporuku o posebnim aranžmanima koje smatra potrebnima da bi ta država članica postala strankom u toj suradnji. U roku od četiri mjeseca od dana te obavijesti, Vijeće odlučuje o tom zahtjevu i o svim posebnim aranžmanima koje smatra potrebnima. Smatra se da je odluka donesena, osim ako Vijeće kvalificiranom većinom odluči odgoditi donošenje odluke; u tom slučaju Vijeće mora navesti razloge za svoju odluku i odrediti rok za njezino ponovno razmatranje. Za potrebe ovog stavka, Vijeće odlučuje uz uvjete iz članka K.16.

4. Odredbe članaka K.1 do K.13 primjenjuju se na pojačanu suradnju predviđenu ovim člankom, osim ako je ovim člankom i člancima K.15 i K.16 predviđeno drukčije.

Odredbe Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice koje se odnose na ovlasti Suda Europskih zajednica i na izvršavanje tih ovlasti primjenjuju se na stavke 1., 2. i 3.

5. Ovaj članak ne dovodi u pitanje odredbe Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije.

Članak K.13

1. Članci 137., 138., 138.e, 139. do 142., 146., 147., članak 148. stavak 3., članci 150. do 153., 157. do 163., 191.a i 217. Ugovora o osnivanju Europske zajednice primjenjuju se na odredbe koje se odnose na područja iz ove glave.
2. Administrativni izdaci koje institucije imaju na osnovi odredaba povezanih s područjima iz ove glave terete proračun Europskih zajednica.
3. Operativni izdaci koji nastanu pri provedbi tih odredaba također terete proračun Europskih zajednica, osim ako Vijeće jednoglasno odluči drukčije. U slučajevima kada izdaci ne terete proračun Europskih zajednica, oni terete države članice prema ključu bruto nacionalnog proizvoda, osim ako Vijeće jednoglasno odluči drukčije.
4. Proračunski postupak utvrđen u Ugovoru o osnivanju Europske zajednice primjenjuje se na izdatke koji terete proračun Europskih zajednica.

Članak K.14

Vijeće može, na inicijativu Komisije ili države članice te nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, jednoglasno odlučiti da djelovanje u područjima iz članka K.1 potpada pod glavu III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice te istodobno utvrditi odgovarajuće uvjete glasovanja s time u vezi. Vijeće će državama članicama preporučiti da tu odluku usvoje u skladu sa svojim ustavnim odredbama.“

12. Umeće se sljedeća nova glava:

„Glava VI.a

ODREDBE O POJAČANOJ SURADNJI

Članak K.15

1. Države članice koje među sobom namjeravaju uspostaviti pojačanu suradnju mogu se koristiti institucijama, postupcima i mehanizmima utvrđenima ovim Ugovorom i Ugovorom o osnivanju Europske zajednice pod uvjetom da ta suradnja:

- (a) teži unapređivanju ciljeva Unije te zaštiti i služenju njezinim interesima
- (b) poštuje načela navedenih ugovora i jedinstveni institucionalni okvir Unije
- (c) služi samo kao krajnje sredstvo, tek kada se ciljevi navedenih ugovora ne mogu postići primjenom odgovarajućih postupaka utvrđenih u njima
- (d) utječe barem na većinu država članica
- (e) nema utjecaja na pravnu stečevinu i na mjere donesene prema drugim odredbama navedenih ugovora
- (f) nema utjecaja na nadležnosti, prava, obveze i interese onih država članica koje u njoj ne sudjeluju
- (g) stoji otvorena svim državama članicama i omogućuje im da se u svakom trenutku uključe u tu suradnju, pod uvjetom da poštuju osnovnu odluku i odluke donesene u tom okviru
- (h) ispunjava posebne dodatne kriterije utvrđene člankom 5.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice i člankom K.12 ovog Ugovora, ovisno o dotičnom području, te da je suradnju odobrilo Vijeće u skladu s postupcima utvrđenima tim člancima.

2. Države članice primjenjuju, u mjeri u kojoj se na njih odnose, akte i odluke donesene radi provedbe suradnje u kojoj sudjeluju. Države članice koje ne sudjeluju u takvoj suradnji ne smiju onemogućavati njezinu provedbu od strane država članica koje u njoj sudjeluju.

Članak K.16

1. Za potrebe donošenja akata i odluka potrebnih za provedbu suradnje iz članka K.15 primjenjuju se odgovarajuće institucionalne odredbe ovog Ugovora i Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Međutim, iako svi članovi Vijeća mogu sudjelovati u vijećanju, samo predstavnici država članica koje sudjeluju u suradnji sudjeluju u donošenju odluka.

Kvalificirana većina utvrđuje se kao udio ponderiranih glasova dotičnih članova Vijeća jednak onom utvrđenom člankom 148. stavkom 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Jednoglasnost se postiže samo glasovima dotičnih članova Vijeća.

2. Izdaci koji nastanu provedbom suradnje, a ne ulaze u administrativne troškove institucija, terete države članice koje sudjeluju u suradnji, osim ako Vijeće jednoglasno odluči drukčije.

Članak K.17

Vijeće i Komisija redovito obavješćuju Europski parlament o razvoju pojačane suradnje uspostavljene na temelju ove glave.“

13. Članak L zamjenjuje se sljedećim:

„Članak L

Odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice, Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik te Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, koje se odnose na ovlasti Suda Europskih zajednica i na izvršavanje tih ovlasti, primjenjuju se samo na sljedeće odredbe ovog Ugovora:

(a) odredbe o izmjeni Ugovora o osnivanju Europske ekonomske zajednice, u pogledu osnivanja Europske zajednice, Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju

- (b) odredbe glave VI. pod uvjetima predviđenima člankom K.7
  - (c) odredbe glave VI.a pod uvjetima predviđenima člankom 5.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice te članka K.12 ovog Ugovora
  - (d) članak F stavak 2. u vezi s djelovanjem institucija, u onoj mjeri u kojoj je Sud nadležan temeljem ugovorâ o osnivanju Europskih zajednica i ovog Ugovora
  - (e) članke L do S.“
14. U članku N stavak 2. briše se, a stavak 1. ostaje bez brojčane oznake.
15. U članku O prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:
- „Svaka europska država koja poštuje načela određena u članku F stavku 1. može podnijeti zahtjev za članstvo u Uniji. Svoj zahtjev upućuje Vijeću koje odlučuje jednoglasno nakon savjetovanja s Komisijom i nakon dobivene suglasnosti Europskog parlamenta, koji odlučuje apsolutnom većinom svojih članova.“
16. U članku S dodaje se sljedeći novi stavak:
- „Na temelju Ugovora o pristupanju iz 1994. finska i švedska verzija ovog Ugovora također su vjerodostojne.“

Članak 2.

Ugovor o osnivanju Europske zajednice mijenja se u skladu s odredbama ovog članka.

1. U preambuli se nakon osme uvodne izjave umeće sljedeća uvodna izjava:

„ČVRSTO ODLUČIVŠI promicati razvoj najviše moguće razine znanja za svoje narode putem širokog pristupa obrazovanju i njegovim neprestanim osuvremenjivanjem,“

2. Članak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 2.

Zadaća je Zajednice, uspostavom zajedničkog tržišta te ekonomske i monetarne unije, kao i provedbom zajedničkih politika ili aktivnosti iz članka 3. i 3.a, promicati širom Zajednice skladan, uravnotežen i održiv razvoj gospodarskih aktivnosti, visoku razinu zaposlenosti i socijalne zaštite, jednakost između muškaraca i žena, održiv i neinflatorni rast, visoki stupanj konkurentnosti i konvergencije gospodarskih rezultata, visoku razinu zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša, povišenje životnog standarda i kvalitete života te ekonomsku i socijalnu koheziju i solidarnost među državama članicama.“

3. Članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) dosadašnji tekst označuje se brojevima i postaje stavak 1.

(b) u novom stavku 1. točka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) mjere koje se odnose na ulazak i kretanje osoba, kako je predviđeno u glavi III.a“

(c) u novom stavku 1. nakon točke (h) umeće se sljedeća nova točka (i):

„(i) promicanje usklađivanja politika zapošljavanja država članica radi poboljšanja njihove učinkovitosti razvojem usklađene strategije zapošljavanja“

(d) u novom stavku 1. dosadašnja točka (i) postaje točka (j), a sljedeće točke u skladu s tim označuju se novim slovima

(e) dodaje se sljedeći stavak:

„2. U svim aktivnostima iz ovog članka Zajednica teži uklanjanju nejednakosti i promicanju ravnopravnosti između muškaraca i žena.“

4. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 3.c

Zahtjevi u pogledu zaštite okoliša moraju se uključiti u utvrđivanje i provedbu politika i aktivnosti Zajednice iz članka 3., posebice s ciljem promicanja održivog razvoja.“

5. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 5.a

1. Države članice koje namjeravaju među sobom uspostaviti pojačanu suradnju mogu se, pridržavajući se članaka K.15 i K.16 Ugovora o Europskoj uniji, koristiti institucijama, postupcima i mehanizmima utvrđenim ovim Ugovorom pod uvjetom da predložena suradnja:

- (a) ne obuhvaća područja koja su u isključivoj nadležnosti Zajednice
- (b) ne utječe na politike, djelovanja ili programe Zajednice
- (c) ne odnosi se na građanstvo Unije i ne dovodi do diskriminacije među državljanima država članica
- (d) ostaje u granicama ovlasti dodijeljenih Zajednici ovim Ugovorom
- (e) ne predstavlja diskriminaciju ili ograničenje trgovine među državama članicama i ne narušava uvjete tržišnog natjecanja među njima.

2. Odobrenje iz stavka 1. daje Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

Ako član Vijeća izjavi da se zbog važnih i navedenih razloga nacionalne politike namjerava suprotstaviti davanju odobrenja kvalificiranom većinom, glasovanje se ne provodi. Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, zatražiti da se to pitanje uputi Vijeću u sastavu šefova država ili vlada, na jednoglasno odlučivanje.

Države članice koje namjeravaju uspostaviti pojačanu suradnju iz stavka 1. mogu uputiti zahtjev Komisiji, koja Vijeću može uputiti prijedlog u tom smislu. U slučaju da Komisija ne uputi prijedlog, dužna je obavijestiti dotične države članice o razlozima neupućivanja.

3. Svaka država članica koja se želi uključiti u suradnju uspostavljenu u skladu s ovim člankom o svojoj namjeri obavješćuje Vijeće i Komisiju, koja u roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti daje mišljenje Vijeću. U roku od četiri mjeseca od dana te obavijesti Komisija odlučuje o tom zahtjevu i o svim posebnim aranžmanima koje smatra potrebnima.

4. Akti i odluke potrebni za provedbu aktivnosti u okviru suradnje podliježu svim odgovarajućim odredbama ovog Ugovora, osim ako je ovim člankom i člancima K.15 i K.16 Ugovora o Europskoj uniji predviđeno drukčije.

5. Ovaj članak ne dovodi u pitanje odredbe Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije.“

6. U članku 6. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„Odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, Vijeće može donijeti pravila za zabranu takve diskriminacije.“

7. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 6.a

Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog Ugovora, Vijeće može u okviru nadležnosti koje su Ugovorom dodijeljene Zajednici, odlučujući jednoglasno, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, poduzeti odgovarajuće radnje radi suzbijanja diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije.“

8. Na kraju prvog dijela umeće se sljedeći članak:

„Članak 7.d

Ne dovodeći u pitanje članke 77., 90. i 92., a s obzirom na značenje koje usluge od općeg gospodarskog interesa imaju kao dio zajedničkih vrijednosti Unije, kao i na njihovu ulogu u promicanju socijalne i teritorijalne kohezije, Zajednica i države članice, svaka u okviru svojih ovlasti i u okviru područja primjene ovog Ugovora, vode računa o tome da se takve usluge odvijaju na temelju načela i uvjeta koji im omogućuju ispunjenje njihovih zadataka.“

9. Članak 8. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ovime se ustanovljuje građanstvo Unije. Svaka osoba koja ima državljanstvo neke države članice građanin je Unije. Građanstvo Unije ne zamjenjuje nacionalno državljanstvo, nego ga dopunjava.“

10. Članak 8.a stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Vijeće može usvojiti odredbe radi olakšavanja izvršavanja prava iz stavka 1.; osim ako je ovim Ugovorom drukčije predviđeno, Vijeće odlučuje u skladu s postupkom iz članka 189.b. Za vrijeme trajanja tog postupka Vijeće odlučuje jednoglasno.“

11. U članku 8.d dodaje se sljedeći stavak:

„Svaki se građanin Unije može pisanim putem obratiti bilo kojoj instituciji ili tijelu iz ovog članka ili iz članka 4. na jednom od jezika navedenih u članku 248. i dobiti odgovor na tom istom jeziku.“

12. Članak 51. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 51.

Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 189.b, usvaja mjere u području socijalne sigurnosti nužne za omogućavanje slobode kretanja radnika; u tu svrhu, Vijeće uspostavlja sustav kojim se radnicima migrantima i njihovim uzdržavanicima jamči:

- (a) zbrajanje ukupnog staža koji se uzima u obzir na temelju zakona različitih zemalja radi stjecanja i zadržavanja prava na naknadu i obračun visine naknade
- (b) isplatu naknada osobama koje imaju boravište na državnom području država članica.

Za vrijeme trajanja postupka iz članka 189.b, Vijeće odlučuje jednoglasno.“

13. Članak 56. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, donosi direktive za usklađivanje gore navedenih odredaba.“

14. Članak 57. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. U istu svrhu Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, donosi direktive za usklađivanje odredaba utvrđenih zakonom ili drugim propisima država članica o pokretanju i obavljanju djelatnosti samozaposlenih osoba. Vijeće, jednoglasno za vrijeme trajanja postupka iz članka 189.b, odlučuje o direktivama čija provedba u najmanje jednoj državi članici zahtijeva izmjene postojećih načela utvrđenih zakonom kojim se uređuju profesije u pogledu osposobljavanja i uvjeta pristupa profesiji za fizičke osobe. U ostalim slučajevima Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom.“

15. U dijelu trećem umeće se sljedeća glava:

„Glava III.a

VIZE, AZIL, USELJAVANJE I OSTALE POLITIKE KOJE SE ODNOSI NA
SLOBODNO KRETANJE OSOBA

Članak 73.i

Radi postupne uspostave područja slobode, sigurnosti i pravde Vijeće usvaja:

- (a) u roku od pet godina od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, mjere usmjerene na osiguravanje slobodnog kretanja osoba u skladu s člankom 7.a, zajedno s neposredno povezanim pratećim mjerama u vezi s nadzorom vanjskih granica, azila i useljavanja, u skladu s odredbama članka 73.j stavaka 2. i 3. te članka 73.k stavka 1. točke (a) i stavka 2. točke (a), kao i mjere za sprečavanje i suzbijanje kriminala u skladu s odredbama članka K.3 točke (e) Ugovora o Europskoj uniji
- (b) ostale mjere u područjima azila, useljavanja i zaštite prava državljana trećih zemalja u skladu s odredbama članka 73.k
- (c) mjere u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima, kako su predviđene člankom 73.m
- (d) odgovarajuće mjere za poticanje i jačanje administrativne suradnje, kako je predviđeno člankom 73.n
- (e) mjere u području policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima usmjerene na postizanje visoke razine sigurnosti sprečavanjem i suzbijanjem kriminala unutar Unije u skladu s odredbama Ugovora o Europskoj uniji.

Članak 73.j

Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 73.o, u roku od pet godina od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama usvaja:

- (1) mjere s ciljem osiguravanja, u skladu s člankom 7.a, nepostojanja kontrole osoba pri prelasku unutarnjih granica bez obzira na to je li riječ o građanima Unije ili državljanima trećih zemalja
- (2) mjere koje se odnose na prelazak vanjskih granica država članica i kojima se utvrđuje sljedeće:
  - (a) standardi i postupci koje države članice moraju poštovati prilikom kontrole osoba na tim granicama
  - (b) pravila o vizama za namjeravani boravak u trajanju od najviše tri mjeseca uključujući:
    - (i) popis trećih zemalja čiji državljani moraju posjedovati vizu pri prelasku vanjskih granica i popis trećih zemalja čiji su državljani izuzeti od ovog zahtjeva
    - (ii) postupci i uvjeti za izdavanje viza od strane država članica
    - (iii) ujednačeni oblik viza
    - (iv) pravila o jedinstvenoj vizi
- (3) mjere kojima se određuju uvjeti pod kojima državljani trećih zemalja mogu slobodno putovati unutar državnog područja država članica tijekom razdoblja od najviše tri mjeseca.

Članak 73.k

Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 73.o, u roku od pet godina od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama usvaja:

- (1) mjere koje se odnose na azil, u skladu sa Ženevskom konvencijom od 28. srpnja 1951. i Protokolom od 31. siječnja 1967. o statusu izbjeglica te ostalim odgovarajućim ugovorima, u sljedećim područjima:
  - (a) kriteriji i mehanizmi za određivanje koja je država članica odgovorna za razmatranje zahtjeva za azil podnesenog od strane državljana treće zemlje u jednoj od država članica
  - (b) minimalni standardi za prihvatanje podnositelja zahtjeva za azil u državama članicama
  - (c) minimalni standardi s obzirom na kriterije koji definiraju državljane trećih zemalja kao izbjeglice
  - (d) minimalni standardi za postupke priznavanja ili ukidanja statusa izbjeglica u državama članicama
- (2) mjere u odnosu na izbjeglice i raseljene osobe u sljedećim područjima:
  - (a) minimalni standardi za pružanje privremene zaštite raseljenim osobama iz trećih zemalja koje se ne mogu vratiti u svoju zemlju podrijetla i za osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita
  - (b) briga o ujednačenosti napora država članica glede prihvata i nošenja s posljedicama prihvata izbjeglica i raseljenih osoba

- (3) mjere koje se odnose na politiku useljavanja u sljedećim područjima:
- (a) uvjeti za ulazak i boravak te standardi država članica koji se odnose na postupak izdavanja viza za dugotrajan boravak i boravišnih dozvola, uključujući i one radi spajanja obitelji
  - (b) nezakonito useljavanje i nezakonit boravak, uključujući repatrijaciju osoba koje nezakonito borave u nekoj državi članici
- (4) mjere kojima se utvrđuju prava i uvjeti pod kojima državljani trećih zemalja, koji zakonito borave u jednoj državi članici, mogu boraviti u drugim državama članicama.

Mjere koje Vijeće usvoji prema točkama 3. i 4. ne sprečavaju države članice da u tim područjima zadrže postojeće nacionalne odredbe ili da donesu nove, koje su u skladu s ovim Ugovorom i međunarodnim sporazumima.

Gore navedeni rok od pet godina ne primjenjuje se na mjere koje se usvajaju na temelju točke 2. alineje (b), točke 3. alineje (a) te točke 4.

Članak 73.1

1. Ova glava ne utječe na izvršavanje dužnosti koju države članice imaju u pogledu očuvanja javnog poretka i zaštite unutarnje sigurnosti.
2. U slučaju da se jedna država članica ili više njih nađe u kriznoj situaciji zbog iznenadnog priljeva državljana trećih zemalja, a ne dovodeći u pitanje stavak 1., Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije donijeti privremene mjere u trajanju od najviše šest mjeseci u korist dotičnih država članica.

Članak 73.m

Mjere u području pravosudne suradnje u građanskim stvarima s prekograničnim implikacijama, koje se moraju poduzeti u skladu s člankom 73.o i, u mjeri u kojoj je to potrebno, radi pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, uključuju:

- (a) poboljšanje i pojednostavnjivanje:
  - sustava za prekograničnu dostavu sudskih i izvansudskih pismena
  - suradnju u prikupljanju dokaza
  - priznavanje i izvršenje sudskih i izvansudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima
- (b) promicanje usklađenosti pravila koja se primjenjuju u državama članicama u vezi sa sukobom zakonâ i sukobom nadležnosti
- (c) uklanjanje prepreka za neometano odvijanje građanskih postupaka, prema potrebi promicanjem usklađenosti pravilâ građanskog postupka koja se primjenjuju u državama članicama.

Članak 73.n

Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 73.o, poduzima mjere radi osiguravanja suradnje među nadležnim administrativnim službama država članica u područjima obuhvaćenim ovom glavom, kao i između tih službi i Komisije.

Članak 73.o

1. Tijekom prijelaznog razdoblja od pet godina od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, Vijeće odlučuje jednoglasno, na prijedlog Komisije ili na inicijativu države članice, i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom.

2. Nakon tog razdoblja od pet godina:
  - Vijeće odlučuje na temelju prijedloga Komisije; Komisija ispituje svaki zahtjev koji podnese država članica povezan s podnošenjem prijedloga Vijeću
  - Vijeće jednoglasno, nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, donosi odluku kojom određuje da se postupak predviđen u članku 189.b primjenjuje na sve dijelove svih područja obuhvaćenih ovom glavom te kojom se prilagođavaju odredbe koje se odnose na ovlasti Suda.
3. Odstupajući od stavaka 1. i 2., Vijeće nakon stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, usvaja mjere iz članka 73.j stavka 2. točke (b), alineja (i) i (iii).
4. Odstupajući od stavka 2., Vijeće nakon razdoblja od pet godina od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, usvaja mjere iz članka 73.j stavka 2. točke (b), alineja (ii) i (iv).

Članak 73.p

1. Članak 177. primjenjuje se na ovu glavu pod sljedećim okolnostima i uvjetima: ako se pitanje tumačenja ove glave ili pitanje valjanosti ili tumačenja akata institucija Zajednice temeljenih na ovoj glavi pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom države članice, a protiv čijih odluka ne postoji pravni lijek u nacionalnom pravu, taj će sud, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti presudu, zatražiti od Suda da o tome odluči.
2. U bilo kojem slučaju, Sud nije nadležan odlučivati ni o kojoj mjeri ili odluci koja je donesena na temelju članka 73.j stavka 1., koja se odnosi na održavanje javnog poretka i na zaštitu unutarnje sigurnosti.

3. Vijeće, Komisija ili država članica mogu zatražiti od Suda da donese presudu o pitanju tumačenja ove glave ili akata institucija Zajednice koji se temelje na ovoj glavi. Odluka koju Sud donese u odgovoru na takav zahtjev ne primjenjuje se na presude sudova država članica koje imaju snagu pravomoćno presuđene stvari.

Članak 73.q

Primjena ove glave podliježe odredbama Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske te Protokola o stajalištu Danske, ne dovodeći u pitanje Protokol o primjeni određenih aspekata članka 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku.“

16. U članku 75. stavku 1. uvodni dio zamjenjuje se sljedećim:

„1. Za potrebe provedbe članka 74. i uzimajući u obzir posebna obilježja prometa, Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, utvrđuje:“

17. U članku 100.a stavci 3., 4. i 5. zamjenjuju se sljedećim stavcima i glase:

„3. Komisija će u svojim prijedlozima predviđenima u stavku 1. o zdravlju, sigurnosti, zaštiti okoliša i zaštiti potrošača polaziti od visoke razine zaštite, posebice vodeći računa o svakom novom razvoju utemeljenom na znanstvenim činjenicama. U okviru svojih ovlasti Europski parlament i Vijeće također će težiti ostvarivanju tog cilja.

4. Ako nakon što su Vijeće ili Komisija usvojili neku mjeru za usklađivanje, država članica smatra da treba zadržati nacionalne odredbe na osnovi važnih potreba iz članka 36. ili u vezi sa zaštitom okoliša ili radnom okolinom, ona o tim odredbama i o razlozima njihova zadržavanja obavješćuje Komisiju.

5. Nadalje, ne dovodeći u pitanje stavak 4., ako neka država članica, nakon što su Vijeće ili Komisija usvojili neku mjeru za usklađivanje, smatra potrebnim uvesti nacionalne odredbe koje se temelje na novim znanstvenim dokazima u vezi sa zaštitom okoliša ili radnom okolinom zbog problema specifičnog za tu državu članicu koji se pojavio nakon usvajanja mjere za usklađivanje, ona o predviđenim odredbama i o razlozima za njihovo uvođenje obavješćuje Komisiju.

6. Komisija u roku od šest mjeseci od obavijesti iz stavaka 4. i 5. odobrava ili odbija nacionalne odredbe nakon što je provjerila jesu li one sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja trgovine među državama članicama te stvaraju li prepreku funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

Ako Komisija ne donese odluku u tom roku, smatra se da su nacionalne odredbe iz stavaka 4. i 5. odobrene.

U slučaju kada je to opravdano složenošću materije, a ne postoji opasnost za zdravlje ljudi, Komisija može obavijestiti dotičnu državu članicu da se rok iz ovog stavka može produljiti za daljnje razdoblje od najviše šest mjeseci.

7. U slučaju kada je državi članici na temelju stavka 6. odobreno zadržati ili uvesti nacionalne odredbe kojima se odstupa od mjere za usklađivanje, Komisija odmah razmatra je li potrebno predložiti prilagođavanje te mjere.

8. Ako država članica upozori na određeni problem javnog zdravlja u području koje je bilo predmetom prethodnih mjera usklađivanja, obavješćuje o tome Komisiju, koja odmah ispituje hoće li Vijeću predložiti odgovarajuće mjere.

9. Odstupajući od postupka utvrđenog člancima 169. i 170. Komisija ili bilo koja država članica može predmet izravno uputiti Sudu ako smatra da druga država članica nepropisno koristi svoje ovlasti predviđene ovim člankom.

10. Spomenute mjere za usklađivanje u odgovarajućim slučajevima uključuju zaštitnu klauzulu kojom se državama članicama odobrava da iz jednog ili više razloga navedenih u članku 36., a koji nisu gospodarske naravi, poduzmu privremene mjere koje podliježu postupku nadzora Zajednice.“
18. Članci 100.c i 100.d stavljaju se izvan snage.
19. Nakon glave VI. umeće se sljedeća glava:

„Glava VI.a

ZAPOŠLJAVANJE

Članak 109.n

Države članice i Zajednica, u skladu s ovom glavom, rade na razvoju usklađene strategije zapošljavanja te, posebice, na promicanju kvalificirane, obrazovane i prilagodljive radne snage i tržišta rada koja se mogu prilagoditi gospodarskim promjenama u svrhu ostvarenja ciljeva utvrđenih u članku B Ugovora o Europskoj uniji i članku 2. ovog Ugovora.

Članak 109.o

1. Države članice svojim politikama zapošljavanja doprinose ostvarivanju ciljeva iz članka 109.n na način koji je u skladu s općim smjernicama ekonomskih politika država članica i Zajednice, usvojenih na temelju članka 103. stavka 2.
2. Države članice, uzimajući u obzir nacionalne prakse s obzirom na odgovornost socijalnih partnera, smatraju poticanje zapošljavanja predmetom od zajedničkog interesa te u Vijeću usklađuju svoje djelovanje u tom pogledu u skladu odredbama članka 109.q.

Članak 109.p

1. Zajednica doprinosi visokom stupnju zaposlenosti tako što potiče suradnju među državama članicama, podupire njihovo djelovanje i, ako je potrebno, dopunjuje ga. Pritom se poštuju nadležnosti država članica.
2. Cilj postizanja visokog stupnja zaposlenosti uzima se u obzir pri oblikovanju i provedbi politika i aktivnosti Zajednice.

Članak 109.q

1. Europsko vijeće svake godine razmatra stanje u području zapošljavanja u Zajednici i o tom pitanju usvaja zaključke na temelju zajedničkog godišnjeg izvješća Vijeća i Komisije.
2. Na temelju zaključaka Europskog vijeća Vijeće svake godine, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, Gospodarskim i socijalnim odborom, Odborom regija i Odborom za zapošljavanje iz članka 109.s utvrđuje smjernice koje države članice uzimaju u obzir u svojim politikama zapošljavanja. Te smjernice moraju biti u skladu s općim smjernicama usvojenima na temelju članka 103. stavka 2.
3. Svaka država članica dostavlja Vijeću i Komisiji godišnje izvješće o najvažnijim mjerama koje je poduzela u provedbi svoje politike zapošljavanja u svjetlu smjernica za zapošljavanje iz stavka 2.
4. Vijeće svake godine na temelju izvješća iz stavka 3. i po primitku stajališta Odbora za zapošljavanje provodi ispitivanje provedbe politika zapošljavanja država članica u svjetlu smjernica za zapošljavanje. Vijeće može, odlučujući kvalificiranom većinom, na preporuku Komisije, uputiti državama članicama preporuke ako to smatra primjerenim s obzirom na rezultate tog ispitivanja.
5. Na temelju rezultata tog ispitivanja Vijeće i Komisija sastavljaju zajedničko godišnje izvješće za Europsko vijeće o stanju u području zapošljavanja u Zajednici i o provedbi smjernica za zapošljavanje.

Članak 109.r

Vijeće može, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, donijeti mjere namijenjene poticanju suradnje među državama članicama i podupiranju njihovog djelovanja u području zapošljavanja inicijativama koje su usmjerene na razvijanje razmjena podataka i najboljih praksi, pružanje usporednih analiza i savjeta te promicanje inovativnih pristupa i ocjenu iskustava, a posebice korištenjem pilot-projekata.

Ove mjere ne uključuju usklađivanje zakona i propisa država članica.

Članak 109.s

Vijeće nakon savjetovanja s Europskim parlamentom osniva Odbor za zapošljavanje koji ima savjetodavnu ulogu za promicanje koordinacije među državama članicama u pogledu politika zapošljavanja i tržišta rada. Zadaće Odbora su:

- pratiti stanje zapošljavanja i politike zapošljavanja u državama članicama i u Zajednici
- ne dovodeći u pitanje članak 151., na zahtjev Vijeća ili Komisije ili na vlastitu inicijativu oblikovati mišljenja te doprinositi pripremi rasprava Vijeća iz članka 109.q.

U ispunjavanju svojih zaduženja Odbor se savjetuje sa socijalnim partnerima.

Svaka država članica i Komisija imenuju po dva člana Odbora.“

20. U članku 113. dodaje se sljedeći stavak:

„5. Vijeće, odlučujući jednoglasno, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, može proširiti primjenu stavaka 1. do 4. na međunarodne pregovore i sporazume o uslugama i o pravima intelektualnog vlasništva u mjeri u kojoj nisu obuhvaćeni tim stavcima.“

21. Nakon glave VII. umeće se sljedeća glava:

„Glava VII.a

CARINSKA SURADNJA

Članak 116.

Odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, Vijeće unutar područja primjene ovog Ugovora poduzima mjere za jačanje carinske suradnje među državama članicama te između njih i Komisije. Te mjere ne utječu na primjenu kaznenog prava država članica i na njihovo pravosuđe.“

22. Članci 117. do 120. zamjenjuju se sljedećim člancima:

„Članak 117.

Imajući na umu temeljna socijalna prava poput onih određenih u Europskoj socijalnoj povelji potpisanoj 18. listopada 1961. u Torinu te onih iz Povelje Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika iz 1989., Zajednica i države članice imaju za cilj promicanje zapošljavanja, poboljšanje životnih i radnih uvjeta, kako bi se na putu napretka omogućilo njihovo usklađivanje, odgovarajuću socijalnu zaštitu, socijalni dijalog, razvoj ljudskih potencijala u smislu trajne visoke stope zaposlenosti i borbe protiv isključenosti.

U tu svrhu Zajednica i države članice provode mjere koje uzimaju u obzir različite oblike nacionalnih praksi, posebice u području ugovornih odnosa, te potrebu održanja konkurentnosti gospodarstva Zajednice.

Oni vjeruju da će do takvog razvoja doći ne samo zbog funkcioniranja zajedničkog tržišta, koje će pogodovati usklađivanju socijalnih sustava, nego i zbog postupaka predviđenih ovim Ugovorom te zbog ujednačavanja odredaba utvrđenih zakonom i ostalim propisima.

Članak 118.

1. Radi postizanja ciljeva iz članka 117., Zajednica podupire i dopunjuje djelatnost država članica u sljedećim područjima:

- poboljšavanju posebice radne okoline radi zaštite zdravlja i sigurnosti radnika
- radnim uvjetima
- obavješćivanju radnika i savjetovanju s njima
- integriranju osoba isključenih s tržišta rada, ne dovodeći u pitanje članak 127.
- jednakosti muškaraca i žena u pogledu mogućnosti na tržištu rada i postupanja na radnom mjestu.

2. U tu svrhu Vijeće može, poštujući uvjete i tehnička pravila koja postoje u pojedinim državama članicama, posredstvom direktiva usvojiti minimalne uvjete koji se postupno primjenjuju. Takve direktive neće sadržavati upravna, financijska ili pravna ograničenja kojima bi se otežavalo osnivanje i razvoj malih i srednjih poduzeća.

Vijeće odlučuje u skladu s postupkom iz članka 189.b, nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija.

Odlučujući u skladu s istim postupkom, Vijeće može usvojiti mjere usmjerene na poticanje suradnje među državama članicama kroz inicijative za poboljšavanje znanja, razvoj razmjene podataka i najboljih praksi, promicanje inovativnih pristupa i ocjenu iskustava radi borbe protiv društvene isključenosti.

3. Međutim, Vijeće, na prijedlog Komisije te nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, Gospodarskim i socijalnim odborom i Odborom regija, odlučuje jednoglasno u sljedećim područjima:

- socijalna sigurnost i socijalna zaštita radnika

- zaštita radnika po prestanku njihova ugovora o radu
- zastupanje i kolektivna obrana interesa radnika i poslodavaca, uključujući suodlučivanje, podložno stavku 6.;
- uvjeti zapošljavanja za državljane trećih zemalja koji zakonito borave na području Zajednice
- financijski doprinosi za promicanje zapošljavanja i otvaranja novih radnih mjesta, ne dovodeći u pitanje odredbe koje se odnose na Socijalni fond.

4. Država članica može povjeriti socijalnim partnerima na njihov zajednički zahtjev provedbu direktiva donesenih na temelju stavaka 2. i 3.

U tom je slučaju dužna osigurati da socijalni partneri, najkasnije do dana do kojeg direktiva mora biti prenesena u skladu s člankom 189., dogovorno donesu potrebne mjere, pri čemu dotična država članica mora poduzeti sve potrebne mjere kako bi mogla u svako doba jamčiti postignuće ciljeva određenih tom direktivom.

5. Odredbe donesene na temelju ovog članka ne sprečavaju ni jednu državu članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere koje su u skladu s ovim Ugovorom.

6. Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na plaću, pravo na udruživanje, pravo na štrajk ili na pravo uvođenja mjera isključenja s rada.

Članak 118.a

1. Komisija ima zadaću promicati savjetovanje među socijalnim partnerima na razini Zajednice te poduzimati odgovarajuće mjere za olakšavanje njihova dijaloga pri čemu partnerima osigurava ravnomjernu potporu.

2. U tu svrhu, prije podnošenja prijedloga u području socijalne politike, Komisija se savjetuje sa socijalnim partnerima o mogućem smjeru djelovanja Zajednice.

3. Ako nakon takva savjetovanja Komisija smatra da je djelovanje Zajednice preporučljivo, savjetuje se sa socijalnim partnerima o sadržaju predviđenog prijedloga. Socijalni partneri dostavljaju Komisiji svoje mišljenje ili, ako je primjereno, preporuku.

4. Socijalni partneri mogu tijekom takvih savjetovanja obavijestiti Komisiju o želji da pokrenu postupak predviđen člankom 118.b. Taj postupak ne smije trajati dulje od devet mjeseci, osim ako ga socijalni partneri i Komisija zajednički odluče produljiti.

Članak 118.b

1. Ako socijalni partneri to žele, njihov dijalog na razini Zajednice može dovesti do uspostave ugovornih odnosa, uključujući sklapanje sporazuma.

2. Sporazumi sklopljeni na razini Zajednice provode se ili u skladu s postupcima i praksom socijalnih partnera i država članica ili, u područjima obuhvaćenima člankom 118., na zajednički zahtjev stranaka potpisnica, odlukom Vijeća, donesenom na prijedlog Komisije.

Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, osim ako predmetni sporazum sadržava jednu ili više odredaba koje se odnose na jedno od područja iz članka 118. stavka 3., u kojem slučaju djeluje jednoglasno.

Članak 118.c

Radi ostvarivanja ciljeva iz članka 117., ne dovodeći pritom u pitanje ostale odredbe ovog Ugovora, Komisija potiče suradnju među državama članicama i olakšava koordinaciju njihova djelovanja u svim područjima socijalne politike iz ovog poglavlja, posebice u pitanjima koja se odnose na:

- zapošljavanje
- radno pravo i uvjete rada
- osnovno i napredno strukovno osposobljavanje

- socijalnu sigurnost
- sprečavanje nesreća na radu i profesionalnih bolesti
- higijenu na radu
- pravo na udruživanje i kolektivno pregovaranje između poslodavaca i radnika.

U tu svrhu Komisija blisko surađuje s državama članicama izrađivanjem studija, davanjem mišljenja i provođenjem savjetovanja, kako o problemima koji se javljaju na nacionalnoj razini, tako i o onima koji su od interesa za međunarodne organizacije.

Prije davanja mišljenja predviđenog ovim člankom, Komisija se savjetuje s Gospodarskim i socijalnim odborom.

Članak 119.

1. Svaka država članica osigurava primjenu načela o jednakim plaćama muškaraca i žena za jednak rad ili za rad jednake vrijednosti.
2. Za potrebe ovog članka „plaća“ je redovita osnovna ili minimalna plaća ili nadnica te svako drugo primanje, bilo u gotovini ili u naravi, koju radnik prima neposredno ili posredno od svojeg poslodavca, a u vezi sa zaposlenjem.

Jednakost plaće bez diskriminacije na temelju spola znači:

- (a) da se plaća za jednak rad plaćen po učinku obračunava na temelju jednake mjerne jedinice
- (b) da je plaća za rad plaćen po vremenskoj jedinici jednaka za jednak posao.

3. Odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom, Vijeće donosi mjere za osiguranje primjene načela jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada, uključujući načelo jednake plaće za jednaki rad ili za rad jednake vrijednosti.

4. Radi osiguranja u praksi potpune jednakosti između muškaraca i žena u radnom okruženju, načelo jednakog postupanja ne sprečava nijednu državu članicu da provodi ili donese mjere koje osiguravaju posebne prednosti kako bi se nedovoljno zastupljenom spolu olakšalo bavljenje stručnom djelatnošću ili spriječio odnosno nadoknadio nepovoljan položaj u njihovoj profesionalnoj karijeri.

Članak 119.a

Države članice nastoje održati postojeću jednakost između sustava plaćenih neradnih dana.

Članak 120.

Komisija svake godine izrađuje izvješće o postignutom napretku u ostvarivanju ciljeva iz članka 117., uključujući demografsko stanje u Zajednici. Izvješće dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću te Gospodarskom i socijalnom odboru.

Europski parlament može pozvati Komisiju da izradi izvješće o pojedinim problemima vezanima uz socijalne uvjete.“

23. Članak 125. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 125.

Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, donosi provedbene odluke koje se odnose na Europski socijalni fond.“

24. Članak 127. Stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, donosi mjere kako bi doprinijelo ostvarivanju ciljeva iz ovog članka, pri čemu je isključeno bilo kakvo usklađivanje zakona i drugih propisa država članica.“

25. Članak 128. stavak 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. U svojem djelovanju na temelju drugih odredaba ovog Ugovora Zajednica vodi računa o kulturnim aspektima, posebice radi poštovanja i promicanja raznolikosti svojih kultura.“

26. Članak 129. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 129.

1. U utvrđivanju i provedbi svih politika i aktivnosti Zajednice, osigurava se visok stupanj zaštite zdravlja ljudi.

Djelovanje Zajednice koje nadopunjuje nacionalne politike usmjereno je prema poboljšanju javnog zdravlja, sprečavanju ljudskih bolesti i oboljenja te uklanjanju izvora opasnosti za zdravlje ljudi. Takvo djelovanje obuhvaća borbu protiv velikih zdravstvenih pošasti promicanjem istraživanja njihovih uzroka, prenošenja i prevencije te zdravstvenim obavješćivanjem i obrazovanjem.

Zajednica nadopunjuje djelovanje država članica na smanjenju oštećenja zdravlja povezanog sa zloporabom droga, uključujući obavješćivanje i prevenciju.

2. Zajednica potiče suradnju među državama članicama u područjima iz ovog članka te, prema potrebi, pruža potporu njihovom djelovanju.

Povezane s Komisijom države članice međusobno koordiniraju svoje politike i programe u područjima iz stavka 1. U bliskoj suradnji s državama članicama Komisija može pokrenuti svaku inicijativu korisnu za promicanje takve koordinacije.

3. Zajednica i države članice podupiru suradnju s trećim zemljama i međunarodnim organizacijama nadležnima u području javnog zdravstva.

4. Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.c i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, doprinosi ostvarivanju ciljeva iz ovog članka, usvajanjem:

- (a) mjera kojima se utvrđuju visoki standardi kvalitete i sigurnosti organa i tvari ljudskog podrijetla, krvi i proizvoda od krvi; navedene mjere ne sprečavaju nijednu državu članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere
- (b) odstupajući od članka 43., mjera u veterinarskom i fitosanitarnom području, kojima je neposredni cilj zaštita javnog zdravlja
- (c) poticajnih mjera usmjerenih na zaštitu i poboljšanje zdravlja ljudi, pri čemu je isključeno bilo kakvo usklađivanje zakona i drugih propisa država članica.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije, može donositi i preporuke u svrhe određene ovim člankom.

5. Djelovanje Zajednice u području javnog zdravlja u potpunosti poštuje odgovornosti država članica za organizaciju i pružanje zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite. Posebice mjere iz stavka 4. točke (a) ne utječu na nacionalne odredbe o doniranju ili medicinskoj uporabi organa i krvi.“

27. Članak 129.a zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 129.a

1. Radi promicanja interesa potrošača i osiguranja visokog stupnja zaštite potrošača, Zajednica doprinosi zaštiti zdravlja, sigurnosti i ekonomskih interesa potrošača, kao i promicanju njihova prava na obaviještenost, obrazovanje i organiziranje u svrhu zaštite njihovih interesa.

2. Zahtjevi zaštite potrošača uzimaju se u obzir pri utvrđivanju i provedbi ostalih politika i aktivnosti Zajednice.
  3. Zajednica doprinosi ostvarivanju ciljeva iz stavka 1.:
    - (a) mjerama usvojenima na temelju članka 100.a u kontekstu ostvarivanja unutarnjeg tržišta
    - (b) mjerama kojima se podupire, dopunjuje i nadzire politika koju vode države članice.
  4. Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom, usvaja mjere iz stavka 3. točke (b).
  5. Mjere usvojene na temelju stavka 4. ne sprečavaju ni jednu državu članicu da zadrži ili uvede strože zaštitne mjere. Te mjere moraju biti u skladu s ovim Ugovorom. O tim se mjerama obavješćuje Komisiju.“
28. U članku 129.c stavku 1. podstavku 1., prvi dio treće alineje zamjenjuje se sljedećim:
- „– može podupirati projekte od zajedničkog interesa koje podupiru države članice, a koji su utvrđeni u okviru smjernica iz prve alineje, osobito putem studija izvedivosti, kreditnih jamstava ili subvencioniranja kamatnih stopa“.
29. Članak 129.d mijenja se kako slijedi:
- (a) prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Smjernice i ostale mjere iz članka 129.c stavka 1. Vijeće usvaja odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b. i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija.“
  - (b) treći se stavak briše.

30. U članku 130.a drugi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Zajednica će osobito nastojati smanjiti razlike u stupnju razvijenosti među različitim regijama i zaostalost regija u najnepovoljnijem položaju ili otoka, uključujući ruralna područja.“

31. U članku 130.e prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Provedbene odluke koje se odnose na Europski fond za regionalni razvoj donosi Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija.“

32. U članku 130.i stavku 1. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim :

„1. Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom, usvaja višegodišnji okvirni program kojim se određuju sve aktivnosti Zajednice.“

33. Članak 130.o zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 130.o

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Gospodarskim i socijalnim odborom, donosi odredbe iz članka 130.n.

Odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom, Vijeće donosi odredbe iz članaka 130.j, 130.k i 130.l. Za usvajanje dodatnih programa zahtijeva se suglasnost dotičnih država članica.“

34. Članak 130.r stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Politika Zajednice u području okoliša usmjerena je prema postizanju visokog stupnja zaštite, uzimajući u obzir različitost prilika u različitim regijama Zajednice. Temelji se na načelu opreznosti te na načelu preventivnog djelovanja, načelu da se šteta nanescena okolišu popravljaja ponajprije na samom izvoru te na načelu da onečišćivač plaća.

S tim u vezi mjere usklađivanja kojima se odgovara na zahtjeve zaštite okoliša uključuju, kada je to primjereno, zaštitnu klauzulu kojom se državama članicama omogućuje da iz neekonomskih razloga zaštite okoliša poduzmu privremene mjere koje podliježu inspekcijskom postupku Zajednice.“

35. Članak 130.s mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Vijeće, u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, odlučuje o aktivnostima koje Zajednica poduzima radi ostvarivanja ciljeva iz članka 130.r.“

(b) uvodni dio stavka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Odstupajući od postupka odlučivanja predviđenog stavkom 1. i ne dovodeći u pitanje članak 100.a, Vijeće, odlučujući jednoglasno, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija, usvaja:“

(c) prvi podstavak stavka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. U ostalim područjima Vijeće usvaja opće programe djelovanja kojima se određuju prioritetni ciljevi, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Gospodarskim i socijalnim odborom te Odborom regija.“

36. Članak 130.w stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog Ugovora, Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, usvaja mjere potrebne za ostvarivanje ciljeva iz članka 130.u. Takve mjere mogu biti u obliku višegodišnjih programa.“

37. U članku 137. dodaje se sljedeći stavak:

„Broj članova Europskog parlamenta ne smije biti veći od sedam stotina.“

38. Članak 138. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„3. Europski parlament izrađuje prijedlog za opće neposredne izbore prema jedinstvenom postupku u svim državama članicama ili u skladu s načelima koja su zajednička svim državama članicama.“

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„4. Nakon što zatraži mišljenje Komisije i uz odobrenje Vijeća, koje odlučuje jednoglasno, Europski parlament utvrđuje pravila i opće uvjete kojima se uređuje obavljanje dužnosti njegovih članova.“

39. Članak 151. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 151.

1. Odbor koji se sastoji od stalnih predstavnika država članica odgovoran je za pripremu rada Vijeća i za obavljanje zadataka koje mu Vijeće povjeri. Odbor može donositi postupovne odluke u slučajevima predviđenima poslovnikom Vijeća.

2. Vijeću pomaže Glavno tajništvo za koje je odgovoran glavni tajnik i visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, a kojem pomaže zamjenik glavnog tajnika zadužen za vođenje Glavnog tajništva. Glavnog tajnika i zamjenika glavnog tajnika imenuje Vijeće odlučujući jednoglasno.

O ustroju Glavnog tajništva odlučuje Vijeće.

3. Vijeće donosi svoj poslovnik.

Radi primjene članka 191.a stavka 3. Vijeće tim poslovníkom utvrđuje uvjete pod kojima su dokumenti Vijeća dostupni javnosti. Za potrebe ovog stavka Vijeće utvrđuje slučajeve u kojima se ima smatrati da ono djeluje u zakonodavnom svojstvu, radi omogućivanja, u tim slučajevima, veće dostupnosti dokumenata, a istodobno održavajući djelotvornost njegova postupka odlučivanja. U svakom slučaju, kada Vijeće djeluje u zakonodavnom svojstvu, rezultati i obrazloženja glasanja te izjave iz zapisnika moraju se učiniti dostupnima javnosti.“

40. U članku 158. stavku 2. prvi i drugi podstavak zamjenjuju se sljedećim:

„2. Vlade država članica kandidiraju zajedničkom suglasnošću osobu koju namjeravaju imenovati predsjednikom Komisije, a Europski parlament odobrava tu kandidaturu.

Vlade država članica, zajedničkom suglasnošću uz kandidata za predsjednika, kandidiraju i ostale osobe koje namjeravaju imenovati članovima Komisije.“

41. U članku 163. umeće se sljedeći stavak kao prvi stavak:

„Komisija djeluje pod političkim vodstvom svojeg predsjednika.“

42. U članku 173. treći se stavak zamjenjuje sljedećim:

„Sud je nadležan pod istim uvjetima u postupcima koje pokrenu Europski parlament, Revizorski sud i ESB radi zaštite svojih prava.“

43. Članak 188.c mijenja se kako slijedi:

- (a) Drugi podstavak stavka 1. zamjenjuje se sljedećim:

“Revizorski sud Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izjavu o jamstvu u odnosu na pouzdanost računa te zakonitost i pravilnost transakcija, a ista se objavljuje u Službenom listu Europskih zajednica.“

- (b) Prvi podstavak stavka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Revizorski sud ispituje zakonitost i pravilnost svih prihoda i rashoda te ispravnost financijskog upravljanja. Pritom posebice izvješćuje o svim nepravilnostima.“

- (c) Stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Revizija se provodi na temelju evidencije i, prema potrebi, neposredno u drugim institucijama Zajednice, u prostorijama bilo kojeg tijela koje upravlja приходima ili rashodima u ime Zajednice i u državama članicama, uključujući prostorije svih fizičkih ili pravnih osoba koje primaju isplate iz proračuna. U državama članicama revizija se provodi u suradnji s revizijskim tijelima pojedine države ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, u suradnji s nadležnim državnim službama. Revizorski sud i nacionalna revizijska tijela država članica surađuju u duhu povjerenja, zadržavajući pritom svoju nezavisnost. Ta tijela ili službe obavješćuju Revizorski sud o tome namjeravaju li sudjelovati u reviziji.

Ostale institucije Zajednice, sva tijela koja upravljaju приходima i rashodima u ime Zajednice, sve fizičke ili pravne osobe koje primaju isplate iz proračuna te nacionalna revizijska tijela ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, nadležne državne službe dostavljaju Revizorskom sudu, na njegov zahtjev, sve dokumente ili podatke koji su mu potrebni za izvršavanje njegovog zadatka.

Pravo Revizorskog suda na pristup podacima Europske investicijske banke u vezi s njezinim djelatnostima upravljanja prihodima i rashodima Zajednice uređuje se dogovorom između Revizorskog suda, Banke i Komisije. Ako takav dogovor ne postoji, Revizorski sud i tada ima pravo na pristup podacima koji su potrebni za reviziju prihoda i rashoda Zajednice kojima upravlja Banka.“

44. Članak 189.b zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 189.b

1. Kada se u ovom Ugovoru za donošenje akta upućuje na ovaj članak, primjenjuje se sljedeći postupak.
2. Komisija podnosi prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću.

Vijeće, nakon pribavljanja mišljenja Europskog parlamenta, odlučujući kvalificiranom većinom, postupa na sljedeći način:

- ako odobri sve izmjene sadržane u mišljenju Europskog parlamenta, može donijeti predloženi akt u izmijenjenom obliku
- ako Europski parlament ne predloži nikakve izmjene, može donijeti predloženi akt
- u ostalim slučajevima usvaja zajedničko stajalište i dostavlja ga Europskom parlamentu. Vijeće detaljno obavješćuje Europski parlament o razlozima koji su doveli do usvajanja zajedničkog stajališta. Komisija detaljno obavješćuje Europski parlament o svojem stajalištu.

Ako u roku od tri mjeseca od takvog priopćenja Europski parlament:

- (a) odobri zajedničko stajalište ili ništa ne odluči, smatra se da je predmetni akt donesen u skladu s tim zajedničkim stajalištem

- (b) odbije zajedničko stajalište apsolutnom većinom svojih članova, smatra se da predloženi akt nije donesen
- (c) predloži izmjene zajedničkog stajališta apsolutnom većinom glasova svojih članova, izmijenjeni tekst prosljeđuje se Vijeću i Komisiji koji daju svoje mišljenje o tim izmjenama.

3. Ako u roku od tri mjeseca od dostave izmjena, Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, odobri sve izmjene Europskog parlamenta, smatra se da je dotični akt donesen u obliku zajedničkog stajališta u izmijenjenom obliku; međutim, Vijeće odlučuje jednoglasno o izmjenama o kojima je Komisija dala negativno mišljenje. Ako Vijeće ne odobri sve izmjene, predsjednik Vijeća, u dogovoru s predsjednikom Europskog parlamenta, u roku od šest tjedana saziva Odbor za mirenje.

4. Odbor za mirenje, koji je sastavljen od članova Vijeća ili njihovih predstavnika te od jednakog broja predstavnika Europskog parlamenta, ima zadatak postizanja dogovora o zajedničkom tekstu, kvalificiranom većinom članova Vijeća ili njihovih predstavnika i većinom predstavnika Europskog parlamenta. Komisija sudjeluje u radu Odbora za mirenje i poduzima sve potrebne inicijative radi usuglašavanja stajališta Europskog parlamenta i Vijeća. U obavljanju tog zadatka Odbor za mirenje razmatra zajedničko stajalište na temelju izmjena koje je predložio Europski parlament.

5. Ako u roku od šest tjedana od svojeg sazivanja Odbor za mirenje odobri zajednički tekst, Europski parlament i Vijeće svaki imaju na raspolaganju rok od šest tjedana od tog odobrenja za donošenje predmetnog akta u skladu sa zajedničkim tekstom, pri čemu Europski parlament odlučuje apsolutnom većinom danih glasova, a Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom. Ako bilo koja od dviju institucija u tom roku ne odobri predloženi akt, smatra se da akt nije donesen.

6. Ako Odbor za mirenje ne odobri zajednički tekst, smatra se da predloženi akt nije donesen.

7. Rokovi od tri mjeseca, odnosno šest tjedana iz ovog članka produljuju se za najviše mjesec dana, odnosno dva tjedna, na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.“

45. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 191.a

1. Svaki građanin Unije i svaka fizička ili pravna osoba s boravištem ili sjedištem u nekoj državi članici ima pravo pristupa dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, podložno načelima i uvjetima koji se utvrđuju u skladu sa stavcima 2. i 3.

2. Opća načela i ograničenja na temelju javnog ili privatnog interesa koji uređuju pravo na pristup dokumentima utvrđuje Vijeće u roku od dvije godine od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b.

3. Svaka od gore spomenutih institucija u svojem poslovniku utvrđuje posebne odredbe u vezi s pristupom svojim dokumentima.“

46. U članku 198. dodaje se sljedeći stavak:

„Europski parlament može se savjetovati s Odborom.“

47. U članku 198.a treći se stavak zamjenjuje sljedećim:

„Članove odbora i jednak broj njihovih zamjenika na razdoblje od četiri godine imenuje Vijeće, odlučujući jednoglasno na prijedlog dotičnih država članica. Njihov mandat može se obnoviti. Nijedan član Odbora ne smije istodobno biti i član Europskog parlamenta.“

48. U članku 198.b drugi se stavak zamjenjuje sljedećim:

„Odbor donosi svoj poslovnik.“

49. Članak 198.c mijenja se kako slijedi:

(a) prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Vijeće ili Komisija moraju se savjetovati s Odborom regija kada je to predviđeno ovim Ugovorom i u svim drugim slučajevima u kojima jedna od tih dviju institucija to smatra primjerenim, a posebice u slučajevima koji se odnose na prekograničnu suradnju.“

(b) iza trećeg stavka umeće se sljedeći stavak:

„Europski parlament može se savjetovati s Odborom regija.“

50. U članku 205. prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Komisija izvršava proračun u skladu s odredbama uredaba donesenih na temelju članka 209., na vlastitu odgovornost i u granicama odobrenih proračunskih sredstava, vodeći pritom računa o načelima zdravog financijskog upravljanja. Države članice surađuju s Komisijom kako bi osigurale da se proračunska sredstva koriste u skladu s načelima zdravog financijskog upravljanja.“

51. Članak 206. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Europski parlament, odlučujući na preporuku koju Vijeće donosi odlučujući kvalificiranom većinom, daje razrješnicu Komisiji u odnosu na izvršenje proračuna. U tu svrhu Vijeće i Europski parlament naizmjenice ispituju račune i financijsko izvješće iz članka 205.a, godišnje izvješće Revizorskog suda, zajedno s odgovorima na primjedbe Revizorskog suda od strane institucija koje su bile obuhvaćene revizijom, izjavu o jamstvu iz članka 188.c stavka 1. drugog podstavka te sva odgovarajuća posebna izvješća Revizorskog suda.“

52. Članak 209.a zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 209.a

1. Zajednica i države članice suzbijaju prijevare i sva druga nezakonita djelovanja koja su usmjerena protiv financijskih interesa Zajednice pomoću mjera iz ovog članka koje djeluju kao sredstvo za odvratanje i koje pružaju djelotvornu zaštitu u državama članicama.

2. Radi suzbijanja prijevara usmjerenih protiv financijskih interesa Zajednice, države članice poduzimaju iste mjere koje poduzimaju radi suzbijanja prijevara koje su usmjerene protiv njihovih vlastitih financijskih interesa.

3. Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe ovog Ugovora, države članice koordiniraju svoje djelovanje usmjereno na zaštitu financijskih interesa Zajednice od prijevara. Radi toga uz pomoć Komisije organiziraju blisku i redovitu suradnju među nadležnim tijelima.

4. Radi postizanja učinkovite i jednake zaštite u državama članicama Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b i nakon savjetovanja s Revizorskim sudom, donosi potrebne mjere za suzbijanje i borbu protiv prijevara usmjerenih protiv financijskih interesa Zajednice. Te mjere ne utječu na primjenu nacionalnog kaznenog prava država članica ni na njihovo pravosuđe.

5. Komisija u suradnji s državama članicama svake godine Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o mjerama poduzetima za provedbu ovog članka.“

53. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 213.a

1. Ne dovodeći u pitanje članak 5. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke, Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, usvaja mjere za izradu statistika kada je to potrebno za obavljanje djelatnosti Zajednice.

2. Pri izradi statistika Zajednice poštuju se nepristranost, pouzdanost, objektivnost, znanstvena nezavisnost, učinkovitost u odnosu na troškove i statistička povjerljivost; izrada ne smije pretjerano opteretiti gospodarske subjekte.“

54. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 213.b

1. Akti Zajednice o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnog protoka takvih podataka primjenjuju se od 1. siječnja 1999. na institucije i tijela Zajednice koja su osnovana ovim Ugovorom ili na temelju ovog Ugovora.

2. Prije datuma iz stavka 1. Vijeće, odlučujući u skladu s postupkom iz članka 189.b, osniva nezavisno nadzorno tijelo odgovorno za nadziranje primjene takvih akata Zajednice na institucije i tijela Zajednice i koje prema potrebi donosi druge odgovarajuće odredbe.“

55. Članak 227. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na francuske prekomorske departmane, Azore, Madeiru i Kanarske otoke.

Međutim, vodeći računa o strukturno uvjetovanom društvenom i gospodarskom stanju u francuskim prekomorskim departmanima, Azorima, Madeiri i Kanarskim otocima, koje je još složenije zbog njihove udaljenosti, izoliranosti, male površine, nepovoljne topografije i klime, gospodarske ovisnosti o malom broju proizvoda, kao i o tome da postojanost i međudjelovanje tih uvjeta u velikoj mjeri ograničuju njihov razvoj, Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, usvaja posebne mjere koje su posebice namijenjene utvrđivanju uvjeta primjene ovog Ugovora u tim regijama, uključujući zajedničke politike.

Pri usvajanju odgovarajućih mjera iz drugog podstavka Vijeće vodi računa o carinskoj, trgovinskoj i poreznoj politici, slobodnim zonama, poljoprivrednoj i ribarskoj politici, uvjetima za opskrbu sirovinama i osnovnom robom široke potrošnje, državnim potporama i o uvjetima pristupanja strukturnim fondovima i horizontalnim programima Zajednice.

Vijeće usvaja mjere iz drugog podstavka vodeći računa o posebnim svojstvima i ograničenjima najudaljenijih regija, ne ugrožavajući cjelovitost i dosljednost pravnog poretka Zajednice, uključujući unutarnje tržište i zajedničke politike.“

56. Članak 228. mijenja se kako slijedi:

(a) drugi podstavak stavka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„Pri izvršavanju ovlasti koje su mu dodijeljene ovim stavkom, Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom, osim u slučajevima u kojima je prvim podstavkom stavka 2. predviđeno jednoglasno odlučivanje.“

(b) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Podložno ovlastima koje su dane Komisiji u tom području, o potpisivanju, koje može biti popraćeno odlukom o privremenoj primjeni prije stupanja na snagu, i o sklapanju sporazumâ odlučuje Vijeće, kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije. Vijeće odlučuje jednoglasno kada je sporazumom obuhvaćeno područje za koje je potrebna jednoglasnost za donošenje unutarnjih pravila te u slučaju sporazumâ iz članka 238.

Odstupajući od pravila utvrđenih stavkom 3. isti se postupci primjenjuju i na odluku o suspenziji primjene nekog sporazuma ili na zauzimanje stajališta koje se u ime Zajednice usvaja u okviru tijela koje je osnovano sporazumom na temelju članka 238., ako je to tijelo pozvano donositi odluke s pravnim učinkom, ne uključujući odluke kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir tog sporazuma.

Europski parlament treba bez odgode i u potpunosti biti obaviješten o svim odlukama donesenima temeljem ovog stavka koje se odnose na privremenu primjenu ili suspenziju sporazumâ ili na zauzimanje stajališta koje Zajednica zastupa u nekom tijelu koje je osnovano sporazumom na temelju članka 238.“

57. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 236.

1. Ako se donese odluka kojom se glasačka prava predstavnika vlade države članice suspendiraju u skladu s člankom F.1 stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji, ta se glasačka prava suspendiraju i u vezi s ovim Ugovorom.

2. Nadalje, ako se u skladu s člankom F.1 stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji utvrdi da je država članica počinila tešku i trajnu povredu načela iz članka F stavka 1. tog Ugovora, Vijeće može kvalificiranom većinom odlučiti da se toj državi članici suspendiraju određena prava koja proizlaze iz primjene ovog Ugovora. Pritom Vijeće uzima u obzir moguće posljedice takve suspenzije na prava i obveze fizičkih i pravnih osoba.

Obveze države članice u pitanju, temeljem ovog Ugovora u svakom slučaju i dalje obvezuju tu državu.

3. Vijeće kvalificiranom većinom može naknadno odlučiti o izmjeni ili ukidanju mjera poduzetih u skladu sa stavkom 2. ako se promijenilo stanje koje je dovelo do uvođenja tih mjera.

4. Pri donošenju odluka iz stavaka 2. i 3. Vijeće ne uzima u obzir glasove predstavnika vlade države članice u pitanju. Odstupajući od članka 148. stavka 2. kvalificirana se većina utvrđuje kao dio ponderiranih glasova tih članova Vijeća koji je jednak onome utvrđenom člankom 148. stavkom 2.

Ovaj se stavak primjenjuje i u slučaju suspenzije glasačkih prava u skladu sa stavkom 1. U takvim slučajevima odluka koja zahtijeva jednoglasnost donosi se bez glasa predstavnika vlade predmetne države članice.“

58. Izvan snage stavljaju se Protokol o socijalnoj politici i Sporazum o socijalnoj politici koji su priloženi ovom Ugovoru.

59. Izvan snage stavlja se Protokol o Gospodarskom i socijalnom odboru i o Odboru regija.

Članak 3.

Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik mijenja se u skladu s odredbama ovog članka.

1. U članku 10. stavku 2. prvi i drugi podstavak zamjenjuju se sljedećim:

„2. Vlade država članica kandidiraju zajedničkom suglasnošću osobu koju namjeravaju imenovati predsjednikom Komisije, a Europski parlament odobrava tu kandidaturu.

Vlade država članica, zajedničkom suglasnošću uz kandidata za predsjednika, kandidiraju i ostale osobe koje namjeravaju imenovati članovima Komisije.“

2. U članak 13. kao prvi stavak umeće se sljedeći stavak:

„Komisija odlučuje pod političkim vodstvom svojeg predsjednika.“

3. U članak 20. dodaje se sljedeći stavak:

„Broj članova Europskog parlamenta ne smije biti veći od sedam stotina.“

4. Članak 21. mijenja se kako slijedi:

(a) prvi podstavak stavka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Europski parlament izrađuje prijedlog za opće neposredne izbore prema jedinstvenom postupku u svim državama članicama ili u skladu s načelima koja su zajednička svim državama članicama.“

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„4. Nakon što zatraži mišljenje Komisije i uz odobrenje Vijeća, koje odlučuje jednoglasno, Europski parlament utvrđuje pravila i opće uvjete kojima se uređuje obavljanje dužnosti njegovih članova.“

5. Članak 30. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 30.

1. Odbor koji se sastoji od stalnih predstavnika država članica odgovoran je za pripremu rada Vijeća i za obavljanje zadataka koje mu Vijeće povjeri. Odbor može donositi postupovne odluke u slučajevima predviđenima poslovnikom Vijeća.

2. Vijeću pomaže Glavno tajništvo za koje je odgovoran glavni tajnik i visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, a kojem pomaže zamjenik glavnog tajnika zadužen za vođenje Glavnog tajništva. Glavnog tajnika i zamjenika glavnog tajnika imenuje Vijeće odlučujući jednoglasno.

O ustroju Glavnog tajništva odlučuje Vijeće.

3. Vijeće donosi svoj poslovnik.“

6. U članku 33. četvrti stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Sud je nadležan pod istim uvjetima u postupcima koje pokrenu Europski parlament i Revizorski sud radi zaštite svojih prava.“

7. Članak 45.c mijenja se kako slijedi:

(a) drugi podstavak stavka 1. zamjenjuje se sljedećim:

“Revizorski sud Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izjavu o jamstvu u odnosu na pouzdanost računa te zakonitost i pravilnost transakcija, a ista se objavljuje u Službenom listu Europskih zajednica.“

(b) Prvi podstavak stavka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Revizorski sud ispituje zakonitost i pravilnost svih prihoda i rashoda te ispravnost financijskog upravljanja. Pritom posebice izvješćuje o svim nepravilnostima.“

(c) Stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Revizija se provodi na temelju evidencije i, prema potrebi, neposredno u drugim institucijama Zajednice, u prostorijama bilo kojeg tijela koje upravlja приходima ili rashodima u ime Zajednice i u državama članicama, uključujući prostorije svih fizičkih ili pravnih osoba koje primaju isplate iz proračuna. U državama članicama revizija se provodi u suradnji s revizorskim tijelima pojedine države ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, u suradnji s nadležnim državnim službama. Revizorski sud i nacionalna revizijska tijela država članica surađuju u duhu povjerenja, zadržavajući pritom svoju nezavisnost. Ta tijela ili službe obavješćuju Revizorski sud o tome namjeravaju li sudjelovati u reviziji.

Ostale institucije Zajednice, sva tijela koja upravljaju приходima i rashodima u ime Zajednice, sve fizičke ili pravne osobe koje primaju isplate iz proračuna te nacionalna revizijska tijela ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, nadležne državne službe dostavljaju Revizorskom sudu, na njegov zahtjev, sve dokumente ili podatke koji su mu potrebni za izvršavanje njegovog zadatka.

Pravo Revizorskog suda na pristup podacima Europske investicijske banke u vezi s njezinim djelatnostima upravljanja приходima i rashodima Zajednice uređuje se dogovorom između Revizorskog suda, Banke i Komisije. Ako takav dogovor ne postoji, Revizorski sud i tada ima pravo na pristup podacima koji su potrebni za reviziju prihoda i rashoda Zajednice kojima upravlja Banka.“

8. U članku 78.c prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

Komisija izvršava proračun u skladu s odredbama uredaba donesenih na temelju članka 78.h, na vlastitu odgovornost i u granicama odobrenih proračunskih sredstava, vodeći pritom računa o načelima zdravog financijskog upravljanja. Države članice surađuju s Komisijom kako bi osigurale da se proračunska sredstva koriste u skladu s načelima zdravog financijskog upravljanja.“

9. Članak 78.g stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Europski parlament, odlučujući na preporuku koju Vijeće donosi odlučujući kvalificiranom većinom, daje razrješnicu Komisiji u odnosu na izvršenje proračuna. U tu svrhu Vijeće i Europski parlament naizmjenice ispituju račune i financijsko izvješće iz članka 78.d, godišnje izvješće Revizorskog suda, zajedno s odgovorima na primjedbe Revizorskog suda od strane institucija koje su bile obuhvaćene revizijom, izjavu o jamstvu iz članka 45.c stavka 1. drugog podstavka te sva odgovarajuća posebna izvješća Revizorskog suda.“

10. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 96.

1. Ako se donese odluka kojom se glasačka prava predstavnika vlade države članice suspendiraju u skladu s člankom F.1 stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji, ta se glasačka prava suspendiraju i u vezi s ovim Ugovorom.

2. Nadalje, ako se u skladu s člankom F.1 stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji utvrdi da je država članica počinila tešku i trajnu povredu načela iz članka F stavka 1. tog Ugovora, Vijeće može kvalificiranom većinom, odlučiti da se toj državi članici suspendiraju određena prava koja proizlaze iz primjene ovog Ugovora. Pritom Vijeće uzima u obzir moguće posljedice takve suspenzije na prava i obveze fizičkih i pravnih osoba.

Obveze države članice u pitanju temeljem ovog Ugovora u svakom slučaju i dalje obvezuju tu državu.

3. Vijeće kvalificiranom većinom, može naknadno odlučiti o izmjeni ili ukidanju mjera poduzetih u skladu sa stavkom 2. ako se promijenilo stanje koje je dovelo do uvođenja tih mjera.

4. Pri donošenju odluka iz stavaka 2. i 3. Vijeće ne uzima u obzir glasove predstavnika vlade države članice u pitanju. Odstupajući od četvrtog stavka članka 28., kvalificirana se većina utvrđuje kao dio ponderiranih glasova tih članova Vijeća koji je jednak onome utvrđenom četvrtim stavkom članka 28.

Ovaj se stavak primjenjuje i u slučaju suspenzije glasačkih prava u skladu sa stavkom 1. U takvim slučajevima odluka koja zahtijeva jednoglasnost donosi se bez glasa predstavnika vlade predmetne države članice.“

Članak 4.

Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju mijenja se u skladu s odredbama ovog članka.

1. U članku 107. dodaje se sljedeći stavak:

„Broj članova Europskog parlamenta ne smije biti veći od sedam stotina.“

2. Članak 108. mijenja se kako slijedi:

(a) prvi podstavak stavka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Europski parlament izrađuje prijedlog za opće neposredne izbore prema jedinstvenom postupku u svim državama članicama ili u skladu s načelima koja su zajednička svim državama članicama.“

(b) dodaje se sljedeći stavak:

„4. Nakon što zatraži mišljenje Komisije i uz odobrenje Vijeća koje odlučuje jednoglasno, Europski parlament utvrđuje pravila i opće uvjete kojima se uređuje obavljanje dužnosti njegovih članova.“

3. Članak 121. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 121.

1. Odbor koji se sastoji od stalnih predstavnika država članica odgovoran je za pripremu rada Vijeća i za obavljanje zadataka koje mu Vijeće povjeri. Odbor može donositi postupovne odluke u slučajevima predviđenima poslovnikom Vijeća.

2. Vijeću pomaže Glavno tajništvo za koje je odgovoran glavni tajnik i visoki predstavnik za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, a kojem pomaže zamjenik glavnog tajnika zadužen za vođenje Glavnog tajništva. Glavnog tajnika i zamjenika glavnog tajnika imenuje Vijeće odlučujući jednoglasno.

O ustroju Glavnog tajništva odlučuje Vijeće.

3. Vijeće donosi svoj poslovnik.“

4. U članku 127. prvi i drugi podstavak stavka 2. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Vlade država članica kandidiraju zajedničkom suglasnošću osobu koju namjeravaju imenovati predsjednikom Komisije, a Europski parlament odobrava tu kandidaturu.

Vlade država članica, zajedničkom suglasnošću uz kandidata za predsjednika, kandidiraju i ostale osobe koje namjeravaju imenovati članovima Komisije.“

5. U članak 132. kao prvi stavak umeće se sljedeći stavak:

„Komisija djeluje pod političkim vodstvom svojeg predsjednika.“

6. U članku 146. treći stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Sud je nadležan pod istim uvjetima u postupcima koje pokrenu Europski parlament i Revizorski sud radi zaštite svojih prava,“

7. Članak 160.c mijenja se kako slijedi:

(a) drugi podstavak stavka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„Revizorski sud Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izjavu o jamstvu u odnosu na pouzdanost računa te zakonitost i pravilnost transakcija, a ista se objavljuje u Službenom listu Europskih zajednica.“

(b) prvi podstavak stavka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Revizorski sud ispituje zakonitost i pravilnost svih prihoda i rashoda te ispravnost financijskog upravljanja. Pritom posebice izvješćuje o svim nepravilnostima.“

(c) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Revizija se provodi na temelju evidencije i, prema potrebi, neposredno u drugim institucijama Zajednice, u prostorijama bilo kojeg tijela koje upravlja приходima ili rashodima u ime Zajednice i u državama članicama, uključujući prostorije svih fizičkih ili pravnih osoba koje primaju isplate iz proračuna. U državama članicama revizija se provodi u suradnji s revizorskim tijelima pojedine države ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, u suradnji s nadležnim državnim službama. Revizorski sud i nacionalna revizijska tijela država članica surađuju u duhu povjerenja, zadržavajući pritom svoju nezavisnost. Ta tijela ili službe obavješćuju Revizorski sud o tome namjeravaju li sudjelovati u reviziji.“

Ostale institucije Zajednice, sva tijela koja upravljaju prihodima ili rashodima u ime Zajednice, sve fizičke ili pravne osobe koje primaju isplate iz proračuna te nacionalna revizijska tijela ili, ako ona nemaju potrebne ovlasti, nadležne državne službe dostavljaju Revizorskom sudu, na njegov zahtjev, sve dokumente ili podatke koji su mu potrebni za izvršavanje njegovog zadatka.

Pravo Revizorskog suda na pristup podacima Europske investicijske banke u vezi s njezinim djelatnostima upravljanja prihodima i rashodima Zajednice uređuje se dogovorom između Revizorskog suda, Banke i Komisije. Ako takav dogovor ne postoji, Revizorski sud i tada ima pravo na pristup podacima koji su potrebni za reviziju prihoda i rashoda Zajednice kojima upravlja Banka.“

8. U članku 170. dodaje se sljedeći stavak:

„Europski parlament može se savjetovati s Odborom.“

9. U članku 179. prvi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„Komisija izvršava proračun u skladu s odredbama uredaba donesenih na temelju članka 183., na vlastitu odgovornost i u granicama odobrenih proračunskih sredstava, vodeći pritom računa o načelima zdravog financijskog upravljanja. Države članice surađuju s Komisijom kako bi osigurale da se proračunska sredstva koriste u skladu s načelima zdravog financijskog upravljanja.“

10. Članak 180.b stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Europski parlament, odlučujući na preporuku koju Vijeće donosi odlučujući kvalificiranom većinom, daje razrješnicu Komisiji u odnosu na izvršenje proračuna. U tu svrhu Vijeće i Europski parlament naizmjenice ispituju račune i financijsko izvješće iz članka 179.a, godišnje izvješće Revizorskog suda, zajedno s odgovorima na primjedbe Revizorskog suda od strane institucija koje su bile obuhvaćene revizijom, izjavu o jamstvu iz članka 160.c stavka 1. drugog podstavka te sva odgovarajuća posebna izvješća Revizorskog suda.“

11. Umeće se sljedeći članak:

„Članak 204.

1. Ako se donese odluka kojom se glasačka prava predstavnika vlade države članice suspendiraju u skladu s člankom F.1 stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji, ta se glasačka prava suspendiraju i u vezi s ovim Ugovorom.

2. Nadalje, ako se u skladu s člankom F.1 stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji utvrdi da je država članica počinila tešku i trajnu povredu načela iz članka F stavka 1. tog Ugovora, Vijeće može kvalificiranom većinom odlučiti da se toj državi članici suspendiraju određena prava koja proizlaze iz primjene ovog Ugovora. Pritom Vijeće uzima u obzir moguće posljedice takve suspenzije na prava i obveze fizičkih i pravnih osoba.

Obveze države članice u pitanju, temeljem ovog Ugovora u svakom slučaju i dalje obvezuju tu državu.

3. Vijeće kvalificiranom većinom može naknadno odlučiti o izmjeni ili ukidanju mjera poduzetih u skladu sa stavkom 2. ako se promijenilo stanje koje je dovelo do uvođenja tih mjera.

4. Pri donošenju odluka iz stavaka 2. i 3. Vijeće ne uzima u obzir glasove predstavnika vlade države članice u pitanju. Odstupajući od članka 118. stavka 2. kvalificirana se većina utvrđuje kao dio ponderiranih glasova tih članova Vijeća koji je jednak onome utvrđenom člankom 118. stavkom 2.

Ovaj se stavak primjenjuje i u slučaju suspenzije glasačkih prava u skladu sa stavkom 1. U takvim slučajevima odluka koja zahtijeva jednoglasnost donosi se bez glasa predstavnika vlade predmetne države članice.“

Članak 5.

Akt o izboru predstavnika Europskog parlamenta općim neposrednim izborima koji je priložen Odluci Vijeća od 20. rujna 1976. mijenja se u skladu s odredbama ovog članka.

1. U članku 2. dodaje se sljedeći stavak:

„U slučaju izmjena ovog članka, broj predstavnika izabranih u svakoj državi članici mora osiguravati odgovarajuću zastupljenost naroda država okupljenih u Zajednici.“

2. U članak 6. stavak 1. iza pete alineje umeće se sljedeća alineja:

„– člana Odbora regija“.

3. Članak 7. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Do stupanja na snagu jedinstvenog izbornog postupka ili postupka koji se temelji na zajedničkim načelima i pridržavajući se ostalih odredaba ovog Akta, izborni postupak u svakoj državi članici uređuje se njezinim nacionalnim odredbama.“

4. Članak 11. zamjenjuje se sljedećim:

„Do stupanja na snagu jedinstvenog izbornog postupka ili postupka koji se temelji na zajedničkim načelima iz članka 7., Europski parlament provjerava mandat predstavnika. U tu svrhu Europski parlament prima na znanje rezultate koje su službeno objavile države članice i odlučuje o svakom sporu koji bi mogao proizaći iz odredaba ovog Akta, osim o sporovima koji proizlaze iz nacionalnih odredaba na koje ovaj Akt upućuje.“

5. Članak 12. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Do stupanja na snagu jedinstvenog izbornog postupka iz članka 7. i pridržavajući se ostalih odredaba ovog Akta, svaka država članica utvrđuje odgovarajuće postupke za popunjavanje svih upražnjenih mjesta do kojih dođe tijekom petogodišnjeg mandata iz članka 3. do kraja tog razdoblja.“

Dio drugi

POJEDNOSTAVNJIVANJE

Članak 6.

Ugovor o osnivanju Europske zajednice, uključujući njegove priloge i protokole, izmjenjuje se i dopunjuje u skladu s odredbama ovog članka radi brisanja odredaba Ugovora koje su prestale važiti te, posljedično tomu, radi prilagodbe teksta njegovih određenih odredaba.

I. TEKST ČLANAKA UGOVORA

1. U članku 3. točki (a) riječ „ukidanje“ zamjenjuje se riječju „zabrana“.
2. Članak 7. prestaje važiti.
3. Članak 7.a mijenja se kako slijedi:
  - (a) prvi i drugi stavak označuju se brojevima te tako postaju stavci 1. i 2.
  - (b) u novom stavku 1. brišu se sljedeća upućivanja: „ 7.b“, „članka 70. stavka 1.“ i „i 100.b“; prije navođenja članka 100.a zarez se zamjenjuje riječju „i“
  - (c) dodaje se stavak 3. s tekstom drugog stavka članka 7.b koji glasi:

„3. Vijeće odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije, određuje smjernice i uvjete potrebne kako bi se osigurao ravnomjeran napredak u svim odnosnim sektorima.“
4. Članak 7.b prestaje važiti.

5. Članak 8.b mijenja se kako slijedi:
  - (a) u stavku 1. riječi „treba utvrditi do 31. prosinca 1994.“ zamjenjuju se riječju „donese“
  - (b) u prvoj rečenici stavka 2. upućivanje na „članak 138. stavak 3.“ postaje „članak 138. stavak 4.“
  - (c) u drugoj rečenici stavka 2. riječi „treba utvrditi do 31. prosinca 1993.“ zamjenjuju se riječju „donese“
6. U drugoj rečenici članka 8.c brišu se riječi „Države članice dužne su do 31. prosinca 1993. međusobno utvrditi...“ i zamjenjuju se riječima „Države članice međusobno utvrđuju...“.
7. U prvom stavku članka 8.e brišu se riječi „do 31. prosinca 1993., a nakon toga“.
8. U članku 9. stavku 2. riječi „Odredbe iz poglavlja 1. odjeljka 1. i poglavlja 2. ...“ zamjenjuju se riječima „Odredbe iz članka 12. i poglavlja 2. ...“.
9. U članku 10. briše se stavak 2., a stavak 1. ostaje bez brojčane oznake.
10. Članak 11. prestaje važiti.
11. U poglavlju 1. koje nosi naslov Carinska unija briše se naslov „Odjeljak 1. – Ukidanje carina među državama članicama“.
12. Članak 12. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 12.

Među državama članicama zabranjene su uvozne i izvozne carine te davanja s istovrsnim učinkom. Ta se zabrana odnosi i na carine fiskalne naravi.“
13. Članci 13. do 17. prestaju važiti.

14. Briše se naslov „Odjeljak 2. – Uspostava zajedničke carinske tarife“.

15. Članci 18. do 27. prestaju važiti.

16. Članak 28. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 28.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije, utvrđuje stope zajedničke carinske tarife.“

17. U uvodnom dijelu članka 29. brišu se riječi „ovog odjeljka“ i zamjenjuju se riječima „ovog poglavlja“.

18. U naslovu poglavlja 2. briše se riječ „Ukidanje“ i zamjenjuje se riječju „Zabrana“.

19. Članak 30. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 30.

Količinska ograničenja uvoza i sve mjere s istovrsnim učinkom zabranjeni su među državama članicama.“

20. Članci 31., 32. i 33. stavljaju se izvan snage.

21. U članku 34. briše se stavak 2., a stavak 1. ostaje bez brojčane oznake.

22. Članak 35. stavlja se izvan snage.

23. U članku 36. brišu se riječi „Odredbe članaka 30. do 34.“ i zamjenjuju se riječima „Odredbe članaka 30. i 34“.

24. Članak 37. mijenja se kako slijedi:

- (a) u prvom podstavku stavka 1. brišu se riječi „postupno“ i riječi „nakon isteka prijelaznog razdoblja“
- (b) u stavku 2. briše se riječ „ukidanje“ i zamjenjuje se riječju „zabranu“
- (c) brišu se stavci 3., 5. i 6., a stavak 4. postaje stavak 3.
- (d) u novom stavku 3. brišu se riječi „vodeći računa o prilagodbama koje će biti moguće, kao i o specijalizaciji koja će s vremenom biti potrebna.“, a zarez nakon „dotičnih proizvođača“ postaje točka.

25. Članak 38. mijenja se kako slijedi:

- (a) u prvoj rečenici stavka 3. briše se upućivanje na Prilog II. i zamjenjuje se upućivanjem na Prilog I., a briše se i druga rečenica koja počinje riječima „Međutim, u roku od dvije godine od stupanja ovog Ugovora na snagu ...“
- (b) u stavku 4. brišu se riječi „među državama članicama“.

26. Članak 40. mijenja se kako slijedi:

- (a) briše se stavak 1., a stavci 2., 3. i 4. postaju stavci 1., 2. i 3.
- (b) (ne odnosi se na inačicu na hrvatskom jeziku)
- (c) u novom stavku 2. upućivanje na „stavak 2.“ postaje upućivanje na „stavak 1.“
- (d) u novom stavku 3. upućivanje na „stavak 2.“ postaje upućivanje na „stavak 1.“

27. Članak 43. mijenja se kako slijedi:
- (a) u trećem podstavku stavka 2. brišu se riječi „tijekom prvih dviju faza odlučujući jednoglasno, a nakon toga kvalificiranom većinom“ i zamjenjuju se riječima „odlučujući kvalificiranom većinom“
  - (b) u stavcima 2. i 3. upućivanje na „članak 40. stavak 2.“ postaje „članak 40. stavak 1.“
28. Članci 44., 45. i 47. stavljaju se izvan snage.
29. U članku 48. stavku 1. brišu se riječi „najkasnije do kraja prijelaznog razdoblja“.
30. Članak 49. mijenja se kako slijedi:
- (a) u uvodnom dijelu riječi „Odmah nakon stupanja ovog Ugovora na snagu, Vijeće ...“ zamjenjuju se riječima „Vijeće ...“, a brišu se riječi „mjere potrebne za postupno ostvarivanje“
  - (b) u točkama (b) i (c) brišu se riječi „sustavnim i postupnim“.
31. Prvi stavak članka 52. mijenja se kako slijedi:
- (a) u prvoj rečenici brišu se riječi „postupno se ukida tijekom prijelaznog razdoblja“ i zamjenjuju se riječima „zabranjuje se“
  - (b) u drugoj rečenici brišu se riječi „To se postupno ukidanje“ i zamjenjuju se riječima „Ta se zabrana“.
32. Članak 53. stavlja se izvan snage.
33. Članak 54. mijenja se kako slijedi:
- (a) briše se stavak 1., a stavci 2. i 3. postaju stavci 1. i 2.

- (b) u novom stavku 1. riječi „Za provedbu ovog općeg programa ili, u nedostatku takvog programa, za postizanje određene faze ostvarenja“ zamjenjuju se riječima „Za ostvarenje“.
34. U prvom stavku članka 59. riječi „tijekom prijelaznog razdoblja postupno se ukidaju“ i zamjenjuju se riječima „zabranjuju se“.
35. U članku 61. stavku 2. briše se riječ „postupnom“.
36. Članak 62. stavlja se izvan snage.
37. Članak 63. mijenja se kako slijedi:
- (a) briše se stavak 1., a stavci 2. i 3. postaju stavci 1. i 2.
  - (b) u novom stavku 1. riječi „primijenio ovaj opći program ili u nedostatku takvog programa, kako bi se dosegnula određena faza“ zamjenjuju se riječju „dosegnula“, a riječi „jednoglasno do kraja prve faze, a nakon toga kvalificiranom većinom“ zamjenjuju se riječima „kvalificiranom većinom“
  - (c) u novom stavku 2. riječi „U odnosu na prijedloge i odluke iz stavaka 1. i 2.“ zamjenjuju se riječima „U odnosu na direktive iz stavka 1.“
38. U prvom stavku članka 64. riječi „članka 63. stavka 2.“ zamjenjuju se riječima „članka 63. stavka 1.“
39. Članci 67. do 73.a, članak 73.e i članak 73.h. stavlja se izvan snage.
40. Briše se članak 75. stavak 2., a stavak 3. postaje stavak 2.
41. U članku 76. riječi „u trenutku stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, na dan njihova pristupanja“.

42. Članak 79. mijenja se kako slijedi:
- (a) u stavku 1. brišu se riječi „najkasnije do kraja druge faze“
  - (b) u stavku 3. riječi „U roku od dvije godine od stupanja ovog Ugovora na snagu, Vijeće“ zamjenjuju se riječima „Vijeće“.
43. U članku 80. stavku 1. brišu se riječi „Od početka druge faze“.
44. U članku 83. riječi „ne dovodeći u pitanje ovlasti odjela za promet pri Gospodarskom i socijalnom odboru“ zamjenjuju se riječima „ne dovodeći u pitanje ovlasti Gospodarskog i socijalnog odbora“.
45. U drugom podstavku članka 84. stavka 2. riječi „postupovne odredbe iz članka 75. stavaka 1. i 3.“ zamjenjuju se riječima „postupovne odredbe iz članka 75.“
46. U članku 87. dva se podstavka stavka 1. spajaju u jedan stavak. Taj novi stavak glasi kako slijedi:
- „1. Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s Europskim parlamentom, utvrđuje odgovarajuće uredbe ili direktive za primjenu načela određenih člancima 85. i 86.“
47. U članku 89. stavku 1. brišu se riječi „odmah nakon preuzimanja svojih dužnosti“.
48. Nakon članka 90. briše se naslov „Odjeljak 2. – Damping“.
49. Članak 91. stavlja se izvan snage.
50. Prije članka 92. naslov „Odjeljak 3.“ zamjenjuje se s „Odjeljak 2.“
51. U članku 92. stavku 3. točki (c) briše se druga rečenica koja počinje riječima „Međutim, potpore dodijeljene brodogradnji ...“, a završava riječima „prema trećim zemljama“.

52. U članku 95. briše se treći stavak.
53. Članci 97. i 100.b stavljaju se izvan snage.
54. U drugom stavku članka 101. riječi „jednoglasno tijekom prve faze, a kvalificiranom većinom nakon toga“ i zamjenjuju se riječima „odlučujući kvalificiranom većinom“.
55. U članku 109.e stavku 2. točki (a) prvoj alineji brišu se sljedeće riječi: „,ne dovodeći pritom u pitanje članak 73.e.“
56. Članak 109.f mijenja se kako slijedi:
- (a) u drugom podstavku stavka 1. riječi „na preporuku, ovisno o slučaju, Odbora guvernera središnjih banaka država članica (dalje u tekstu: „Odbor guvernera“) ili Vijeća EMI-ja“ zamjenjuju se riječima „na preporuku Vijeća EMI-ja“
  - (b) u stavku 1. briše se četvrti podstavak koji glasi: „Početkom druge faze raspušta se Odbor guvernera.“
  - (c) u stavku 8. briše se drugi podstavak koji glasi: „Kada se ovim Ugovorom za EMI predviđa savjetodavna uloga, upućivanja na EMI prije 1. siječnja 1994. znače upućivanja na Odbor guvernera.“
57. Članak 112. mijenja se kako slijedi:
- (a) u prvom podstavku stavka 1. brišu se riječi „prije kraja prijelaznog razdoblja“
  - (b) u drugom podstavku stavka 1. riječi „jednoglasno do završetka druge faze, a kvalificiranom većinom nakon toga“ zamjenjuju se riječima „odlučujući kvalificiranom većinom“.
58. U članku 129.c stavku 1. prvom podstavku trećoj alineji riječi „Kohezijskog fonda, koji se mora osnovati najkasnije do 31. prosinca 1993.,“ zamjenjuju se riječima „Kohezijskog fonda osnovanog“.

59. U članku 130.d dugom stavku riječi „Vijeće, odlučujući u skladu s istim postupkom, prije 31. prosinca 1993. osniva Kohezijski fond kako bi osiguralo“ zamjenjuju se riječima „Kohezijski fond koji Vijeće osniva u skladu s istim postupkom, osigurava“.
60. U članku 130.s stavku 5. drugoj alineji riječi „Kohezijskog fonda koji se treba osnovati najkasnije do 31. prosinca 1993. u skladu s člankom 130.d“ zamjenjuju se riječima „Kohezijskog fonda osnovanog u skladu s člankom 130.d.“
61. U članku 130.w stavku 3. riječi „Konvencije AKP-EEZ-a“ zamjenjuju se riječima „Konvencije AKP-EZ-a“.
62. U prvom stavku članka 131. brišu se riječi „Belgijom“ i „Italijom“, a upućivanje na Prilog IV. zamjenjuje se upućivanjem na Prilog II.
63. Članak 133. mijenja se kako slijedi:
- (a) u stavku 1. riječi „u potpunosti se ukidaju“ zamjenjuju se riječima „zabranjene su“, a riječi „postupnom ukidanju“ zamjenjuju se riječju „zabrani“
  - (b) u stavku 2. riječi „postupno se ukidaju“ zamjenjuju se riječju „zabranjene su“, a upućivanje na članke 13., 14., 15. i 17. briše se tako da stavak završava riječima „... u skladu s odredbama članka 12.“
  - (c) u drugom podstavku stavka 3. riječi „neovisno o tome postupno se snižavaju na“ zamjenjuju se riječima „ne smiju premašiti“, a briše se druga rečenica koja počinje riječima „Postoci i vremenski raspored ...“ i završava riječima „zemlju ili područje koje proizvod uvozi.“
  - (d) u stavku 4. brišu se riječi „u trenutku stupanja ovog Ugovora na snagu“.

64. Članak 136. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 136.

Vijeće, odlučujući jednoglasno, na temelju iskustva stečenog povezivanjem zemalja i područja sa Zajednicom i na temelju načela određenih ovim Ugovorom, donosi odredbe koje sadrže detaljna pravila i postupak za povezivanje zemalja i područja sa Zajednicom.“

65. Članak 138. mijenja se kako slijedi, radi uključivanja članka 1., članka 2., kako je izmijenjen člankom 5. ovog Ugovora i članka 3. stavka 1. Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta općim neposrednim izborima, koji je priložen Odluci Vijeća od 20. rujna 1976.; Prilog II. tom Aktu i dalje se primjenjuje:

(a) na mjesto stavaka 1. i 2., koji su prestali važiti u skladu s člankom 14. Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta umeće se tekst članka 1. i 2. navedenog Akta kao stavci 1. i 2.; novi stavci 1. i 2. glase kako slijedi:

„1. Predstavnici naroda država okupljenih u Zajednici biraju se u Europski parlament općim neposrednim izborima.

2. Broj predstavnika izabраниh u svakoj državi članici je sljedeći:

Belgija	25
Danska	16
Njemačka	99
Grčka	25
Španjolska	64
Francuska	87
Irska	15
Italija	87
Luksemburg	6
Nizozemska	31
Austrija	21
Portugal	25
Finska	16
Švedska	22
Ujedinjena Kraljevina	87.

U slučaju izmjena ovog stavka, broj predstavnika izabраниh u svakoj državi članici mora osiguravati odgovarajuću zastupljenost naroda država okupljenih u Zajednici.“

(b) nakon novih stavaka 1. i 2. umeće se tekst članka 3. stavka 1. prethodno navedenog Akta kao stavak 3.; novi stavak 3. glasi kako slijedi:

„3. Predstavници se biraju na razdoblje od pet godina.“

(c) postojeći stavak 3., kako je izmijenjen člankom 2. ovog Ugovora, postaje stavak 4.

(d) stavak 4., kako je dodan člankom 2. ovog Ugovora, postaje stavak 5.

66. Briše se članak 158. stavak 3.

67. U prvom stavku članka 166. riječi „od dana pristupanja“ zamjenjuju se riječima „od 1. siječnja 1995.“

68. U članku 188.b stavku 3. briše se drugi podstavak koji počinje riječima „Međutim, prilikom prvog imenovanja ...“

69. U članku 197. briše se drugi stavak koji počinje riječima „Posebice ...“

70. U članku 207. brišu se drugi, treći, četvrti i peti stavak.

71. Na mjesto članka 212. umeće se tekst drugog podstavka članka 24. stavka 1. Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica; novi članak 212. slijedom toga glasi kako slijedi:

„Članak 212.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, na prijedlog Komisije i nakon savjetovanja s ostalim zainteresiranim institucijama, utvrđuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica i uvjete zaposlenja ostalih službenika tih Zajednica.“

72. Na mjesto članka 218. umeće se prilagođeni tekst prvog stavka članka 28. Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica; novi članak 218. slijedom toga glasi kako slijedi:

„Članak 218.

Na državnom području država članica, Zajednica uživa povlastice i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje njezinih zadaća, prema uvjetima utvrđenima Protokolom od 8. travnja 1965. o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica. Isto vrijedi za Europsku središnju banku, Europski monetarni institut i Europsku investicijsku banku.“

73. U članku 221. riječi „u roku od tri godine od stupanja ovog Ugovora na snagu države članice državljanima drugih država članica dodjeljuju ...“ zamjenjuju se riječima „države članice državljanima drugih država članica dodjeljuju ...“.

74. U članku 223. spajaju se stavci 2. i 3. te se zamjenjuju sljedećim:

„2. Vijeće može, odlučujući jednoglasno, na prijedlog Komisije, izmijeniti popis proizvoda na koji se primjenjuju odredbe stavka 1. točke (b) sastavljen 15. travnja 1958.“

75. Članak 226. stavlja se izvan snage.

76. Članak 227. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. upućivanje na Prilog IV. zamjenjuje se upućivanjem na Prilog II.

(b) nakon stavka 4. umeće se novi stavak koji glasi kako slijedi:

„5. Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na Ålandske otoke u skladu s odredbama određenima Protokolom br. 2. uz Akt o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.“

(c) prijašnji stavak 5. postaje stavak 6., a njegova točka (d) koja se odnosi na Ålandske otoke briše se; točka (c) završava točkom.

77. U prvom stavku članka 229. riječi „tijelima Ujedinjenih naroda, njihovih specijaliziranih ustanova i Općeg sporazuma o carinama i trgovini.“ zamjenjuju se riječima „tijelima Ujedinjenih naroda i njihovih specijaliziranih ustanova.“

78. U prvom stavku članka 234. riječi „prije stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „prije 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, prije dana njihova pristupanja“.

79. Briše se naslov „Osnivanje institucija“ koji prethodi članku 241.

80. Članci 241. do 246. stavljaju se izvan snage.

81. U članak 248. dodaje se novi stavak koji glasi kako slijedi:

„U skladu s ugovorima o pristupanju također su vjerodostojne inačice ovog Ugovora na danskom, engleskom, finskom, grčkom, irskom, portugalskom, španjolskom i švedskom jeziku.“

II. PRILOZI

1. Briše se Prilog I. „Popisi A do G iz članka 19. i 20. ovog Ugovora“.
2. Prilog II. „Popis iz članka 38. ovog Ugovora“ postaje Prilog I., a upućivanje na „Prilog II. Ugovora“ pod brojevima ex 22.08 i ex 22.09 postaje upućivanje na „Prilog I. Ugovora“.
3. Briše se Prilog III. „Popis nevidljivih transakcija iz članka 73.h ovog Ugovora“.
4. Prilog IV. „Prekomorske zemlje i područja na koje se primjenjuju odredbe dijela IV. Ovog Ugovora“ postaje Prilog II. Usklađen je s najnovijim stanjem i glasi kako slijedi:

„PRILOG II.

PREKOMORSKE ZEMLJE I PODRUČJA NA KOJE SE PRIMJENJUJU ODREDBE DIJELA IV. OVOG UGOVORA

– Grenland	– Angvila
– Nova Kaledonija i pridružena područja	– Kajmanski otoci
– Francuska Polinezija	– Falklandski otoci
– Francusko južno i antarktičko područje	– Južna Georgia i otoci Južni Sandwich
– Otoci Wallis i Futuna	– Montserrat
– Mayotte	– Pitcairn
– Sveti Petar i Mikelon	– Sveta Helena i pridružena područja
– Aruba	– Britanski Antarktičko područje
– Nizozemski Antili:	– Britansko područje Indijskog oceana
– Bonaire	– Otoci Turks i Caicos
– Curaçao	– Britanski Djevičanski Otoci
– Saba	– Bermuda.“
– Sint Eustatius	
– Sint Maarten	

III. PROTOKOLI I DRUGI AKTI

1. Sljedeći protokoli i akti stavljaju se izvan snage:
  - (a) Protokol o izmjeni Protokola o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica
  - (b) Protokol o njemačkoj unutarnjoj trgovini i povezanim problemima
  - (c) Protokol o određenim odredbama koje se odnose na Francusku
  - (d) Protokol o Velikom Vojvodstvu Luksemburgu
  - (e) Protokol o tretmanu koji se primjenjuje na proizvode iz nadležnosti Europske zajednice za ugljen i čelik u odnosu na Alžir i prekomorske departmane Francuske Republike
  - (f) Protokol o mineralnim uljima i njihovim određenim derivatima
  - (g) Protokol o primjeni Ugovora o osnivanju Europske zajednice na neeuropske dijelove Kraljevine Nizozemske
  - (h) Provedbena konvencija o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Zajednici
    - Protokol o tarifnoj kvoti za uvoz banana (ex 08.01 Briselske nomenklature)
    - Protokol o tarifnoj kvoti za uvoz sirove kave (ex 09.01 Briselske nomenklature).
2. Na kraju Protokola o Statutu Europske investicijske banke briše se popis potpisnika.
3. Protokol o Statutu Suda Europske zajednice mijenja se kako slijedi:
  - (a) brišu se riječi „ODREDILE SU u tu svrhu kao svoje opunomoćenike:“ i popis šefova država i njihovih opunomoćenika

- (b) brišu se riječi „KOJI su se, razmijenivši svoje punomoći za koje je utvrđeno da su u valjanom i propisanom obliku“
  - (c) u članku 3. prilagođeni tekst članka 21. Protokola o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica dodaje se kao četvrti stavak; taj novi četvrti stavak slijedom toga glasi kako slijedi:

„Članci 12. do 15. i članak 18. Protokola o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnika Suda i pomoćne izvjestitelje Suda, ne dovodeći u pitanje odredbe određene prethodnim stavcima o imunitetu sudaca od pokretanja sudskih postupaka.“
  - (d) članak 57. stavlja se izvan snage
  - (e) briše se završna rečenica „U POTVRDU TOGA niže potpisani opunomoćenici potpisali su ovaj Protokol.“
  - (f) briše se popis potpisnika.
4. U članku 40. Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske investicijske banke brišu se riječi „priložen Ugovoru o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica“.
5. U članku 21. Protokola o Statutu Europskog monetarnog instituta brišu se riječi „priložen Ugovoru o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica“.
6. Protokol o Italiji mijenja se kako slijedi:
- (a) u posljednjem stavku koji počinje riječima „PRIZNAJU da je u slučaju ...“, upućivanje na članke 108. i 109. zamjenjuje se upućivanjem na članke 109.h i 109.i
  - (b) briše se popis potpisnika.

7. Protokol o robi koja je podrijetlom i dolazi iz određenih zemalja i koja uživa poseban tretman pri uvozu u državu članicu mijenja se kako slijedi:
- (a) u uvodnom dijelu točke 1.:
    - riječi „koji se primjenjuje u trenutku stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „koji se primjenjuje od 1. siječnja 1958.“
    - nakon riječi „na uvoz“ neposredno slijedi tekst točke (a); tako novi tekst glasi kako slijedi:

„... na uvoz robe koja je podrijetlom i dolazi iz Surinama ili Nizozemskih Antila u zemlje Beneluksa“
  - (b) u točki 1. brišu se točke (a), (b) i (c)
  - (c) u točki 3. riječi „Prije kraja prve godine nakon stupanja ovog Ugovora na snagu, države članice ...“ zamjenjuju se riječima „Države članice“
  - (d) briše se popis potpisnika.
8. Protokol o uvozu naftnih proizvoda koji su rafinirani u Nizozemskim Antilima u Europsku zajednicu mijenja se kako slijedi:
- (a) briše se završna rečenica „U POTVRDU TOGA niže potpisani opunomoćenici potpisali su ovaj Protokol.“
  - (b) briše se popis potpisnika.
9. U Protokolu o posebnim aranžmanima za Grenland članak 3. stavlja se izvan snage.

Članak 7.

Ugovor o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik, uključujući njegove priloge, protokole i ostale priložene akte, mijenja se u skladu s odredbama ovog članka radi brisanja odredaba Ugovora koje su prestale vrijediti te, posljedično tomu, radi prilagodbe teksta njegovih određenih odredaba.

I. TEKST ČLANAKA UGOVORA

1. U drugom stavku članka 2. briše se riječ „postupno“.
2. U uvodnom dijelu članka 4. brišu se riječi „ukida i“.
3. Članak 7. mijenja se kako slijedi:
  - (a) u prvoj alineji riječi „VISOKO TIJELO (dalje u tekstu „Komisija“)“ zamjenjuju se riječju „KOMISIJA“
  - (b) u drugoj alineji riječi „ZAJEDNIČKA SKUPŠTINA (dalje u tekstu „Europski parlament“)“ zamjenjuju se riječima „EUROPSKI PARLAMENT“
  - (c) u trećoj alineji riječi „POSEBNO VIJEĆE MINISTARA (dalje u tekstu „Vijeće“)“ zamjenjuju se riječju „VIJEĆE“.
4. Briše se članak 10. stavak 3.
5. U članku 16. brišu se prvi i drugi stavak.

6. Članak 21. mijenja se kako slijedi radi uključivanja članka 1., članka 2., kako je izmijenjen člankom 5. ovog Ugovora, i članka 3. stavka 1. Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta općim neposrednim izborima, koji je priložen Odluci Vijeća od 20. rujna 1976.; Prilog II. tom Aktu i dalje se primjenjuje:

(a) na mjesto stavaka 1. i 2., koji su prestali važiti u skladu s člankom 14. Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta umeće se tekst članka 1. i 2. navedenog Akta kao stavci 1. i 2.; novi stavci 1. i 2. glase kako slijedi:

„1. Predstavnici naroda država udruženih u Zajednicu biraju se u Europski parlament općim neposrednim izborima.

2. Broj predstavnika izabranih u svakoj državi članici je sljedeći:

Belgija	25
Danska	16
Njemačka	99
Grčka	25
Španjolska	64
Francuska	87
Irska	15
Italija	87
Luksemburg	6
Nizozemska	31
Austrija	21
Portugal	25
Finska	16
Švedska	22
Ujedinjena Kraljevina	87.

U slučaju izmjena ovog stavka, mora se osigurati da broj predstavnika izabranih u svakoj državi članici odgovarajuće zastupa narode država udruženih u Zajednicu.“

(b) nakon novih stavaka 1. i 2. umeće se tekst članka 3. stavka 1. navedenog Akta kao stavak 3.; novi stavak 3. glasi kako slijedi:

„3. Predstavnici se biraju na razdoblje od pet godina.“

(c) postojeći stavak 3., kako je izmijenjen člankom 3. ovog Ugovora, postaje stavak 4.

(d) stavak 4., kako je dodan člankom 3. ovog Ugovora, postaje stavak 5.

7. U prvom stavku članka 32.a riječi „datuma pristupanja“ zamjenjuju se riječima „1. siječnja 1995.“

8. U članku 45.b stavku 3. briše se drugi podstavak koji počinje riječima „Međutim, prilikom prvog imenovanja ...“.

9. U članak 50. umeće se prilagođeni tekst stavaka 2. i 3. članka 20. Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica kao novi stavci 4. i 5.; novi stavci 4. i 5. slijedom toga glase kako slijedi:

„4. Dio izdataka proračuna Zajednica koji se pokrivaju porezima predviđenima člankom 49. utvrđuje se u visini od 18 milijuna obračunskih jedinica.

Komisija svake godine podnosi Vijeću izvješće na temelju kojeg Vijeće provjerava postoji li razlog za prilagođavanje tog iznosa promjenama u proračunu Zajednica. Vijeće djeluje većinom utvrđenom u prvoj rečenici četvrtog stavka članka 28. Prilagodbe se izvršavaju na temelju procjene razvojâ u vezi s izdacima, koji proizlaze iz primjene ovog Ugovora.

5. Dio poreza određenih za pokriće izdataka iz proračuna Zajednica Komisija dodjeljuje za provedbu tog proračuna u skladu s vremenskim rasporedom, kako je predviđen financijskim uredbama donesenima na temelju članka 209. točke (b) Ugovora o osnivanju Europske zajednice i članka 183. točke (b) Ugovora o osnivanju Zajednice za atomsku energiju.“

10. Članak 52. stavlja se izvan snage.

11. Na mjesto članka 76. umeće se prilagođeni tekst prvog stavka članka 28. Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica; novi članak 76. slijedom toga glasi kako slijedi:

„Članak 76.

Na državnim područjima država članica Zajednica uživa takve povlastice i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje njezinih zadaća, pod uvjetima utvrđenima Protokolom od 8. travnja 1965. o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica.“

12. Članak 79. mijenja se kako slijedi:

(a) u drugoj rečenici prvog stavka briše se dio te rečenice koji počinje s „za pokrajinu Saar ...“, a točka-zarez zamjenjuje se točkom

(b) nakon prvog stavka umeće se drugi stavak koji glasi kako slijedi:

„Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na Ålandske otoke u skladu s odredbama iz Protokola br. 2. uz Akt o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.“

(c) u uvodnom dijelu postojećeg drugog stavka riječi „Neovisno o prethodnom stavku“ zamjenjuju se riječima „Neovisno o prethodnim stavcima:“;

(d) u postojećem drugom stavku briše se točka (d) koja se odnosi na Ålandske otoke.

13. U članku 84. riječi „Ugovora i njegovih priloga te njemu priloženih protokola i Konvencije o prijelaznim odredbama“ zamjenjuju se riječima „Ugovora i njegovih priloga te njemu priloženih protokola“.

14. Članak 85. stavlja se izvan snage

15. U članku 93. riječi „Organizacijom za europsku gospodarsku suradnju“ zamjenjuju se s „Organizacijom za gospodarsku suradnju i razvoj“.

16. U trećem stavku članka 95. riječi „Ako se nakon okončanja prijelaznog razdoblja predviđenog Konvencijom o prijelaznim odredbama pojave nepredviđene poteškoće ...“ zamjenjuju se riječima „Ako se pojave nepredviđene poteškoće ...“.
17. U članku 97. riječi „Ovaj se Ugovor sklapa na rok od 50 godina od njegova stupanja na snagu“ zamjenjuju se riječima „Ovaj Ugovor prestaje vrijediti 23. srpnja 2002.“

II. TEKST PRILOGA III. „SPECIJALNI ČELICI“

Na kraju Priloga III. brišu se inicijali opunomoćenika šefova država i vlada.

III. PROTOKOLI I DRUGI AKTI PRILOŽENI UGOVORU

1. Sljedeći akti stavljaju se izvan snage:
  - (a) Razmjena nota između Vlade Savezne Republike Njemačke i Vlade Francuske Republike o Saaru
  - (b) Konvencija o prijelaznim odredbama.
2. Protokol o Statutu Suda Europske zajednice za ugljen i čelik mijenja se kako slijedi:
  - (a) glave I. i II. Protokola zamjenjuju se tekstom glava I. i II. Protokola o Statutu Suda Europske zajednice priloženog Ugovoru o osnivanju Europske zajednice
  - (b) članak 56. stavlja se izvan snage, a naslov „Prijelazne odredbe“ koji mu prethodi briše se
  - (c) briše se popis potpisnika.

3. Protokol o odnosima s Vijećem Europe mijenja se kako slijedi:

- (a) članak 1. stavlja se izvan snage
- (b) briše se popis potpisnika.

Članak 8.

Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, uključujući njegove priloge i protokole, mijenja se u skladu s odredbama ovog članka radi brisanja odredaba Ugovora koje su prestale vrijediti te, posljedično tomu, radi prilagodbe teksta njegovih određenih odredaba.

I. TEKST ČLANAKA UGOVORA

- 1. U drugom stavku članka 76. riječi „od stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „nakon 1. siječnja 1958.“
- 2. U uvodnom dijelu prvog stavka članka 93. riječi „Godinu dana nakon stupanja ovog Ugovora na snagu države članice među sobom ukinut će sve uvozne i izvozne carine ...“ zamjenjuju se riječima „Države članice međusobno zabranjuju sve uvozne i izvozne carine ...“.
- 3. Članci 94. i 95. stavljaju se izvan snage.
- 4. U drugom stavku članka 98. riječi „U roku od dvije godine od stupanja ovog Ugovora na snagu Vijeće, ...“ zamjenjuju se riječima „Vijeće ...“.
- 5. Članak 100. stavlja se izvan snage.

6. Članak 104. mijenja se kako slijedi:

- (a) u prvom stavku riječi „nakon stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „nakon 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, nakon datuma njihova pristupanja,“
- (b) u drugom stavku riječi „nakon stupanja na snagu ovog Ugovora u području njegove primjene“ zamjenjuju se riječima „nakon datumâ iz prvog stavka u području primjene ovog Ugovora“.

7. Članak 105. mijenja se kako slijedi:

- (a) u prvom stavku riječi „koje su država članica, osoba ili poduzeće sklopili s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države prije stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „koje je država članica, osoba ili poduzeće sklopila s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države prije 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, prije datuma njihova pristupanja“. Na kraju tog stavka riječi „stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „prethodno navedenih datuma“
- (b) u drugom stavku riječi „sklopili s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države između potpisivanja i stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „sklopili s trećom državom, međunarodnom organizacijom ili državljaninom treće države između 25. ožujka 1957. i 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, između potpisivanja instrumenta pristupanja i datuma njihovog pristupanja“.

8. U prvom stavku članka 106. riječi „prije stupanja ovog Ugovora na snagu“ zamjenjuju se riječima „prije 1. siječnja 1958. ili, za države pristupnice, prije datuma njihova pristupanja“.

9. Članak 108. mijenja se kako slijedi radi uključivanja članka 1., članka 2., kako je izmijenjen člankom 5. ovog Ugovora, te članka 3. stavka 1. Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta općim neposrednim izborima, koji je priložen Odluci Vijeća od 20. rujna 1976.; Prilog II. tom Aktu i dalje se primjenjuje:

(a) na mjesto stavaka 1. i 2., koji su prestali važiti u skladu s člankom 14. Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta, umeće se tekst članka 1. i 2. navedenog Akta kao stavci 1. i 2.; novi stavci 1. i 2. glase kako slijedi:

„1. Predstavnici naroda država udruženih u Zajednicu biraju se u Europski parlament općim neposrednim izborima.

2. Broj predstavnika izabраниh u svakoj državi članici je sljedeći:

Belgija	25
Danska	16
Njemačka	99
Grčka	25
Španjolska	64
Francuska	87
Irska	15
Italija	87
Luksemburg	6
Nizozemska	31
Austrija	21
Portugal	25
Finska	16
Švedska	22
Ujedinjena Kraljevina	87.

U slučaju izmjene ovog stavka, mora se osigurati da broj predstavnika izabраниh u svakoj državi članici odgovarajuće zastupa narode država udruženih u Zajednicu.“

(b) nakon novih stavaka 1. i 2. umeće se tekst članka 3. stavka 1. navedenog Akta kao stavak 3.; novi stavak 3. glasi kako slijedi:

„3. Predstavnici se biraju na razdoblje od pet godina.“

(c) postojeći stavak 3., kako je izmijenjen člankom 4. ovog Ugovora, postaje stavak 4.

(d) stavak 4., kako je dodan člankom 4. ovog Ugovora, postaje stavak 5.

10. U članku 127. briše se stavak 3.

11. U prvom stavku članka 138. riječi „datuma pristupanja“ zamjenjuju se riječima „1. siječnja 1995.“

12. U članku 160.b stavku 3. briše se drugi podstavak koji počinje riječima „Međutim, prilikom prvog imenovanja ...“.

13. U članku 181. brišu se drugi, treći i četvrti stavak.

14. Na mjesto članka 191. umeće se prilagođeni tekst prvog stavka članka 28. Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica; novi članak 191. slijedom toga glasi kako slijedi:

„Članak 191.a

Na državnim područjima država članica Zajednica uživa takve povlastice i imunitete koji su joj potrebni za obavljanje njezinih zadaća, pod uvjetima utvrđenima Protokolom od 8. travnja 1965. o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica.“

15. Članak 198. mijenja se kako slijedi:

(a) nakon drugog stavka umeće se treći stavak koji glasi kako slijedi:

„Odredbe ovog Ugovora primjenjuju se na Ålandske otoke u skladu s odredbama određenima Protokolom br. 2. uz Akt o uvjetima pristupanja Republike Austrije, Republike Finske i Kraljevine Švedske.“

(b) u postojećem trećem stavku briše se točka (e) koja se odnosi na Ålandske otoke.

16. U prvom stavku članka 199. riječi „i Općeg sporazuma o carinama i trgovini“ zamjenjuju se riječima „i Svjetske trgovinske organizacije“.

17. Prestaje važiti glava VI. „Odredbe koje se odnose na početno razdoblje“ koja sadrži odjeljak 1. „Osnivanje institucija“, odjeljak 2. „Odredbe za početnu primjenu ovog Ugovora“ i odjeljak 3. „Prijelazne odredbe“, odnosno članke 209. do 223.

18. U članku 225. dodaje se novi stavak koji glasi kako slijedi:

„U skladu s ugovorima o pristupanju također su vjerodostojne inačice ovog Ugovora na danskom, engleskom, finskom, grčkom, irskom, portugalskom, španjolskom i švedskom jeziku.“

II. PRILOZI

Briše se Prilog V. „Inicijalni program za istraživanje i izobrazbu iz članka 215. ovog Ugovora“ uključujući tablicu „Specifikacija troškova ...“.

III. PROTOKOLI

1. Stavlja se izvan snage Protokol o primjeni Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju na neeuropske dijelove Kraljevine Nizozemske.
2. Protokol o Statutu Suda Europske zajednice za atomsku energiju mijenja se kako slijedi:
  - (a) brišu se riječi „ODREDILE SU u tu svrhu kao svoje opunomoćenike:“ i popis šefova država i njihovih opunomoćenika
  - (b) brišu se riječi „KOJI su se, razmijenivši svoje punomoći, za koje je utvrđeno da su u valjanom i propisanom obliku“
  - (c) u članku 3. prilagođeni tekst članka 21. Protokola o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica dodaje se kao četvrti stavak; taj novi četvrti stavak slijedom toga glasi kako slijedi:

„Članci 12. do 15. i članak 18. Protokola o povlasticama i imunitetima Europske zajednice primjenjuju se na suce, nezavisne odvjetnike, tajnika Suda i pomoćne izvjestitelje Suda, ne dovodeći u pitanje odredbe određene prethodnim stavcima o imunitetu sudaca od pokretanja sudskih postupaka.“
  - (d) članak 58. stavlja se izvan snage
  - (e) briše se završna rečenica „U POTVRDU TOGA niže potpisani opunomoćenici potpisali su ovaj Protokol.“
  - (f) briše se popis potpisnika.

Članak 9.

1. Ne dovodeći u pitanje sljedeće stavke koji su namijenjeni očuvanju bitnih elemenata njihovih odredaba, Konvencija od 25. ožujka 1957. o određenim zajedničkim institucijama Europskih zajednica i Ugovor od 8. travnja 1965. o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica, stavljaju se izvan snage, ali uz iznimku protokola iz stavka 5.
2. Ovlasti koje su Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Sudu i Revizorskom sudu dodijeljene na temelju Ugovora o osnivanju Europske zajednice, Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju izvršavaju jedinstvene institucije prema uvjetima koji su utvrđeni u navedenim ugovorima i u ovom članku.

Funkcije koje na temelju Ugovora o osnivanju Europske zajednice i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju dodijeljene Gospodarskom i socijalnom odboru izvršava jedinstveni odbor prema uvjetima koji su utvrđeni u navedenim ugovorima. Na taj Odbor primjenjuju se odredbe članka 193. i 197. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.
3. Dužnosnici i ostalo osoblje Europskih zajednica čine dio jedinstvene uprave tih zajednica i na njih se primjenjuju odredbe usvojene na temelju članka 212. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.
4. Na državnim područjima država članica Europske zajednice uživaju takve povlastice i imunitete koji su im potrebni za obavljanje njihovih zadaća, pod uvjetima određenima Protokolom iz stavka 5. Isto vrijedi za Europsku središnju banku, Europski monetarni institut i Europsku investicijsku banku.

5. U Protokol od 8. travnja 1965. o povlasticama i imunitetima Europskih zajednica umeće se članak 23., kako je utvrđeno Protokolom kojim se mijenja navedeni Protokol; taj članak glasi kako slijedi:

„Članak 23.

Ovaj se Protokol također primjenjuje na Europsku središnju banku, na članove njezinih tijela i na njezino osoblje, ne dovodeći u pitanje odredbe Protokola o Statutu Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke.

Europska središnja banka povrh toga oslobođena je od svakog oblika oporezivanja ili nameta slične naravi pri povećanju svojeg kapitala te različitih formalnosti koje mogu biti povezane s time u državi sjedišta Banke. Djelatnosti Banke i njezinih tijela, koje su obavljene u skladu sa Statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ne podliježu porezu na promet.

Gornje se odredbe također primjenjuju na Europski monetarni institut. Prestanak obavljanja djelatnosti ili njegova likvidacija ne uzrokuju nikakve namete.“

6. Prihodi i rashodi Europske zajednice, administrativni izdaci Europske zajednice za ugljen i čelik i pripadajući joj prihodi te prihodi i rashodi Europske zajednice za atomsku energiju, osim prihoda i rashoda Agencije za opskrbu i zajedničkih poduzeća, prikazuju se u proračunu Europskih zajednica pod uvjetima utvrđenima u ugovorima o osnivanju tih triju zajednica.

7. Ne dovodeći u pitanje primjenu članka 216. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, članak 77. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik, članak 189. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju i drugog stavka članka 1. Protokola o Statutu Europske investicijske banke, predstavnici vlada država članica suglasno donose propise koji su potrebni za rješavanje nekih posebnih problema Velikog Vojvodstva Luksemburga nastalih zbog stvaranja jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica.

Članak 10.

1. Stavljanje izvan snage ili brisanje iz ovog dijela odredaba koje su prestale vrijediti Ugovora o osnivanju Europske zajednice, Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik te Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, kakvi su bili na snazi prije stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama i prilagodbe nekih njihovih odredaba, ne mijenjaju pravne učinke odredaba tih ugovora, a posebice pravne učinke koji proizlaze iz rokova utvrđenih u navedenim ugovorima, kao ni pravne učinke ugovora o pristupanju.
2. Pravni učinci akata koji su na snazi i koji su doneseni na temelju navedenih ugovora ostaju nepromijenjeni.
3. Isto vrijedi i za stavljanje izvan snage Konvencije od 25. ožujka 1957. o određenim zajedničkim institucijama Europskih zajednica i stavljanje izvan snage Ugovora od 8. travnja 1965. o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica.

Članak 11.

Odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice, Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik te Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, koje se odnose na ovlasti Suda Europskih zajednica i na izvršavanje tih ovlasti, primjenjuju se na odredbe ovog dijela i na Protokol o povlasticama i imunitetima iz članka 9. stavka 5.

Dio treći

OPĆE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 12.

1. Članci, glave i odjeljci Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kako su izmijenjeni odredbama ovog Ugovora, nanovo se numeriraju u skladu s tablicama ekvivalenata određenih Prilogom ovom Ugovoru, koji čini njegov sastavni dio.

2. Unakrsno upućivanje na članke, glave i odjeljke u Ugovoru o Europskoj uniji i u Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, kao i upućivanja među njima, posljedično tome se prilagođuju. Isto se primjenjuje na upućivanje na članke, glave i odjeljke tih ugovora u drugim ugovorima Zajednice.

3. Upućivanja na članke, glave i odjeljke ugovora iz stavka 2. koja su sadržana u drugim instrumentima ili aktima tumače se kao upućivanja na članke, glave i odjeljke ugovora, kako su nanovo numerirani na temelju stavka 1., odnosno pozivanja na stavke navedenih članaka, kako su nanovo numerirani određenim odredbama članka 6.

4. Upućivanja na stavke članaka ugovora iz članaka 7. i 8., koja su sadržana u drugim instrumentima ili aktima, tumače se kao pozivanja na te stavke, kako su nanovo numerirani određenim odredbama navedenih članaka 7. i 8.

Članak 13.

Ovaj se Ugovor sklapa na neograničeno vrijeme.

Članak 14.

1. Visoke ugovorne stranke ratificiraju ovaj Ugovor u skladu sa svojim ustavnim odredbama. Isprave o ratifikaciji polažu se kod Vlade Talijanske Republike.

2. Ovaj Akt stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca koji slijedi nakon što posljednja država potpisnica položi ispravu o ratifikaciji.

Članak 15.

Ovaj Ugovor, koji je sastavljen u jednom izvorniku na danskom, engleskom, francuskom, grčkom, irskom, nizozemskom, njemačkom, portugalskom, španjolskom i talijanskom jeziku, pri čemu su tekstovi na svakom od ovih jezika jednako vjerodostojni, pohranjuje se u arhivu Vlade Talijanske Republike koja vladama ostalih država potpisnica dostavlja po jedan ovjereni primjerak.

En fe de lo cual, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente Tratado.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat.

Zu Urkund dessen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen Vertrag gesetzt.

Εἰς πίστωση τῶν ἀνωτέρω, οἱ υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν τὴν παρούσα Συνθήκη.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed this Treaty.

En foi de quoi, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent traité.

Dá fhianú sin, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-sínithe a lámh leis an gConradh seo.

In fede di che, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente trattato.

Ten blijke waarvan de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Verdrag hebben gesteld.

Em fé do que, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no presente Tratado.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Til bevis härpå har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag.

Hecho en Amsterdam, el dos de octubre de mil novecientos noventa y siete.

Udfærdiget i Amsterdam, den anden oktober nittenhundrede og syvoghalvfems.

Geschehen zu Amsterdam am zweiten Oktober neunzehnhundertsiebenundneunzig.

Έγινε στο Άμστερνταμ, στις δύο Οκτωβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα επτά.

Done at Amsterdam this second day of October in the year one thousand nine hundred and ninety-seven.

Fait à Amsterdam, le deux octobre de l'an mil neuf cent quatre-vingt-dix-sept.

Arna dhéanamh in Amstardam ar an dara lá de Dheireadh Fómhair sa bhliain míle naoi gcéad nócha a seacht.

Fatto ad Amsterdam, addì due ottobre millenovecentonovantasette.

Gedaan te Amsterdam, de tweede oktober negentienhonderd zevenennegentig.

Feito em Amesterdão, em dois de Outubro de mil novecentos e noventa e sete.

Tehty Amsterdmissa 2 päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäseitsemän.

Utfärdat i Amsterdam den andra oktober år nittonhundranittiosju.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

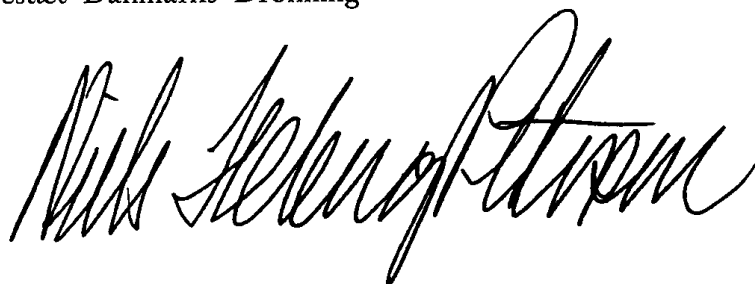

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

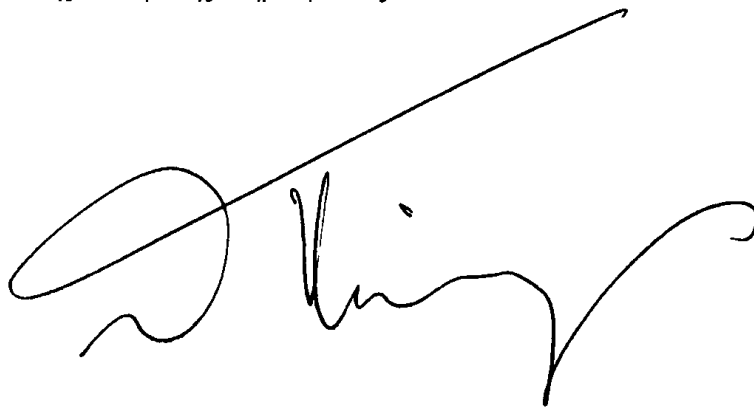

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

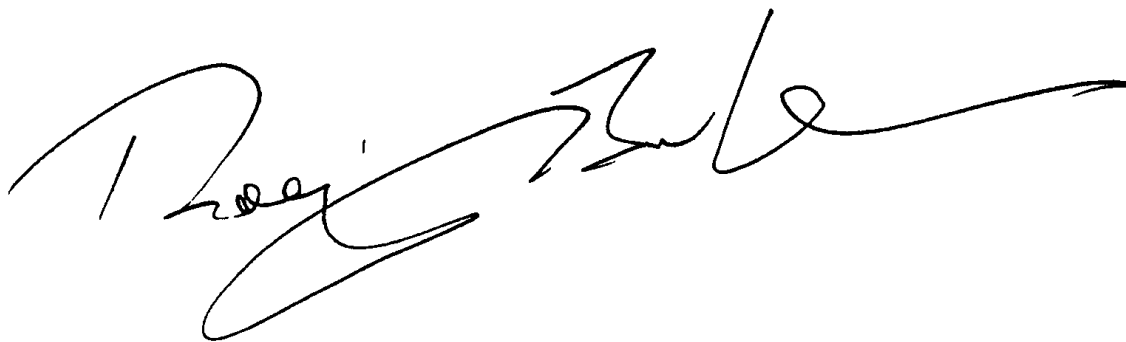
Por Su Majestad el Rey de España

Pour le Président de la République française

Thar ceann an Choimisiúin arna údarú le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh
For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

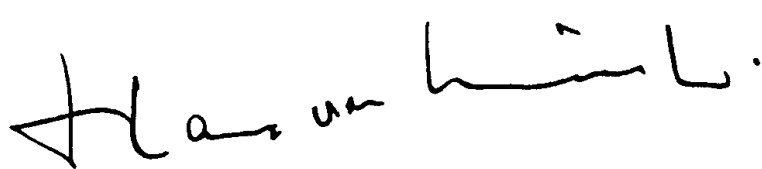
Per il Presidente della Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Gianni". The letters are fluid and cursive, with a prominent 'G' and 'i'.

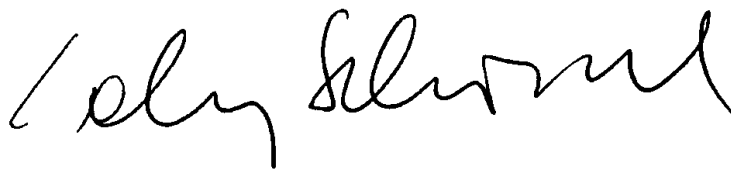
Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, consisting of a tall, narrow vertical stroke followed by a series of horizontal and slightly curved lines, possibly representing a name like "Jean".

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

A handwritten signature in black ink that reads "Hans van K...". The signature is written in a cursive style with a distinct 'H' and 'K'.

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Felix Schuster". The signature is written in a cursive style with a prominent 'F' and 'S'.

Pelo Presidente da República Portuguesa

João Gama

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallin

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Donna T. Henderson

Prilog

TABLICE EKVIVALENATA IZ ČLANKA 12. UGOVORA IZ AMSTERDAMA

A. UGOVOR O EUROPSKOJ UNIJI

Prijašnje numeriranje	Novo numeriranje
GLAVA I.	GLAVA I.
Članak A	Članak 1.
Članak B	Članak 2.
Članak C	Članak 3.
Članak D	Članak 4.
Članak E	Članak 5.
Članak F	Članak 6.
Članak F.1 ¹	Članak 7.
GLAVA II.	GLAVA II.
Članak G	Članak 8.
GLAVA III.	GLAVA III.
Članak H	Članak 9.
GLAVA IV.	GLAVA IV.
Članak I	Članak 10.
GLAVA V. ²	GLAVA V.
Članak J.1	Članak 11.
Članak J.2	Članak 12.
Članak J.3	Članak 13.
Članak J.4	Članak 14.
Članak J.5	Članak 15.
Članak J.6	Članak 16.
Članak J.7	Članak 17.
Članak J.8	Članak 18.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Glava preoblikovana Ugovorom iz Amsterdama.

Članak J.9	Članak 19.
Članak J.10	Članak 20.
Članak J.11	Članak 21.
Članak J.12	Članak 22.
Članak J.13	Članak 23.
Članak J.14	Članak 24.
Članak J.15	Članak 25.
Članak J.16	Članak 26.
Članak J.17	Članak 27.
Članak J.18	Članak 28.
GLAVA VI. ¹	GLAVA VI.
Članak K.1	Članak 29.
Članak K.2	Članak 30.
Članak K.3	Članak 31.
Članak K.4	Članak 32.
Članak K.5	Članak 33.
Članak K.6	Članak 34.
Članak K.7	Članak 35.
Članak K.8	Članak 36.
Članak K.9	Članak 37.
Članak K.10	Članak 38.
Članak K.11	Članak 39.
Članak K.12	Članak 40.
Članak K.13	Članak 41.
Članak K.14	Članak 42.
GLAVA VI.a ²	GLAVA VII.
Članak K.15 ³	Članak 43.
Članak K.16 ⁴	Članak 44.
Članak K.17 ⁵	Članak 45.

¹ Glava preoblikovana Ugovorom iz Amsterdama.

² Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁵ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

GLAVA VII.	GLAVA VIII.
Članak L	Članak 46.
Članak M	Članak 47.
Članak N	Članak 48.
Članak O	Članak 49.
Članak P	Članak 50.
Članak Q	Članak 51.
Članak R	Članak 52.
Članak S	Članak 53.

B. UGOVOR O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE

Prijašnje numeriranje	Novo numeriranje
DIO PRVI	DIO PRVI
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 3.a	Članak 4.
Članak 3.b	Članak 5.
Članak 3.c ¹	Članak 6.
Članak 4.	Članak 7.
Članak 4.a	Članak 8.
Članak 4.b	Članak 9.
Članak 5.	Članak 10.
Članak 5.a ²	Članak 11.
Članak 6.	Članak 12.
Članak 6.a ³	Članak 13.
Članak 7. (stavljen izvan snage)	–
Članak 7.a	Članak 14.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 7.b (stavljen izvan snage)	–
Članak 7.c	Članak 15.
Članak 7.d ¹	Članak 16.
DIO DRUGI	DIO DRUGI
Članak 8.	Članak 17.
Članak 8.a	Članak 18.
Članak 8.b	Članak 19.
Članak 8.c	Članak 20.
Članak 8.d	Članak 21.
Članak 8.e	Članak 22.
DIO TREĆI GLAVA I.	DIO TREĆI GLAVA I.
Članak 9.	Članak 23.
Članak 10.	Članak 24.
Članak 11. (stavljen izvan snage)	–
POGLAVLJE 1.	POGLAVLJE 1.
Odjeljak 1. (obrisan)	–
Članak 12.	Članak 25.
Članak 13. (stavljen izvan snage)	–
Članak 14. (stavljen izvan snage)	–
Članak 15. (stavljen izvan snage)	–
Članak 16. (stavljen izvan snage)	–
Članak 17. (stavljen izvan snage)	–
Odjeljak 2. (obrisan)	–
Članak 18. (stavljen izvan snage)	–
Članak 19. (stavljen izvan snage)	–
Članak 20. (stavljen izvan snage)	–
Članak 21. (stavljen izvan snage)	–
Članak 22. (stavljen izvan snage)	–
Članak 23. (stavljen izvan snage)	–
Članak 24. (stavljen izvan snage)	–
Članak 25. (stavljen izvan snage)	–

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 26. (stavljen izvan snage)	–
Članak 27. (stavljen izvan snage)	–
Članak 28.	Članak 26.
Članak 29.	Članak 27.

POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 30.	Članak 28.
Članak 31. (stavljen izvan snage)	–
Članak 32. (stavljen izvan snage)	
Članak 33. (stavljen izvan snage)	–
Članak 34.	Članak 29.
Članak 35. (stavljen izvan snage)	–
Članak 36.	Članak 30.
Članak 37.	Članak 31.
GLAVA II.	GLAVA II.
Članak 38.	Članak 32.
Članak 39.	Članak 33.
Članak 40.	Članak 34.
Članak 41.	Članak 35.
Članak 42.	Članak 36.
Članak 43.	Članak 37.
Članak 44. (stavljen izvan snage)	–
Članak 45. (stavljen izvan snage)	–
Članak 46.	Članak 38.
Članak 47. (stavljen izvan snage)	–
GLAVA III. POGLAVLJE 1.	GLAVA III. POGLAVLJE 1.
Članak 48.	Članak 39.
Članak 49.	Članak 40.
Članak 50.	Članak 41.
Članak 51.	Članak 42.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 52.	Članak 43.
Članak 53. (stavljen izvan snage)	–
Članak 54.	Članak 44.
Članak 55.	Članak 45.
Članak 56.	Članak 46.
Članak 57.	Članak 47.
Članak 58.	Članak 48.

POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 59.	Članak 49.
Članak 60.	Članak 50.
Članak 61.	Članak 51.
Članak 62. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 63.	Članak 52.
Članak 64.	Članak 53.
Članak 65.	Članak 54.
Članak 66.	Članak 55.
POGLAVLJE 4.	POGLAVLJE 4.
Članak 67. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 68. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 69. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 70. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 71. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 72. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73.a (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73.b	Članak 56.
Članak 73.c	Članak 57.
Članak 73.d	Članak 58.
Članak 73.e (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73.f	Članak 59.
Članak 73.g	Članak 60.
Članak 73.h (stavljeno izvan snage)	–
GLAVA III.a ¹	GLAVA IV.
Članak 73.i ²	Članak 61.
Članak 73.j ³	Članak 62.

¹ Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 73.k ¹	Članak 63.
Članak 73.l ²	Članak 64.
Članak 73.m ³	Članak 65.
Članak 73.n ⁴	Članak 66.
Članak 73.o ⁵	Članak 67.
Članak 73.p ⁶	Članak 68.
Članak 73.q ⁷	Članak 69.
GLAVA IV.	GLAVA V.
Članak 74.	Članak 70.
Članak 75.	Članak 71.
Članak 76.	Članak 72.
Članak 77.	Članak 73.
Članak 78.	Članak 74.
Članak 79.	Članak 75.
Članak 80.	Članak 76.
Članak 81.	Članak 77.
Članak 82.	Članak 78.
Članak 83.	Članak 79.
Članak 84.	Članak 80.
GLAVA V. POGLAVLJE 1. ODJELJAK 1.	GLAVA VI. POGLAVLJE 1. ODJELJAK 1.
Članak 85.	Članak 81.
Članak 86.	Članak 82.
Članak 87.	Članak 83.
Članak 88.	Članak 84.
Članak 89.	Članak 85.
Članak 90.	Članak 86.
Odjeljak 2. (obrisan)	—

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁵ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁶ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁷ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 91. (stavljjen izvan snage)	–
ODJELJAK 3.	ODJELJAK 2.
Članak 92.	Članak 87.
Članak 93.	Članak 88.
Članak 94.	Članak 89.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 95.	Članak 90.
Članak 96.	Članak 91.
Članak 97. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 98.	Članak 92.
Članak 99.	Članak 93.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 100.	Članak 94.
Članak 100.a	Članak 95.
Članak 100.b (stavljjen izvan snage)	–
Članak 100.c (stavljjen izvan snage)	–
Članak 100.d (stavljjen izvan snage)	–
Članak 101.	Članak 96.
Članak 102.	Članak 97.
GLAVA VI.	GLAVA VII.
POGLAVLJE 1.	POGLAVLJE 1.
Članak 102.a	Članak 98.
Članak 103.	Članak 99.
Članak 103.a	Članak 100.
Članak 104.	Članak 101.
Članak 104.a	Članak 102.
Članak 104.b	Članak 103.
Članak 104.c	Članak 104.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 105.	Članak 105.
Članak 105.a	Članak 106.
Članak 106.	Članak 107.
Članak 107.	Članak 108.
Članak 108.	Članak 109.

Članak 108.a	Članak 110.
Članak 109.	Članak 111.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 109.a	Članak 112.
Članak 109.b	Članak 113.
Članak 109.c	Članak 114.
Članak 109.d	Članak 115.
POGLAVLJE 4.	POGLAVLJE 4.
Članak 109.e	Članak 116.
Članak 109.f	Članak 117.
Članak 109.g	Članak 118.
Članak 109.h	Članak 119.
Članak 109.i	Članak 120.
Članak 109.j	Članak 121.
Članak 109.k	Članak 122.
Članak 109.l	Članak 123.
Članak 109.m	Članak 124.
GLAVA VI.a ¹	GLAVA VIII.
Članak 109.n ²	Članak 125.
Članak 109.o ³	Članak 126.
Članak 109.p ⁴	Članak 127.
Članak 109.q ⁵	Članak 128.
Članak 109.r ⁶	Članak 129.
Članak 109.s ⁷	Članak 130.
GLAVA VII.	GLAVA IX.
Članak 110.	Članak 131.
Članak 111. (stavljen izvan snage)	–
Članak 112.	Članak 132.

¹ Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁵ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁶ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁷ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 113.	Članak 133.
Članak 114. (stavljen izvan snage)	–
Članak 115.	Članak 134.
GLAVA VII.a ¹	GLAVA X.
Članak 116. ²	Članak 135.
GLAVA VIII. POGLAVLJE 1. ³	GLAVA XI. POGLAVLJE 1.
Članak 117.	Članak 136.
Članak 118.	Članak 137.
Članak 118.a	Članak 138.
Članak 118.b	Članak 139.
Članak 118.c	Članak 140.
Članak 119.	Članak 141.
Članak 119.a	Članak 142.
Članak 120.	Članak 143.
Članak 121.	Članak 144.
Članak 122.	Članak 145.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 123.	Članak 146.
Članak 124.	Članak 147.
Članak 125.	Članak 148.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 126.	Članak 149.
Članak 127.	Članak 150.
GLAVA IX.	GLAVA XII.
Članak 128.	Članak 151.
GLAVA X.	GLAVA XIII.
Članak 129.	Članak 152.
GLAVA XI.	GLAVA XIV.
Članak 129.a	Članak 153.
GLAVA XII.	GLAVA XV.

¹ Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Poglavlje 1. preoblikovano Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 129.b	Članak 154.
Članak 129.c	Članak 155.
Članak 129.d	Članak 156.
GLAVA XIII.	GLAVA XVI.
Članak 130.	Članak 157.
GLAVA XIV.	GLAVA XVII.
Članak 130.a	Članak 158.
Članak 130.b	Članak 159.
Članak 130.c	Članak 160.
Članak 130.d	Članak 161.
Članak 130.e	Članak 162.
GLAVA XV.	GLAVA XVIII.
Članak 130.f	Članak 163.
Članak 130.g	Članak 164.
Članak 130.h	Članak 165.
Članak 130.i	Članak 166.
Članak 130.j	Članak 167.
Članak 130.k	Članak 168.
Članak 130.l	Članak 169.
Članak 130.m	Članak 170.
Članak 130.n	Članak 171.
Članak 130.o	Članak 172.
Članak 130.p	Članak 173.
Članak 130.q (stavljjen izvan snage)	–
GLAVA XVI.	GLAVA XIX.
Članak 130.r	Članak 174.
Članak 130.s	Članak 175.
Članak 130.t	Članak 176.
GLAVA XVII.	GLAVA XX.
Članak 130.u	Članak 177.
Članak 130.v	Članak 178.
Članak 130.w	Članak 179.
Članak 130.x	Članak 180.
Članak 130.y	Članak 181.

DIO ČETVRTI	DIO ČETVRTI
Članak 131.	Članak 182.
Članak 132.	Članak 183.
Članak 133.	Članak 184.
Članak 134.	Članak 185.
Članak 135.	Članak 186.
Članak 136.	Članak 187.
Članak 136.a	Članak 188.
DIO PETI	DIO PETI
GLAVA I.	GLAVA I.
POGLAVLJE 1.	POGLAVLJE 1.
ODJELJAK 1.	ODJELJAK 1.
Članak 137.	Članak 189.
Članak 138.	Članak 190.
Članak 138.a	Članak 191.
Članak 138.b	Članak 192.
Članak 138.c	Članak 193.
Članak 138.d	Članak 194.
Članak 138.e	Članak 195.
Članak 139.	Članak 196.
Članak 140.	Članak 197.
Članak 141.	Članak 198.
Članak 142.	Članak 199.
Članak 143.	Članak 200.
Članak 144.	Članak 201.
ODJELJAK 2.	ODJELJAK 2.
Članak 145.	Članak 202.
Članak 146.	Članak 203.
Članak 147.	Članak 204.
Članak 148.	Članak 205.
Članak 149. (stavljen izvan snage)	–
Članak 150.	Članak 206.
Članak 151.	Članak 207.
Članak 152.	Članak 208.

Članak 153.

Članak 154.

ODJELJAK 3.

Članak 155.

Članak 156.

Članak 157.

Članak 158.

Članak 159.

Članak 160.

Članak 161.

Članak 162.

Članak 163.

ODJELJAK 4.

Članak 164.

Članak 165.

Članak 166.

Članak 167.

Članak 168.

Članak 168.a

Članak 169.

Članak 170.

Članak 171.

Članak 172.

Članak 173.

Članak 174.

Članak 175.

Članak 176.

Članak 177.

Članak 178.

Članak 179.

Članak 180.

Članak 181.

Članak 182.

Članak 183.

Članak 209.

Članak 210.

ODJELJAK 3.

Članak 211.

Članak 212.

Članak 213.

Članak 214.

Članak 215.

Članak 216.

Članak 217.

Članak 218.

Članak 219.

ODJELJAK 4.

Članak 220.

Članak 221.

Članak 222.

Članak 223.

Članak 224.

Članak 225.

Članak 226.

Članak 227.

Članak 228.

Članak 229.

Članak 230.

Članak 231.

Članak 232.

Članak 233.

Članak 234.

Članak 235.

Članak 236.

Članak 237.

Članak 238.

Članak 239.

Članak 240.

Članak 184.	Članak 241.
Članak 185.	Članak 242.
Članak 186.	Članak 243.
Članak 187.	Članak 244.
Članak 188.	Članak 245.
ODJELJAK 5.	ODJELJAK 5.
Članak 188.a	Članak 246.
Članak 188.b	Članak 247.
Članak 188.c	Članak 248.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 189.	Članak 249.
Članak 189.a	Članak 250.
Članak 189.b	Članak 251.
Članak 189.c	Članak 252.
Članak 190.	Članak 253.
Članak 191.	Članak 254.
Članak 191.a ¹	Članak 255.
Članak 192.	Članak 256.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 193.	Članak 257.
Članak 194.	Članak 258.
Članak 195.	Članak 259.
Članak 196.	Članak 260.
Članak 197.	Članak 261.
Članak 198.	Članak 262.
POGLAVLJE 4.	POGLAVLJE 4.
Članak 198.a	Članak 263.
Članak 198.b	Članak 264.
Članak 198.c	Članak 265.
POGLAVLJE 5.	POGLAVLJE 5.
Članak 198.d	Članak 266.
Članak 198.e	Članak 267.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

GLAVA II.	GLAVA II.
Članak 199.	Članak 268.
Članak 200. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 201.	Članak 269.
Članak 201.a	Članak 270.
Članak 202.	Članak 271.
Članak 203.	Članak 272.
Članak 204.	Članak 273.
Članak 205.	Članak 274.
Članak 205.a	Članak 275.
Članak 206.	Članak 276.
Članak 206.a (stavljjen izvan snage)	–
Članak 207.	Članak 277.
Članak 208.	Članak 278.
Članak 209.	Članak 279.
Članak 209.a	Članak 280.
DIO ŠESTI	DIO ŠESTI
Članak 210.	Članak 281.
Članak 211.	Članak 282.
Članak 212. ¹	Članak 283.
Članak 213.	Članak 284.
Članak 213.a ²	Članak 285.
Članak 213.b ³	Članak 286.
Članak 214.	Članak 287.
Članak 215.	Članak 288.
Članak 216.	Članak 289.
Članak 217.	Članak 290.
Članak 218. ⁴	Članak 291.
Članak 219.	Članak 292.
Članak 220.	Članak 293.
Članak 221.	Članak 294.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak ~~222~~ jašnje numeriranje	Članak ~~215~~ meriranje
Članak 223. DIO PRVI	Članak ~~216~~ PRVI
Članak 224.	Članak 297.
Članak 225.	Članak 298.
Članak 226. (stavljen izvan snage)	–
Članak 227.	Članak 299.
Članak 228.	Članak 300.
Članak 228.a	Članak 301.
Članak 229.	Članak 302.
Članak 230.	Članak 303.
Članak 231.	Članak 304.
Članak 232.	Članak 305.
Članak 233.	Članak 306.
Članak 234.	Članak 307.
Članak 235.	Članak 308.
Članak 236. ¹	Članak 309.
Članak 237. (stavljen izvan snage)	–
Članak 238.	Članak 310.
Članak 239.	Članak 311.
Članak 240.	Članak 312.
Članak 241. (stavljen izvan snage)	–
Članak 242. (stavljen izvan snage)	–
Članak 243. (stavljen izvan snage)	–
Članak 244. (stavljen izvan snage)	–
Članak 245. (stavljen izvan snage)	–
Članak 246. (stavljen izvan snage)	–
ZAVRŠNE ODREDBE	ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 247.	Članak 313.
Članak 248.	Članak 314.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 3.a	Članak 4.
Članak 3.b	Članak 5.
Članak 3.c ¹	Članak 6.
Članak 4.	Članak 7.
Članak 4.a	Članak 8.
Članak 4.b	Članak 9.
Članak 5.	Članak 10.
Članak 5.a ²	Članak 11.
Članak 6.	Članak 12.
Članak 6.a ³	Članak 13.
Članak 7. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 7.a	Članak 14.
Članak 7.b (stavljjen izvan snage)	–
Članak 7.c	Članak 15.
Članak 7.d ¹	Članak 16.
DIO DRUGI	DIO DRUGI
Članak 8.	Članak 17.
Članak 8.a	Članak 18.
Članak 8.b	Članak 19.
Članak 8.c	Članak 20.
Članak 8.d	Članak 21.
Članak 8.e	Članak 22.
DIO TREĆI GLAVA I.	DIO TREĆI GLAVA I.
Članak 9.	Članak 23.
Članak 10.	Članak 24.
Članak 11. (stavljjen izvan snage)	–
POGLAVLJE 1. Odjeljak 1. (obrisan)	POGLAVLJE 1. –

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 12.	Članak 25.
Članak 13. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 14. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 15. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 16. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 17. (stavljjen izvan snage)	–
Odjeljak 2. (obrisan)	–
Članak 18. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 19. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 20. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 21. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 22. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 23. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 24. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 25. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 26. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 27. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 28.	Članak 26.
Članak 29.	Članak 27.

POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 30.	Članak 28.
Članak 31. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 32. (stavljeno izvan snage)	
Članak 33. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 34.	Članak 29.
Članak 35. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 36.	Članak 30.
Članak 37.	Članak 31.
GLAVA II.	GLAVA II.
Članak 38.	Članak 32.
Članak 39.	Članak 33.
Članak 40.	Članak 34.
Članak 41.	Članak 35.
Članak 42.	Članak 36.
Članak 43.	Članak 37.
Članak 44. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 45. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 46.	Članak 38.
Članak 47. (stavljeno izvan snage)	–
GLAVA III. POGLAVLJE 1.	GLAVA III. POGLAVLJE 1.
Članak 48.	Članak 39.
Članak 49.	Članak 40.
Članak 50.	Članak 41.
Članak 51.	Članak 42.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 52.	Članak 43.
Članak 53. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 54.	Članak 44.
Članak 55.	Članak 45.
Članak 56.	Članak 46.
Članak 57.	Članak 47.
Članak 58.	Članak 48.

POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 59.	Članak 49.
Članak 60.	Članak 50.
Članak 61.	Članak 51.
Članak 62. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 63.	Članak 52.
Članak 64.	Članak 53.
Članak 65.	Članak 54.
Članak 66.	Članak 55.
POGLAVLJE 4.	POGLAVLJE 4.
Članak 67. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 68. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 69. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 70. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 71. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 72. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73. (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73.a (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73.b	Članak 56.
Članak 73.c	Članak 57.
Članak 73.d	Članak 58.
Članak 73.e (stavljeno izvan snage)	–
Članak 73.f	Članak 59.
Članak 73.g	Članak 60.
Članak 73.h (stavljeno izvan snage)	–
GLAVA III.a ¹	GLAVA IV.
Članak 73.i ²	Članak 61.
Članak 73.j ³	Članak 62.

¹ Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 73.k ¹	Članak 63.
Članak 73.l ²	Članak 64.
Članak 73.m ³	Članak 65.
Članak 73.n ⁴	Članak 66.
Članak 73.o ⁵	Članak 67.
Članak 73.p ⁶	Članak 68.
Članak 73.q ⁷	Članak 69.
GLAVA IV.	GLAVA V.
Članak 74.	Članak 70.
Članak 75.	Članak 71.
Članak 76.	Članak 72.
Članak 77.	Članak 73.
Članak 78.	Članak 74.
Članak 79.	Članak 75.
Članak 80.	Članak 76.
Članak 81.	Članak 77.
Članak 82.	Članak 78.
Članak 83.	Članak 79.
Članak 84.	Članak 80.
GLAVA V. POGLAVLJE 1. ODJELJAK 1.	GLAVA VI. POGLAVLJE 1. ODJELJAK 1.
Članak 85.	Članak 81.
Članak 86.	Članak 82.
Članak 87.	Članak 83.
Članak 88.	Članak 84.
Članak 89.	Članak 85.
Članak 90.	Članak 86.
Odjeljak 2. (obrisan)	—

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁵ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁶ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁷ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 91. (stavljen izvan snage)	–
ODJELJAK 3.	ODJELJAK 2.
Članak 92.	Članak 87.
Članak 93.	Članak 88.
Članak 94.	Članak 89.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 95.	Članak 90.
Članak 96.	Članak 91.
Članak 97. (stavljen izvan snage)	–
Članak 98.	Članak 92.
Članak 99.	Članak 93.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 100.	Članak 94.
Članak 100.a	Članak 95.
Članak 100.b (stavljen izvan snage)	–
Članak 100.c (stavljen izvan snage)	–
Članak 100.d (stavljen izvan snage)	–
Članak 101.	Članak 96.
Članak 102.	Članak 97.
GLAVA VI.	GLAVA VII.
POGLAVLJE 1.	POGLAVLJE 1.
Članak 102.a	Članak 98.
Članak 103.	Članak 99.
Članak 103.a	Članak 100.
Članak 104.	Članak 101.
Članak 104.a	Članak 102.
Članak 104.b	Članak 103.
Članak 104.c	Članak 104.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 105.	Članak 105.
Članak 105.a	Članak 106.
Članak 106.	Članak 107.
Članak 107.	Članak 108.
Članak 108.	Članak 109.

Članak 108.a	Članak 110.
Članak 109.	Članak 111.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 109.a	Članak 112.
Članak 109.b	Članak 113.
Članak 109.c	Članak 114.
Članak 109.d	Članak 115.
POGLAVLJE 4.	POGLAVLJE 4.
Članak 109.e	Članak 116.
Članak 109.f	Članak 117.
Članak 109.g	Članak 118.
Članak 109.h	Članak 119.
Članak 109.i	Članak 120.
Članak 109.j	Članak 121.
Članak 109.k	Članak 122.
Članak 109.l	Članak 123.
Članak 109.m	Članak 124.
GLAVA VI.a ¹	GLAVA VIII.
Članak 109.n ²	Članak 125.
Članak 109.o ³	Članak 126.
Članak 109.p ⁴	Članak 127.
Članak 109.q ⁵	Članak 128.
Članak 109.r ⁶	Članak 129.
Članak 109.s ⁷	Članak 130.
GLAVA VII.	GLAVA IX.
Članak 110.	Članak 131.
Članak 111. (stavljen izvan snage)	–
Članak 112.	Članak 132.

¹ Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁵ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁶ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁷ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 113.	Članak 133.
Članak 114. (stavljen izvan snage)	–
Članak 115.	Članak 134.
GLAVA VII.a ¹	GLAVA X.
Članak 116. ²	Članak 135.
GLAVA VIII. POGLAVLJE 1. ³	GLAVA XI. POGLAVLJE 1.
Članak 117.	Članak 136.
Članak 118.	Članak 137.
Članak 118.a	Članak 138.
Članak 118.b	Članak 139.
Članak 118.c	Članak 140.
Članak 119.	Članak 141.
Članak 119.a	Članak 142.
Članak 120.	Članak 143.
Članak 121.	Članak 144.
Članak 122.	Članak 145.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 123.	Članak 146.
Članak 124.	Članak 147.
Članak 125.	Članak 148.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 126.	Članak 149.
Članak 127.	Članak 150.
GLAVA IX.	GLAVA XII.
Članak 128.	Članak 151.
GLAVA X.	GLAVA XIII.
Članak 129.	Članak 152.
GLAVA XI.	GLAVA XIV.
Članak 129.a	Članak 153.
GLAVA XII.	GLAVA XV.

¹ Nova Glava uvedena Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Poglavlje 1. preoblikovano Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 129.b	Članak 154.
Članak 129.c	Članak 155.
Članak 129.d	Članak 156.
GLAVA XIII.	GLAVA XVI.
Članak 130.	Članak 157.
GLAVA XIV.	GLAVA XVII.
Članak 130.a	Članak 158.
Članak 130.b	Članak 159.
Članak 130.c	Članak 160.
Članak 130.d	Članak 161.
Članak 130.e	Članak 162.
GLAVA XV.	GLAVA XVIII.
Članak 130.f	Članak 163.
Članak 130.g	Članak 164.
Članak 130.h	Članak 165.
Članak 130.i	Članak 166.
Članak 130.j	Članak 167.
Članak 130.k	Članak 168.
Članak 130.l	Članak 169.
Članak 130.m	Članak 170.
Članak 130.n	Članak 171.
Članak 130.o	Članak 172.
Članak 130.p	Članak 173.
Članak 130.q (stavljjen izvan snage)	–
GLAVA XVI.	GLAVA XIX.
Članak 130.r	Članak 174.
Članak 130.s	Članak 175.
Članak 130.t	Članak 176.
GLAVA XVII.	GLAVA XX.
Članak 130.u	Članak 177.
Članak 130.v	Članak 178.
Članak 130.w	Članak 179.
Članak 130.x	Članak 180.
Članak 130.y	Članak 181.

DIO ČETVRTI	DIO ČETVRTI
Članak 131.	Članak 182.
Članak 132.	Članak 183.
Članak 133.	Članak 184.
Članak 134.	Članak 185.
Članak 135.	Članak 186.
Članak 136.	Članak 187.
Članak 136.a	Članak 188.
DIO PETI	DIO PETI
GLAVA I.	GLAVA I.
POGLAVLJE 1.	POGLAVLJE 1.
ODJELJAK 1.	ODJELJAK 1.
Članak 137.	Članak 189.
Članak 138.	Članak 190.
Članak 138.a	Članak 191.
Članak 138.b	Članak 192.
Članak 138.c	Članak 193.
Članak 138.d	Članak 194.
Članak 138.e	Članak 195.
Članak 139.	Članak 196.
Članak 140.	Članak 197.
Članak 141.	Članak 198.
Članak 142.	Članak 199.
Članak 143.	Članak 200.
Članak 144.	Članak 201.
ODJELJAK 2.	ODJELJAK 2.
Članak 145.	Članak 202.
Članak 146.	Članak 203.
Članak 147.	Članak 204.
Članak 148.	Članak 205.
Članak 149. (stavljen izvan snage)	–
Članak 150.	Članak 206.
Članak 151.	Članak 207.
Članak 152.	Članak 208.

Članak 153.

Članak 154.

ODJELJAK 3.

Članak 155.

Članak 156.

Članak 157.

Članak 158.

Članak 159.

Članak 160.

Članak 161.

Članak 162.

Članak 163.

ODJELJAK 4.

Članak 164.

Članak 165.

Članak 166.

Članak 167.

Članak 168.

Članak 168.a

Članak 169.

Članak 170.

Članak 171.

Članak 172.

Članak 173.

Članak 174.

Članak 175.

Članak 176.

Članak 177.

Članak 178.

Članak 179.

Članak 180.

Članak 181.

Članak 182.

Članak 183.

Članak 209.

Članak 210.

ODJELJAK 3.

Članak 211.

Članak 212.

Članak 213.

Članak 214.

Članak 215.

Članak 216.

Članak 217.

Članak 218.

Članak 219.

ODJELJAK 4.

Članak 220.

Članak 221.

Članak 222.

Članak 223.

Članak 224.

Članak 225.

Članak 226.

Članak 227.

Članak 228.

Članak 229.

Članak 230.

Članak 231.

Članak 232.

Članak 233.

Članak 234.

Članak 235.

Članak 236.

Članak 237.

Članak 238.

Članak 239.

Članak 240.

Članak 184.	Članak 241.
Članak 185.	Članak 242.
Članak 186.	Članak 243.
Članak 187.	Članak 244.
Članak 188.	Članak 245.
ODJELJAK 5.	ODJELJAK 5.
Članak 188.a	Članak 246.
Članak 188.b	Članak 247.
Članak 188.c	Članak 248.
POGLAVLJE 2.	POGLAVLJE 2.
Članak 189.	Članak 249.
Članak 189.a	Članak 250.
Članak 189.b	Članak 251.
Članak 189.c	Članak 252.
Članak 190.	Članak 253.
Članak 191.	Članak 254.
Članak 191.a ¹	Članak 255.
Članak 192.	Članak 256.
POGLAVLJE 3.	POGLAVLJE 3.
Članak 193.	Članak 257.
Članak 194.	Članak 258.
Članak 195.	Članak 259.
Članak 196.	Članak 260.
Članak 197.	Članak 261.
Članak 198.	Članak 262.
POGLAVLJE 4.	POGLAVLJE 4.
Članak 198.a	Članak 263.
Članak 198.b	Članak 264.
Članak 198.c	Članak 265.
POGLAVLJE 5.	POGLAVLJE 5.
Članak 198.d	Članak 266.
Članak 198.e	Članak 267.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

GLAVA II.	GLAVA II.
Članak 199.	Članak 268.
Članak 200. (stavljjen izvan snage)	–
Članak 201.	Članak 269.
Članak 201.a	Članak 270.
Članak 202.	Članak 271.
Članak 203.	Članak 272.
Članak 204.	Članak 273.
Članak 205.	Članak 274.
Članak 205.a	Članak 275.
Članak 206.	Članak 276.
Članak 206.a (stavljjen izvan snage)	–
Članak 207.	Članak 277.
Članak 208.	Članak 278.
Članak 209.	Članak 279.
Članak 209.a	Članak 280.
DIO ŠESTI	DIO ŠESTI
Članak 210.	Članak 281.
Članak 211.	Članak 282.
Članak 212. ¹	Članak 283.
Članak 213.	Članak 284.
Članak 213.a ²	Članak 285.
Članak 213.b ³	Članak 286.
Članak 214.	Članak 287.
Članak 215.	Članak 288.
Članak 216.	Članak 289.
Članak 217.	Članak 290.
Članak 218. ⁴	Članak 291.
Članak 219.	Članak 292.
Članak 220.	Članak 293.
Članak 221.	Članak 294.

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

² Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

³ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

⁴ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Članak 222.	Članak 295.	
Članak 223.	Članak 296.	
Članak 224.	Članak 297.	
Članak 225.	Članak 298.	
Članak 226. (stavljen izvan snage)	–	
Članak 227.	Članak 299.	
Članak 228.	Članak 300.	Protokoli
Članak 228.a	Članak 301.	
Članak 229.	Članak 302.	
Članak 230.	Članak 303.	A. PROTOKOL
Članak 231.	Članak 304.	PRILOŽEN UGOVORU O
Članak 232.	Članak 305.	EUROPSKOJ UNIJI
Članak 233.	Članak 306.	
Članak 234.	Članak 307.	
Članak 235.	Članak 308.	PROTOKOL O ČLANKU J.7
Članak 236. ¹	Članak 309.	UGOVORA O EUROPSKOJ
Članak 237. (stavljen izvan snage)	–	UNIJI
Članak 238.	Članak 310.	
Članak 239.	Članak 311.	
Članak 240.	Članak 312.	VISOKE UGOVORNE
Članak 241. (stavljen izvan snage)	–	STRANKE,
Članak 242. (stavljen izvan snage)	–	
Članak 243. (stavljen izvan snage)	–	IMAJUĆI NA UMU potrebu
Članak 244. (stavljen izvan snage)	–	potpune provedbe odredaba
Članak 245. (stavljen izvan snage)	–	članka J.7 stavka 1. drugog
Članak 246. (stavljen izvan snage)	–	podstavka i članka J.7 stavka 3.
ZAVRŠNE ODREDBE	ZAVRŠNE ODREDBE	Ugovora o Europskoj uniji,
Članak 247.	Članak 313.	
Članak 248.	Članak 314.	IMAJUĆI NA UMU da politika

dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica, poštuje obveze određenih država članica, koje svoju zajedničku obranu ostvaruju u okviru

¹ Novi članak uveden Ugovorom iz Amsterdama.

Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, na temelju Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i da je u skladu sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom unutar tog okvira,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Europska unija priprema, zajedno sa Zapadnoeuropskom unijom, u roku od godine dana od stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, aranžmane za pojačanu međusobnu suradnju.

**B. PROTOKOLI PRILOŽENI UGOVORU O EUROPSKOJ UNIJI
I UGOVORU O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE**

**PROTOKOL O UKLJUČIVANJU SCHENGENSKE PRAVNE STEČEVINE
U OKVIR EUROPSKE UNIJE**

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PRIMJEĆUJUĆI da je cilj Sporazuma o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama koje su neke države članice Europske unije potpisale u Schengenu 14. lipnja 1985. i 19. lipnja 1990., kao i povezanih sporazuma i pravila donesenih na temelju tih sporazuma, dodatno unaprijediti europsku integraciju i osobito omogućiti Europskoj uniji da se brže razvije u područje slobode, sigurnosti i pravde,

ŽELEĆI ugraditi gore spomenute sporazume i pravila u okvir Europske unije,

POTVRĐUJUĆI da su odredbe schengenske pravne stečevine primjenjive samo i u onoj mjeri u kojoj su u skladu s pravom Europske unije i Zajednice,

UZIMAJUĆI U OBZIR posebno stajalište Danske,

UZIMAJUĆI U OBZIR činjenicu da Irska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske nisu ni stranke ni potpisnice gore spomenutih sporazuma, međutim, dopuštajući tim državama članicama da ih prihvate u cijelosti ili djelomično,

PREPOZNAJUĆI da je zbog toga nužno primijeniti odredbe Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice o pojačanoj suradnji među nekim državama članicama i da bi te odredbe trebalo upotrijebiti samo kada drugog rješenja nema,

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu održavanja posebnog odnosa s Republikom Island i Kraljevinom Norveškom na temelju Sporazuma potpisanog u Luxembourggu 19. prosinca 1996., s obzirom na to da su obje države potvrdile svoju namjeru obvezati se gore spomenutim odredbama,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Članak 1.

Kraljevina Belgija, Kraljevina Danska, Savezna Republika Njemačka, Helenska Republika, Kraljevina Španjolska, Francuska Republika, Talijanska Republika, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Kraljevina Nizozemska, Republika Austrija, Portugalska Republika, Republika Finska i Kraljevina Švedska, potpisnice Schengenskih sporazuma, imaju odobrenje za uspostavu pojačane međusobne suradnje u okviru tih sporazuma i s njima povezanih odredaba, kako su navedene u Prilogu ovom Protokolu, dalje u tekstu „schengenska pravna stečevina“. Ta se suradnja odvija u institucionalnom i pravnom okviru Europske unije i uz poštovanje odgovarajućih odredaba Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

Članak 2.

1. Od dana stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, schengenska pravna stečevina, uključujući odluke Izvršnog odbora osnovanog Schengenskim sporazumima koje su donesene prije tog dana, odmah se primjenjuje na trinaest država članica navedenih u članku 1., ne dovodeći u pitanje odredbe stavka 2. ovog članka. Od istog dana, Vijeće se postavlja kao zamjena za navedeni Izvršni odbor.

Vijeće, jednoglasnom odlukom svojih članova iz članka 1., poduzima sve mjere koje su potrebne za provedbu ovog stavka. Vijeće, odlučujući jednoglasno, utvrđuje, u skladu s odgovarajućim odredbama Ugovorâ, pravnu osnovu za svaku odredbu ili odluku koje čine schengensku pravnu stečevinu.

U odnosu na te odredbe i odluke te u skladu s tim utvrđivanjem, Sud Europskih zajednica izvršava svoje ovlasti koje su mu dodijeljene odgovarajućim primjenjivim odredbama Ugovorâ. U svakom slučaju, Sud nije nadležan za mjere ili odluke koje se odnose na očuvanje javnog poretka i zaštitu unutarnje sigurnosti.

Sve dok gore spomenute mjere nisu poduzete i ne dovodeći u pitanje članak 5. stavak 2., odredbe ili odluke koje čine schengensku pravnu stečevinu smatraju se aktima koji se temelje na glavi VI. Ugovora o Europskoj uniji.

2. Odredbe stavka 1. primjenjuju se na države članice koje su potpisale protokole o pristupanju uz Schengenske sporazume, od datumâ koje utvrdi Vijeće jednoglasnom odlukom svojih članova iz stavka 1., osim ako se uvjeti za pristupanje bilo koje od tih država schengenskoj pravnoj stečevini zadovolje prije dana stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama.

Članak 3.

Nakon utvrđivanja iz članka 2. stavka 1. drugog podstavka, Danska zadržava ista prava i obveze u odnosu na druge potpisnice Schengenskih sporazuma kao i prije navedenog utvrđivanja u odnosu na one dijelove schengenske pravne stečevine za koje je kao pravna osnova utvrđena glava III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

U odnosu na one dijelove schengenske pravne stečevine za koje je kao pravna osnova utvrđena glava VI. Ugovora o Europskoj uniji, Danska i dalje ima ista prava i obveze kao i druge potpisnice Schengenskih sporazuma.

Članak 4.

Irska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, koje schengenska pravna stečevina ne obvezuje, mogu u bilo kojem trenutku zatražiti da sudjeluju u nekim ili svim odredbama te pravne stečevine.

Vijeće odlučuje o tom zahtjevu jednoglasnom odlukom svojih članova iz članka 1. i predstavnika vlade dotične države.

Članak 5.

1. Prijedlozi i inicijative za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine podliježu odgovarajućim odredbama Ugovorâ.

U tom kontekstu, ako Irska ili Ujedinjena Kraljevina ili nijedna od njih nije u razumnom roku i u pisanom obliku obavijestila predsjednika Vijeća da želi sudjelovati, smatra se da je odobrenje iz članka 5.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice ili članka K.12 Ugovora o Europskoj uniji dano državama članicama iz članka 1. te Irskoj ili Ujedinjenoj Kraljevini, u slučaju da bilo koja od njih želi sudjelovati u dotičnim područjima suradnje.

2. Odgovarajuće odredbe Ugovorâ navedene u stavku 1., prvom podstavku, primjenjuju se čak i u slučaju da Vijeće ne donose mjere iz članka 2. stavka 1., drugog podstavka.

Članak 6.

Republika Island i Kraljevina Norveška pridružuju se provedbi schengenske pravne stečevine i njezinu daljnjem razvoju na temelju Sporazuma potpisanog u Luxembourg 19. prosinca 1996. Odgovarajući postupci u tu se svrhu utvrđuju sporazumom koji Vijeće, jednoglasnom odlukom svojih članova iz članka 1., sklapa s tim državama. Taj sporazum sadrži odredbe o doprinosu Islanda i Norveške financijskim posljedicama koje proizlaze iz provedbe ovog Protokola.

Vijeće, odlučujući jednoglasno, sklapa odvojeni sporazum s Irskom i Norveškom radi utvrđivanja prava i obveza između Irske i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske s jedne strane i Islanda i Norveške s druge strane u onim dijelovima schengenske pravne stečevine koji se primjenjuju na te države.

Članak 7.

Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, donosi detaljne aranžmane za integraciju Schengenskog tajništva u Glavno tajništvo Vijeća.

Članak 8.

U svrhu pregovora o pristupanju novih država članica u Europsku uniju, schengenska pravna stečevina i daljnje mjere koje institucije poduzimaju u okviru područja njezine primjene smatraju se pravnom stečevinom koju sve države kandidatkinje za pristupanje moraju u cijelosti prihvatiti.

Prilog

SCHENGENSKA PRAVNA STEČEVINA

1. Sporazum potpisan u Schengenu 14. lipnja 1985. između vlada država Ekonomske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama.
2. Konvencija potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990. između Kraljevine Belgije, Savezne Republike Njemačke, Francuske Republike, Velikog Vojvodstva Luksemburga i Kraljevine Nizozemske o provedbi Sporazuma o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama potpisanog u Schengenu 14. lipnja 1985., s povezanim Završnim aktom i zajedničkim izjavama.
3. Protokoli o pristupanju i sporazumi uz Sporazum iz 1985. i Provedbenu konvenciju s Italijom iz 1990. (potpisanu u Parizu 27. studenoga 1990.), Španjolskom i Portugalom (potpisanu u

Bonnu 25. lipnja 1991.), Grčkom (potpisanu u Madridu 6. studenoga 1992.), Austrijom (potpisanu u Bruxellesu 28. travnja 1995.) i Danskom, Finskom i Švedskom (potpisanu u Luxembourggu 19. prosinca 1996.), s povezanim Završnim aktima i izjavama.

4. Odluke i izjave koje je donio Izvršni odbor osnovan Provedbenom konvencijom iz 1990., kao i akti koje su radi provedbe Konvencije donijela tijela kojima je Izvršni odbor dodijelio ovlasti za donošenje odluka.

PROTOKOL O PRIMJENI ODREĐENIH ASPEKATA ČLANKA 7.A UGOVORA O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE NA UJEDINJENU KRALJEVINU I IRSKU

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI riješiti određena pitanja koja se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku,

UZIMAJUĆI U OBZIR dugogodišnje postojanje posebnih putnih aranžmana između Ujedinjene Kraljevine i Irske,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Članak 1.

Ujedinjena Kraljevina ima pravo, neovisno o članku 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice, bilo koje druge odredbe tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji, bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju tih Ugovora, ili bilo kojem međunarodnom sporazumu koji je sklopila Zajednica ili Zajednica i njezine države članice s jednom trećom državom ili više njih, na svojim granicama s drugim državama članicama nad osobama koje žele ući u Ujedinjenu Kraljevinu provoditi kontrole koje smatra potrebnima u svrhu:

- (a) provjere prava ulaska u Ujedinjenu Kraljevinu državljana država koje su ugovorne stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru i njihovih uzdržavanika koji ostvaruju prava koja su im dodijeljena pravom Zajednice, kao i državljana drugih država kojima su ta prava dodijeljena sporazumom koji je za Ujedinjenu Kraljevinu obvezujući; i
- (b) utvrđivanja treba li drugim osobama izdati dozvolu za ulazak u Ujedinjenu Kraljevinu ili ne.

Ništa u članku 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice ni u bilo kojoj drugoj odredbi tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji ni u bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju njih ne dovodi u pitanje pravo Ujedinjene Kraljevine da utvrdi ili provede takve kontrole. Upućivanje na Ujedinjenu Kraljevinu u ovom članku obuhvaća i područja za čije je vanjske odnose Ujedinjena Kraljevina odgovorna.

Članak 2.

Ujedinjena Kraljevina i Irska smiju i dalje međusobno sklapati aranžmane koji se odnose na kretanje osoba između svojih državnih područja („Zajednički putni prostor“), pri čemu moraju u potpunosti poštovati prava osoba iz točke (a) prvog stavka članka 1. ovog Protokola. U skladu s tim, sve dok one održavaju takve aranžmane, odredbe članka 1. ovog Protokola primjenjuju se na Irsku pod istim uvjetima pod kojima se primjenjuju i na Ujedinjenu Kraljevinu. Ništa u članku 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice, u bilo kojoj drugoj odredbi tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji ili u bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju njih ne utječe na takve aranžmane.

Članak 3.

Ostale države članice imaju pravo na svojim granicama ili na bilo kojoj točki ulaza na svoje državno područje provoditi takve kontrole nad osobama koje na njihovo državno područje žele ući iz Ujedinjene Kraljevine ili iz bilo kojih područja za čije je vanjske odnose odgovorna Ujedinjena

Kraljevina u istu svrhu koja je navedena u članku 1. ovog Protokola, ili iz Irske sve dok se odredbe članka 1. ovog Protokola primjenjuju na Irsku.

Ništa u članku 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice ni u bilo kojoj drugoj odredbi tog Ugovora ili Ugovora o Europskoj uniji ni u bilo kojoj mjeri donesenoj na temelju njih ne dovodi u pitanje pravo ostalih država članica da utvrde ili provode takve kontrole.

PROTOKOL O STAJALIŠTU UJEDINJENE KRALJEVINE I IRSKE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI riješiti određena pitanja koja se odnose na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku,

UZIMAJUĆI U OBZIR Protokol o primjeni određenih aspekata članka 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice na Ujedinjenu Kraljevinu i na Irsku,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Članak 1.

Pridržavajući se članka 3. Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u usvajanju mjera Vijeća koje se predlažu na temelju glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Odstupajući od članka 148. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kvalificirana većina utvrđuje se kao jednaki omjer ponderiranih glasova članova dotičnog Vijeća, kako je utvrđeno navedenim člankom 148. stavkom 2. Za odluke Vijeća koje se moraju donijeti jednoglasno potrebna je jednoglasnost članova Vijeća s iznimkom predstavnika vlada Ujedinjene Kraljevine i Irske.

Članak 2.

Zbog članka 1. i pridržavajući se članaka 3., 4. i 6., nijedna odredba glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice, nijedna mjera usvojena na temelju te glave, nijedna odredba bilo kojeg međunarodnog sporazuma koji je Zajednica sklopila na temelju te glave i nijedna odluka Suda kojom se bilo koja takva odredba ili mjera tumači nije obvezujuća za Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku niti se na njih primjenjuje; i nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze tih država; i nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu Zajednice niti čini dio prava Zajednice kako se one primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku.

Članak 3.

1. Ujedinjena Kraljevina ili Irska mogu predsjednika Vijeća obavijestiti u pisanom obliku, u roku od tri mjeseca nakon predstavljanja prijedloga ili inicijative Vijeću na temelju glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice, da žele sudjelovati u donošenju i primjeni bilo koje takve predložene mjere, nakon čega to imaju pravo učiniti. Odstupajući od članka 148. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kvalificirana većina utvrđuje se kao jednaki omjer ponderiranih glasova članova dotičnog Vijeća, kako je utvrđeno u navedenom članku 148. stavku 2.

Za odluke Vijeća koje se moraju usvojiti jednoglasno potrebna je jednoglasnost članova Vijeća s iznimkom člana koji nije uputio takvu obavijest. Mjera koja je usvojena na temelju ovog stavka obvezujuća je za sve države članice koje su sudjelovale u njezinu usvajanju.

2. Ako nakon razumnog roka mjeru iz stavka 1. nije moguće usvojiti na način da u tome sudjeluje Ujedinjena Kraljevina ili Irska, Vijeće takvu mjeru može usvojiti u skladu s člankom 1. bez sudjelovanja Ujedinjene Kraljevine ili Irske. U tom slučaju primjenjuje se članak 2.

Članak 4.

Ujedinjena Kraljevina ili Irska mogu u bilo kojem trenutku nakon što Vijeće usvoji mjeru na temelju glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice obavijestiti Vijeće i Komisiju o svojoj

namjeri da žele prihvatiti tu mjeru. U tom slučaju postupak predviđen člankom 5.a stavkom 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Članak 5.

Država članica za koju mjera usvojena na temelju glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice nije obvezujuća ne snosi nikakve financijske posljedice te mjere, osim administrativnih troškova koji pritom nastaju za institucije.

Članak 6.

Kada je, u slučajevima iz ovog Protokola, mjera koju Vijeće usvoji na temelju glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice obvezujuća za Ujedinjenu Kraljevinu ili Irsku, odgovarajuće odredbe tog Ugovora, uključujući članak 73.p, na tu se državu primjenjuju u odnosu na tu mjeru.

Članak 7.

Člancima 3. i 4. ne dovodi se u pitanje Protokol o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije.

Članak 8.

Irska može pisanim putem obavijestiti predsjednika Vijeća o svojoj želji da za nju više ne vrijede uvjeti ovog Protokola. U tom slučaju, na Irsku se primjenjuju uobičajene ugovorne odredbe.

PROTOKOL O STAJALIŠTU DANSKE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI na Odluku šefova država ili vlada koji su se sastali unutar Europskog vijeća u Edinburghu 12. prosinca 1992. o određenim problemima koje je Danska iznijela u vezi s Ugovorom o Europskoj uniji,

PRIMIVŠI NA ZNANJE stajalište Danske s obzirom na građanstvo Unije, ekonomsku i monetarnu uniju, obrambenu politiku i pravosuđe i unutarnje poslove, kako su utvrđeni u Odluci iz Edinburgha,

IMAJUĆI NA UMU članak 3. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o osnivanju Europske zajednice i Ugovoru o Europskoj uniji:

Dio I.

Članak 1.

Danska ne sudjeluje u usvajanju mjera Vijeća koje su predložene na temelju glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Odstupajući od članka 148. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kvalificirana većina utvrđuje se kao jednaki omjer ponderiranih glasova članova dotičnog Vijeća, kako je utvrđeno u navedenom članku 148. stavku 2. Za odluke Vijeća koje se moraju donijeti jednoglasno potrebna je jednoglasnost članova Vijeća s iznimkom predstavnika Vlade Danske.

Članak 2.

Nijedna od odredaba glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice, nijedna mjera usvojena na temelju te glave, nijedna odredba bilo kojeg međunarodnog sporazuma koji je Zajednica sklopila na temelju te glave i nijedna odluka Suda kojom se bilo koja takva odredba ili mjera tumači nije

obvezujuća za Dansku niti se na nju primjenjuje; i nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na nadležnosti, prava i obveze Danske; i nijedna takva odredba, mjera ili odluka ni na koji način ne utječe na pravnu stečevinu niti čini dio prava Zajednice kako se one primjenjuju na Dansku.

Članak 3.

Danska ne snosi nikakve financijske posljedice mjera iz članka 1., osim administrativnih troškova koji pritom nastaju za institucije.

Članak 4.

Članci 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na mjere kojima se utvrđuju treće države čiji državljani moraju posjedovati vizu pri prelasku vanjskih granica država članica ili mjere koje se odnose na jednoobrazni oblik viza.

Članak 5.

1. U roku od 6 mjeseci nakon što Vijeće odluči o prijedlogu ili inicijativi za daljnji razvoj schengenske pravne stečevine prema odredbama glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice Danska odlučuje hoće li tu odluku provesti u svojem nacionalnom pravu. Ako to odluči učiniti, ta će odluka stvoriti obvezu na temelju međunarodnog prava između Danske i ostalih država članica iz članka 1. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije, kao i Irske i Ujedinjene Kraljevine, ako te države članice sudjeluju u dotičnim područjima suradnje.

2. Ako Danska odluči da odluku Vijeća iz stavka 1. ne provede, države članice iz članka 1. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije razmotrit će poduzimanje odgovarajućih mjera.

Dio II.

Članak 6.

U odnosu na mjere koje Vijeće usvoji u području članka J.3 stavka 1. i članka J.7 Ugovora o Europskoj uniji, Danska ne sudjeluje u pripremi i provedbi odluka i djelovanja Unije koji imaju implikacije u području obrane, ali neće sprečavati razvoj tješnje suradnje između država članica u tom području. Stoga Danska ne sudjeluje u njihovom usvajanju. Danska nije obvezna doprinostiti financiranju operativnih izdataka koji proizlaze iz tih mjera.

Dio III.

Članak 7.

Danska u svakom trenutku može, u skladu sa svojim ustavnim odredbama, obavijestiti ostale države članice da se više ne želi koristiti ovim Protokolom u cijelosti ili djelomično. U tom slučaju, Danska će u cijelosti primijeniti sve odgovarajuće mjere koje su u tom trenutku na snazi, a poduzete su u okviru Europske unije.

C. PROTOKOLI PRILOŽENI UGOVORU O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE

PROTOKOL O AZILU ZA DRŽAVLJANE DRŽAVA ČLANICA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

BUDUĆI DA je na temelju odredaba članka F stavka 2. Ugovora o Europskoj uniji Unija dužna poštovati temeljna prava zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisanom u Rimu 4. studenoga 1950.;

BUDUĆI DA je Sud Europskih zajednica nadležan osigurati da Europska zajednica pri tumačenju i primjeni članka F stavka 2. Ugovora o Europskoj uniji poštuje pravo Europske zajednice;

BUDUĆI DA na temelju članka O Ugovora o Europskoj uniji svaka europska država, kada podnosi zahtjev za članstvo u Uniji, mora poštovati načela određena člankom F stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji;

IMAJUĆI NA UMU da je člankom 236. Ugovora o osnivanju Europske zajednice uspostavljen mehanizam za suspenziju određenih prava u slučaju da država članica teško i trajno povrijedi ta načela;

PODSJEĆAJUĆI da svaki državljanin države članice, kao građanin Unije, uživa poseban status i zaštitu koju države članice jamče u skladu s odredbama drugog dijela Ugovora o osnivanju Europske zajednice;

IMAJUĆI NA UMU da se Ugovorom o osnivanju Europske zajednice uspostavlja područje bez unutarnjih granica i svakom građaninu Unije dodjeljuje pravo slobodnog kretanja i boravka na državnom području država članica;

PODSJEĆAJUĆI da je pitanje izručenja državljanina država članica Unije uređeno Europskom konvencijom o izručenju od 13. prosinca 1957. i Konvencijom od 27. rujna 1996. sastavljenom na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji koji se odnosi na izručenje između država članica Europske unije;

ŽELEĆI spriječiti da se institutu azila pribjegava u svrhe koje se razlikuju od onih u koje je namijenjen;

BUDUĆI DA ovaj Protokol poštuje svrhu i ciljeve Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica;

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Jedini članak

S obzirom na razinu zaštite temeljnih prava i sloboda u državama članicama Europske unije, smatra se da države članice u međusobnom odnosu predstavljaju sigurne države podrijetla za sve pravne i praktične potrebe što se tiče pitanja azila. U skladu s tim, svaki zahtjev za azil koji podnese državljanin jedne države članice druga država članica može uzeti u obzir ili proglasiti prihvatljivim za obradu samo u sljedećim slučajevima:

- (a) ako država članica čiji je državljanin podnositelj zahtjeva i nakon stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, koristeći odredbe članka 15. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, nastavi poduzimati mjere kojima na svojem državnom području odstupa od svojih obveza iz te Konvencije
- (b) ako je postupak iz članka F.1 stavka 1. Ugovora o Europskoj uniji pokrenut i dok Vijeće ne donese odluku u odnosu na to
- (c) ako Vijeće, odlučujući na temelju članka F.1 stavka 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi, u odnosu na državu članicu čiji je državljanin podnositelj zahtjeva, da ta država članica teško i trajno krši načela iz članka F stavka 1.
- (d) ako bi država članica jednostrano donijela takvu odluku u odnosu na zahtjev državljanina druge države članice; u tom je slučaju potrebno odmah obavijestiti Vijeće; pri obradi

zahtjeva polazi se od pretpostavke da je očigledno neutemeljen, a da se ni na koji način, bez obzira na slučaj, ne utječe na ovlasti donošenja odluka te države članice.

PROTOKOL O PRIMJENI NAČELA SUPSIDIJARNOSTI I PROPORCIONALNOSTI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ČVRSTO ODLUČIVŠI da uspostave uvjete za primjenu načela supsidijarnosti i proporcionalnosti utjelovljenih u članku 3.b Ugovora o osnivanju Europske zajednice radi točnijeg utvrđivanja kriterija za njihovu primjenu i da osiguraju da ih sve institucije strogo poštuju i dosljedno provode;

ŽELEĆI osigurati da se odluke donose na razini što je moguće bližoj građanima Unije;

UZIMAJUĆI U OBZIR Međuinstitucionalni sporazum od 25. listopada 1993. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o postupcima za provedbu načela supsidijarnosti;

POTVRĐUJU da će zaključci Europskog vijeća iz Birminghama od 16. listopada 1992. i cjelokupni pristup primjeni načela supsidijarnosti koji je Europsko vijeće dogovorilo na sastanku u Edinburghu 11. i 12. prosinca 1992. i dalje usmjeravati djelovanje institucija Unije kao i razvoj primjene načela supsidijarnosti te u tu svrhu,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

- (1) U izvršavanju ovlasti koje su joj dodijeljene, svaka institucija osigurava poštovanje načela supsidijarnosti. Također osigurava poštovanje načela proporcionalnosti u skladu s kojim nijedno djelovanje Zajednice ne izlazi iz okvira onoga što je potrebno za postizanje ciljeva ovog Ugovora.
- (2) Načela supsidijarnosti i proporcionalnosti primjenjuju se uz poštovanje općih odredaba i ciljeva Ugovora, posebno u vezi s održavanjem cjelovitosti pravne stečevine i institucionalne ravnoteže; primjena ne utječe na načela koja je Sud razvio s obzirom na odnos između nacionalnog prava i prava Zajednice i trebala bi uzeti u obzir članak F stavak

4. Ugovora o Europskoj uniji prema kojem „Unija osigurava sebi sredstva potrebna za postizanje svojih ciljeva i provođenje svojih politika“.

- (3) Načelo supsidijarnosti ne dovodi u pitanje ovlasti koje su Europskoj zajednici dodijeljene Ugovorom, kako to tumači Sud. Kriteriji iz drugog stavka članka 3.b Ugovora odnose se na područja nad kojima Zajednica nema isključivu nadležnost. Načelo supsidijarnosti pruža smjernice o tome kako se ovlasti treba izvršavati na razini Zajednice. Supsidijarnost je dinamičan koncept i potrebno ga je primjenjivati u kontekstu ciljeva određenih Ugovorom. To načelo omogućuje djelovanje Zajednice u granicama njezinih ovlasti koje se proširuju ako okolnosti to zahtijevaju i obratno, ograničuju ili ukidaju ako ono više nije opravdano.
- (4) Za svaki zakonodavni prijedlog Zajednice navode se razlozi na kojima se on temelji radi opravdavanja njihove usklađenosti s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti; razlozi koji dovode do zaključka da neki cilj Zajednice može bolje ostvariti Zajednica moraju se potkrijepiti kvalitativnim ili, kad god je to moguće, kvantitativnim pokazateljima.
- (5) Da bi djelovanje Zajednice bilo opravdano, moraju biti ispunjena oba aspekta načela supsidijarnosti: ciljevi predloženog djelovanja ne mogu se dostatno ostvariti djelovanjem država članica u okviru njihovog nacionalnog ustavnog sustava i stoga se mogu bolje ostvariti djelovanjem od strane Zajednice.

Pri provjeri je li gore navedeni uvjet ispunjen potrebno se koristiti sljedećim smjernicama:

- pitanje koje se razmatra ima nadnacionalne aspekte koji se ne mogu na zadovoljavajući način urediti djelovanjem država članica
- djelovanje samo država članica ili izostanak djelovanja Zajednice bili bi u suprotnosti sa zahtjevima Ugovora (poput potrebe ispravljanja narušavanja tržišnog natjecanja ili izbjegavanja prikrivenih ograničenja trgovine ili jačanja ekonomske i socijalne kohezije) ili bi na neki drugi način značajno naštetilo interesima država članica
- djelovanje na razini Zajednice rezultiralo bi jasnim koristima zbog svojeg opsega ili učinaka u usporedbi s djelovanjem na razini država članica.

- (6) Djelovanje Zajednice mora biti u što je moguće jednostavnijem obliku, u skladu sa zadovoljavajućim ostvarenjem cilja te mjere i potrebom za učinkovitom provedbom. Zajednica donosi propise samo u potrebnoj mjeri. Pod uvjetom da su druge stvari jednake, direktive trebaju imati prednost pred uredbama i okvirne direktive pred detaljnim mjerama. Direktive, kako je predviđeno u članku 189. Ugovora, obvezujuće su za svaku državu članicu kojoj su upućene u pogledu rezultata koji treba ostvariti, ali odabir oblika i metoda prepuštaju nacionalnim tijelima.
- (7) S obzirom na narav i opseg djelovanja Zajednice, mjere Zajednice trebale bi ostaviti što je moguće više prostora za nacionalnu odluku, u skladu s osiguranjem cilja te mjere i poštovanjem zahtjeva Ugovora. Uz poštovanje prava Zajednice treba voditi računa da se poštuju dobro utemeljeni nacionalni aranžmani te organizacija i rad pravnih sustava država članica. Kada je to primjereno i podložno potrebi pravilnog izvršenja, mjere Zajednice trebale bi državama članicama pružiti alternativne načine ostvarenja ciljeva tih mjera.
- (8) Ako primjena načela supsidijarnosti vodi do toga da Zajednica ne poduzme djelovanje, države članice dužne su se u svojem djelovanju pridržavati općih pravila utvrđenih u članku 5. Ugovora poduzimajući sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale ispunjenje svojih obveza temeljem Ugovora i suzdržavajući se od bilo koje mjere koja bi mogla ugroziti postizanje ciljeva Ugovora.
- (9) Ne dovodeći u pitanje svoje pravo na inicijativu, Komisija treba:
- osim u slučajevima osobite hitnosti ili povjerljivosti, provesti opširna savjetovanja prije predlaganja zakonodavstva i, kada god je to prikladno, objaviti dokumente o savjetovanju
  - opravdati relevantnost svojih prijedloga u odnosu na načelo supsidijarnosti; kad god je to potrebno u obrazloženju priloženom prijedlogu navest će se detalji u tom pogledu. Za djelovanje Zajednice koje se u cijelosti ili djelomično financira iz proračuna Zajednice zahtijeva se obrazloženje

- propisno uzeti u obzir potrebu da se svako opterećenje, financijsko ili administrativno, koje nastaje za Zajednicu, nacionalne vlade, lokalne vlasti, gospodarske subjekte i građane svede na najmanju razinu te da bude razmjerno cilju koji se treba ostvariti
  - podnijeti godišnje izvješće Europskom vijeću, Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni članka 3.b Ugovora. To se godišnje izvješće dostavlja i Odboru regija i Gospodarskom i socijalnom odboru.
- (10) Europsko vijeće uzima u obzir izvješće Komisije iz točke 9. četvrte alineje u okviru izvješća o napretku koji je postigla Unija, koje je obvezno podnijeti Europskom parlamentu u skladu s člankom D Ugovora o Europskoj uniji.
- (11) Uz potpuno poštovanje primjenjivih postupaka, Europski parlament i Vijeće u okviru općeg razmatranja prijedloga Komisije razmatraju njihovu usklađenost s člankom 3.b Ugovora. To se odnosi na izvorni prijedlog Komisije, kao i na njegove izmjene koje predvide Europski parlament i Vijeće.
- (12) Tijekom postupaka iz članaka 189.b i 189.c Ugovora, Europski je parlament obaviješten o stajalištu Vijeća o primjeni članka 3.b Ugovora na način da mu se dostavlja obrazloženje kojim se vodilo Vijeće prilikom donošenja svojeg zajedničkog stajališta. Vijeće obavještuje Europski parlament o razlozima na temelju kojih se smatra da je prijedlog Komisije u cijelosti ili djelomično neusklađen s člankom 3.b Ugovora.
- (13) Poštovanje načela supsidijarnosti preispituje se u skladu s pravilima utvrđenima Ugovorom.

PROTOKOL O VANJSKIM ODNOSIMA DRŽAVA ČLANICA S OBZIROM NA PRELAZAK VANJSKIH GRANICA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR potrebu država članica da osiguraju učinkoviti nadzor na svojim vanjskim granicama, prema potrebi u suradnji s trećim zemljama,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Odredbama o mjerama o prelasku vanjskih granica koje su sadržane u glavi III.a članku 73.j stavku 2. točki (a) Ugovora ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da pregovaraju ili sklapaju sporazume s trećim zemljama sve dok poštuju pravo Zajednice i ostale odgovarajuće međunarodne sporazume.

PROTOKOL O SUSTAVU JAVNE RADIODIFUZIJE U DRŽAVAMA ČLANICAMA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

UZIMAJUĆI U OBZIR da je sustav javne radiodifuzije u državama članicama neposredno povezan s demokratskim, društvenim i kulturnim potrebama svakog društva i s potrebom očuvanja pluralizma medija,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama za tumačenje koje se prilažu Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

Odredbama Ugovora o osnivanju Europske zajednice ne dovodi se u pitanje nadležnost država članica da osiguraju financiranje javne radiodifuzije ako je to financiranje radiodifuzijskim organizacijama odobreno radi ostvarenja odgovornosti i ovlasti iz područja javne usluge, kako je dodijeljena, utvrđena i ustrojena u svakoj državi članici i ako to financiranje ne utječe na trgovinske uvjete i tržišno natjecanje u Zajednici u mjeri u kojoj bi bilo u suprotnosti s općim interesom, pri čemu se uzima u obzir ostvarenje odgovornosti i ovlasti iz područja te javne usluge.

PROTOKOL O ZAŠTITI I DOBROBITI ŽIVOTINJA

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

ŽELEĆI osigurati bolju zaštitu i poštovanje dobrobiti životinja kao osjećajnih bića,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

U oblikovanju i provedbi politika Zajednice u području poljoprivrede, prijevoza, unutarnjeg tržišta i istraživanja, Zajednica i države članice punu pažnju posvećuju zahtjevima za dobrobit životinja, istovremeno poštujući zakonodavne i druge odredbe te običaje država članica, posebno u odnosu na vjerske obrede, kulturne tradicije i regionalnu baštinu.

D. PROTOKOLI PRILOŽENI UGOVORU O EUROPSKOJ UNIJI
I UGOVORIMA O OSNIVANJU EUROPSKE ZAJEDNICE,
EUROPSKE ZAJEDNICE ZA UGLJEN I ČELIK
TE EUROPSKE ZAJEDNICE ZA ATOMSKU ENERGIJU

PROTOKOL O INSTITUCIJAMA
S OBZIROM NA MOGUĆNOST PROŠIRENJA EUROPSKE UNIJE

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i ugovorima o osnivanju Europskih zajednica:

Članak 1.

Od dana stupanja na snagu prvog proširenja Unije, neovisno o članku 157. stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, članku 9. stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik i članku 126. stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, Komisija se sastoji od po jednog državljanina svake države članice, pod uvjetom da je do tog dana ponderiranje glasova u Vijeću promijenjeno na način koji je prihvatljiv svim državama članicama, novim ponderiranjem glasova ili dvostrukom većinom, uzimajući u obzir sve relevantne elemente, osobito pitanje kompenziranja onih država članica koje se odreknu mogućnosti kandidiranja drugog člana Komisije.

Članak 2.

Najmanje godinu dana prije nego što broj država članica Europske unije premaši dvadeset, saziva se konferencija predstavnika vlada država članica radi sveobuhvatnog preispitivanja odredaba Ugovora o sastavu i funkcioniranju institucija.

PROTOKOL O MJESTU SJEDIŠTA INSTITUCIJA TE ODREĐENIH TIJELA I SLUŽBI EUROPSKIH ZAJEDNICA I EUROPOLA

PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA,

UZIMAJUĆI U OBZIR članak 216. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, članak 77. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik i članak 189. Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju,

UZIMAJUĆI U OBZIR Ugovor o Europskoj uniji,

PODSJEĆAJUĆI NA I POTVRĐUJUĆI Odluku od 8. travnja 1965., ali ne dovodeći u pitanje odluke o sjedištu budućih institucija, tijela i službi,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i ugovorima o osnivanju Europskih zajednica:

Jedini članak

(a) Sjedište je Europskog parlamenta u Strassbourgu, gdje se održava 12 mjesečnih plenarnih sjednica, uključujući sjednicu koja se odnosi na proračun. Dodatne plenarne sjednice održavaju se u Bruxellesu. Odbori Europskog parlamenta sastaju se u Bruxellesu. Glavno tajništvo Europskog parlamenta i njegove službe ostaju u Luxembourg.

- (b) Vijeće ima sjedište u Bruxellesu. Tijekom mjeseca travnja, lipnja i listopada Vijeće svoje sastanke održava u Luxembourggu.
- (c) Komisija ima sjedište u Bruxellesu. Službe navedene u člancima 7., 8. i 9. Odluke od 8. travnja 1965. osnivaju se u Luxembourggu.
- (d) Sud i Prvostupanjski sud imaju sjedišta u Luxembourggu.
- (e) Revizorski sud ima sjedište u Luxembourggu.
- (f) Gospodarski i socijalni odbor ima sjedište u Bruxellesu.
- (g) Odbor regija ima sjedište u Bruxellesu.
- (h) Europska investicijska banka ima sjedište u Luxembourggu.
- (i) Europski monetarni institut i Europska središnja banka imaju sjedište u Frankfurtu.
- (j) Europski policijski ured (Europol) ima sjedište u Haagu.

PROTOKOL O ULOZI NACIONALNIH PARLAMENATA U EUROPSKOJ UNIJI

VISOKE UGOVORNE STRANKE,

PODSJEĆAJUĆI da kontrola koju svaki nacionalni parlament provodi nad svojom vladom u odnosu na aktivnosti Unije predstavlja pitanje posebne ustavne organizacije i prakse svake države članice,

ŽELEĆI, međutim, potaknuti veću uključenost nacionalnih parlamenata u aktivnosti Europske unije i povećati njihovu sposobnost izražavanja svojih stavova o pitanjima koja za njih mogu biti od posebnog interesa,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećim odredbama koje se prilažu Ugovoru o Europskoj uniji i ugovorima o osnivanju Europskih zajednica:

I. INFORMACIJE ZA NACIONALNE PARLAMENTE DRŽAVA ČLANICA

1. Svi dokumenti o savjetovanju Komisije (zelene i bijele knjige i komunikacije) odmah se prosljeđuju nacionalnim parlamentima država članica.
2. Zakonodavni prijedlozi Komisije kako ih utvrđuje Vijeće u skladu s člankom 151. stavkom 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice pravodobno su dostupni, tako da vlada svake pojedine države članice može osigurati da ih njezin nacionalni parlament primi kada je to primjereno.
3. Od dana na koji Komisija Europskom parlamentu i Vijeću stavi na raspolaganje na svim jezicima zakonodavni prijedlog ili prijedlog za usvajanje mjere na temelju glave VI. Ugovora o Europskoj uniji i dana na koji se stavlja na dnevni red Vijeća za odlučivanje za donošenje akta ili za usvajanje zajedničkog stajališta na temelju članka 189.b ili članka 189.c Ugovora o osnivanju Europske zajednice mora proteći šest tjedana, uz mogućnost iznimaka zbog hitnosti, pri čemu se razlozi za hitnost navode u aktu ili zajedničkom stajalištu.

II. KONFERENCIJA ODBORÂ ZA EUROPSKE POSLOVE

4. Konferencija odbora za europske poslove, dalje u tekstu: COSAC, osnovana u Parizu 16. i 17. studenoga 1989., može dati svaki doprinos koji smatra prikladnim za institucije Europske unije, posebno na temelju nacrtâ pravnih tekstova koje joj predstavnici vlada država članica mogu zajedničkom suglasnošću uputiti s obzirom na narav predmeta tih tekstova.

5. COSAC može razmatrati svaki zakonodavni prijedlog ili inicijativu koji se odnose na uspostavu područja slobode, sigurnosti i pravde koji bi mogli imati izravan utjecaj na prava i slobode pojedinaca. Europski parlament, Vijeće i Komisija obavješćuju se o svakom doprinosu COSAC-a na temelju ove točke.

6. COSAC može Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji uputiti svaki doprinos koji smatra prikladnim za zakonodavne aktivnosti Unije, posebno u odnosu na primjenu načela supsidijarnosti, područje slobode, sigurnosti i pravde, kao i pitanja o temeljnim pravima.

7. Doprinosi koje daje COSAC ni na koji način ne obvezuju nacionalne parlamente niti dovode u pitanje njihovo stajalište.

ZAVRŠNI AKT

KONFERENCIJA PREDSTAVNIKA VLADA DRŽAVA ČLANICA održana u Torinu dana dvadeset devetog ožujka godine tisuću devetsto devedeset šeste kako bi zajedničkom suglasnošću donijela potrebne izmjene Ugovora o Europskoj uniji, ugovorâ o osnivanju Europske zajednice, Europske zajednice za ugljen i čelik i Europske zajednice za atomsku energiju i određenih povezanih akata, usvojila je sljedeće tekstove:

I. UGOVOR IZ AMSTERDAMA O IZMJENAMA UGOVORA O EUROPSKOJ UNIJI, UGOVORÂ O OSNIVANJU EUROPSKIH ZAJEDNICA I ODREĐENIH S NJIMA POVEZANIH AKATA

II. PROTOKOLI

A. Protokol priložen Ugovoru o Europskoj uniji:

1. Protokol o članku J.7 Ugovora o Europskoj uniji

B. Protokoli priloženi Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

2. Protokol o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije

3. Protokol o primjeni određenih aspekata članka 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice na Ujedinjenu Kraljevinu i Irsku
4. Protokol o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske
5. Protokol o stajalištu Danske

C. Protokoli priloženi Ugovoru o osnivanju Europske zajednice:

6. Protokol o azilu za državljane država članica Europske unije
7. Protokol o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti
8. Protokol o vanjskim odnosima država članica s obzirom na prelazak vanjskih granica
9. Protokol o sustavu javne radiodifuzije u državama članicama
10. Protokol o zaštiti i dobrobiti životinja

D. Protokoli priloženi Ugovoru o Europskoj uniji i ugovorima o osnivanju Europske zajednice, Europske zajednice za ugljen i čelik te Europske zajednice za atomsku energiju

11. Protokol o institucijama s obzirom na mogućnost proširenja Europske unije
12. Protokol o mjestu sjedišta institucija te određenih tijela i službi Europskih zajednica i Europolu
13. Protokol o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji

III. IZJAVE

Konferencija je usvojila sljedeće izjave priložene ovom Završnom aktu:

1. Izjavu o ukidanju smrtne kazne
2. Izjavu o pojačanoj suradnji između Europske unije i Zapadnoeuropske unije
3. Izjavu o Zapadnoeuropskoj uniji
4. Izjavu o člancima J.14 i K.10 Ugovora o Europskoj uniji
5. Izjavu o članku J.15 Ugovora o Europskoj uniji
6. Izjavu o osnivanju odjela za političko planiranje i rano upozoravanje
7. Izjavu o članku K.2 Ugovora o Europskoj uniji
8. Izjavu o članku K.3 stavku (e) Ugovora o Europskoj uniji
9. Izjavu o članku K.6 stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji
10. Izjavu o članku K.7 Ugovora o Europskoj uniji
11. Izjavu o statusu crkava i nekonfesionalnih organizacija
12. Izjavu o procjenama utjecaja na okoliš
13. Izjavu o članku 7.d Ugovora o osnivanju Europske zajednice
14. Izjavu o prestanku važenja članka 44. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
15. Izjavu o očuvanju razine zaštite i sigurnosti koju osigurava schengenska pravna stečevina
16. Izjavu o članku 73.j stavku 2. točki (b) Ugovora o osnivanju Europske zajednice

17. Izjavu o članku 73.k Ugovora o osnivanju Europske zajednice
18. Izjavu o članku 73.k stavku 3. točki (a) Ugovora o osnivanju Europske zajednice
19. Izjavu o članku 73.l stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
20. Izjavu o članku 73.m Ugovora o osnivanju Europske zajednice
21. Izjavu o članku 73.o Ugovora o osnivanju Europske zajednice
22. Izjavu o osobama s invaliditetom
23. Izjavu o poticajnim mjerama iz članka 109.r Ugovora o osnivanju Europske zajednice
24. Izjavu o članku 109.r Ugovora o osnivanju Europske zajednice
25. Izjavu o članku 118. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
26. Izjavu o članku 118. stavku 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
27. Izjavu o članku 118.b stavku 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
28. Izjavu o članku 119. stavku 4. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
29. Izjavu o sportu
30. Izjavu o otočnim regijama
31. Izjavu o Odluci Vijeća od 13. srpnja 1987.
32. Izjavu o organizaciji i funkcioniranju Komisije
33. Izjavu o članku 188.c stavku 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

34. Izjavu o poštovanju rokova u postupku suodlučivanja
35. Izjavu o članku 191.a stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice
36. Izjavu o prekomorskim zemljama i područjima
37. Izjavu o javnim kreditnim institucijama u Njemačkoj
38. Izjavu o aktivnostima volonterske službe
39. Izjavu o kvaliteti izrade zakonodavstva Zajednice
40. Izjavu o postupku za sklapanje međunarodnih sporazuma od strane Europske zajednice za ugljen i čelik
41. Izjavu o odredbama o transparentnosti, pristupu dokumentima i borbi protiv prijevara
42. Izjavu o izradi pročišćenih tekstova Ugovorâ
43. Izjavu o Protokolu o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti
44. Izjavu o članku 2. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije
45. Izjavu o članku 4. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije
46. Izjavu o članku 5. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije
47. Izjavu o članku 6. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije
48. Izjavu o Protokolu o azilu za državljane država članica Europske unije

49. Izjavu o podstavku (d) jedinog članka Protokola o azilu za državljane država članica Europske unije
50. Izjavu o Protokolu o institucijama s obzirom na mogućnost proširenja Europske unije
51. Izjavu o članku 10. Ugovora iz Amsterdama

Konferencija je također primila na znanje sljedeće izjave priložene ovom Završnom aktu:

1. Izjavu Austrije i Luksemburga o kreditnim institucijama
2. Izjavu Danske o članku K.14 Ugovora o Europskoj uniji
3. Izjavu Njemačke, Austrije i Belgije o supsidijarnosti
4. Izjavu Irske o članku 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske
5. Izjavu Belgije o Protokolu o azilu za državljane država članica Europske unije
6. Izjavu Belgije, Francuske i Italije o Protokolu o institucijama s obzirom na mogućnost proširenja Europske unije
7. Izjavu Francuske o stanju prekomorskih departmana u svjetlu Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije
8. Izjavu Grčke o Izjavi o statusu crkava i nekonfesionalnih organizacija

I na kraju, Konferencija se usuglasila, radi pojašnjenja, ovom Završnom aktu priložiti tekstove Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kakvi proizlaze iz izmjena koje je izvršila Konferencija.

En fe de lo cual, los plenipotenciarios abajo firmantes suscriben el presente Tratado.

Til bekræftelse heraf har undertegnede befuldmægtigede underskrevet denne traktat.

Zu Urkund dessen haben die unterzeichneten Bevollmächtigten ihre Unterschriften unter diesen Vertrag gesetzt.

Εἰς πίστωση των ανωτέρω, οἱ υπογεγραμμένοι πληρεξούσιοι υπέγραψαν τὴν παρούσα Συνθήκη.

In witness whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed this Treaty.

En foi de quoi, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leurs signatures au bas du présent traité.

Dá fhianú sin, chuir na Lánchumhachtaigh thíos-sínithe a lámh leis an gConradh seo.

In fede di che, i plenipotenziari sottoscritti hanno apposto le loro firme in calce al presente trattato.

Ten blijke waarvan de ondergetekende gevolmachtigden hun handtekening onder dit Verdrag hebben gesteld.

Em fé do que, os plenipotenciários abaixo assinados apuseram as suas assinaturas no presente Tratado.

Tämän vakuudeksi alla mainitut täysivaltaiset edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Til bevis härpå har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta fördrag.

Hecho en Amsterdam, el dos de octubre de mil novecientos noventa y siete.

Udfærdiget i Amsterdam, den anden oktober nittenhundrede og syvoghalvfems.

Geschehen zu Amsterdam am zweiten Oktober neunzehnhundertsiebenundneunzig.

Έγινε στο Άμστερνταμ, στις δύο Οκτωβρίου του έτους χίλια εννιακόσια ενενήντα επτά.

Done at Amsterdam this second day of October in the year one thousand nine hundred and ninety-seven.

Fait à Amsterdam, le deux octobre de l'an mil neuf cent quatre-vingt-dix-sept.

Arna dhéanamh in Amstardam ar an dara lá de Dheireadh Fómhair sa bhliain míle naoi gcéad nócha a seacht.

Fatto ad Amsterdam, addì due ottobre millenovecentonovantasette.

Gedaan te Amsterdam, de tweede oktober negentienhonderd zevenennegentig.

Feito em Amesterdão, em dois de Outubro de mil novecentos e noventa e sete.

Tehty Amsterdmissa 2 päivänä lokakuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäseitsemän.

Utfärdat i Amsterdam den andra oktober år nittonhundra nittiosju.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
Für Seine Majestät den König der Belgier

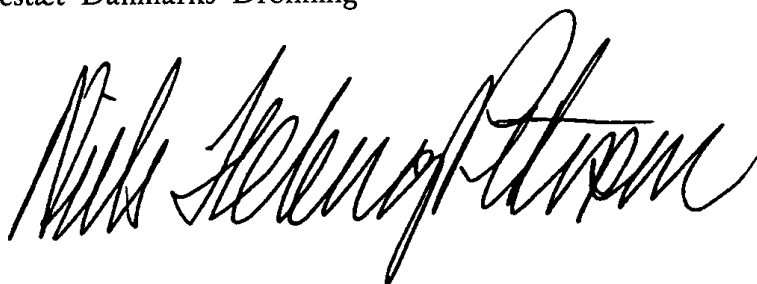

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

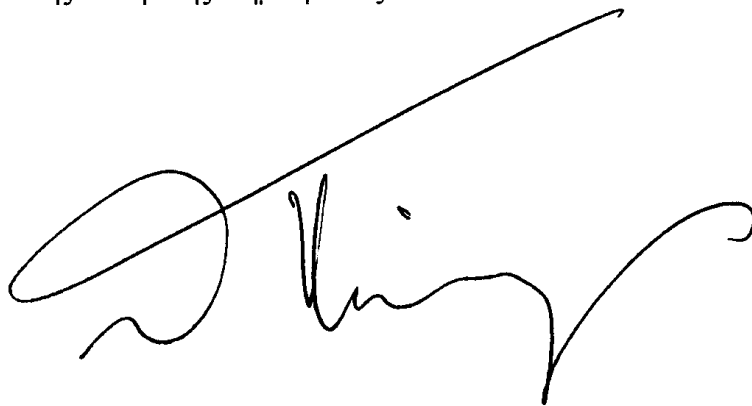
For Hendes Majestæt Danmarks Dronning

Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland

Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας

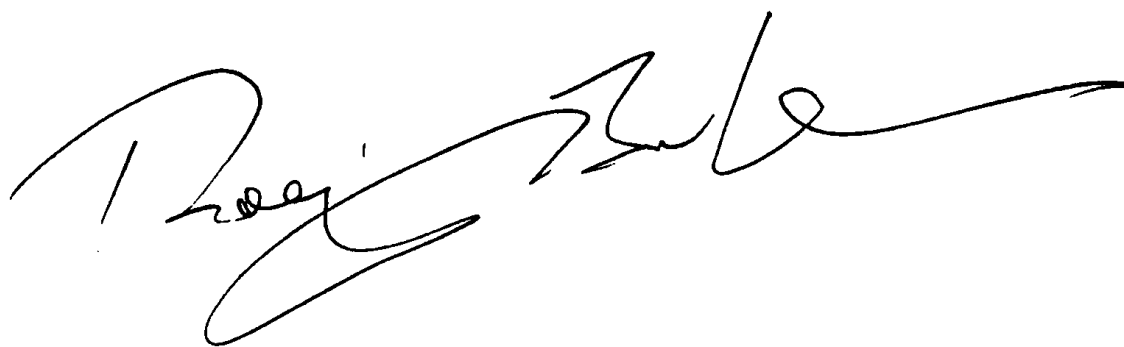
Por Su Majestad el Rey de España

Pour le Président de la République française

Thar ceann an Choimisiúin arna údarú le hAirteagal 14 de Bhunreacht na hÉireann chun cumhachtaí agus feidhmeanna Uachtarán na hÉireann a oibriú agus a chomhlíonadh
For the Commission authorised by Article 14 of the Constitution of Ireland to exercise and perform the powers and functions of the President of Ireland

Per il Presidente della Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Gianni". The letters are fluid and cursive, with a small accent mark over the 'i'.

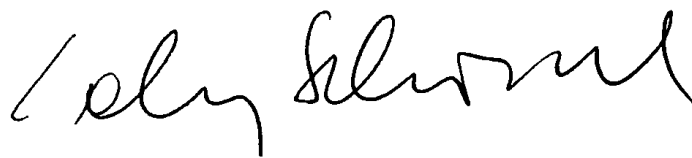
Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, consisting of a tall, narrow vertical stroke followed by a horizontal line and a small flourish.

Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Hans van K..." with a period at the end. The letters are cursive and somewhat slanted.

Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Felix Slavomir". The letters are cursive and somewhat slanted.

Pelo Presidente da República Portuguesa

João Gouveia

Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
För Republiken Finlands President

Tarja Halonen

För Hans Majestät Konungen av Sverige

Lena Hjelm-Wallén

For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Naomy T. Henderson.

IZJAVE KOJE JE USVOJILA KONFERENCIJA

1. Izjava o ukidanju smrtne kazne

Pozivajući se na članak F stavak 2. Ugovora o Europskoj uniji, Konferencija podsjeća da se Protokolom br. 6 uz Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda potpisanu u Rimu 4. studenoga 1950., koji je potpisala i ratificirala velika većina država članica, predviđa ukidanje smrtne kazne.

U tom kontekstu Konferencija primjećuje činjenicu da je, od potpisivanja gore navedenog Protokola 28. lipnja 1983., smrtna kazna ukinuta u većini država članica Unije i da ju nijedna država članica Unije nije primijenila.

2. Izjava o pojačanoj suradnji između Europske unije i Zapadnoeuropske unije

Radi poboljšanja suradnje između država članica Europske unije i Zapadnoeuropske unije, Konferencija poziva Vijeće da čim prije donese odgovarajuće aranžmane za sigurnosne provjere osoblja Glavnog tajništva Vijeća.

3. Izjava o Zapadnoeuropskoj uniji

Konferencija prima na znanje sljedeću Izjavu koju je Vijeće ministara Zapadnoeuropske unije donijelo 22. srpnja 1997.

„IZJAVA ZAPADNOEUROPSKE UNIJE O ULOZI ZAPADNOEUROPSKE UNIJE I NJEZINIM ODNOSIMA S EUROPSKOM UNIJOM I ATLANTSKIM SAVEZOM

UVOD

1. Države članice Zapadnoeuropske unije (ZEU) suglasile su se u Maastrichtu 1991. da je potreban razvoj istinskog europskog sigurnosnog i obrambenog identiteta (ESOI) te preuzimanje veće europske odgovornosti u pitanjima obrane. U svjetlu Ugovora iz Amsterdama one ponovno potvrđuju važnost daljnjeg jačanja tih nastojanja. ZEU predstavlja sastavni dio razvoja Europske unije (EU) koji omogućuje Uniji pristup operativnim sposobnostima, posebno u kontekstu petersberških zadaća, i bitan je element razvoja ESOI-a u okviru Atlantskog saveza u skladu s Pariškom izjavom i odlukama koje su donijeli ministri država članica NATO-a u Berlinu.

2. Vijeće ZEU-a danas povezuje sve države članice Europske unije i sve europske članice Atlantskog saveza u skladu sa statusom svakog od njih. Vijeće također povezuje te države sa srednjoeuropskim i istočnoeuropskim državama koje su povezane s Europskom unijom na temelju Sporazuma o pridruživanju i koje su kandidatkinje za pristupanje i Europskoj uniji i Atlantskom savezu. ZEU se stoga uspostavlja kao autentični okvir za dijalog i suradnju među Europljanima po pitanjima europske sigurnosti i obrane u širem smislu.

3. ZEU u tom kontekstu prima na znanje glavu V. Ugovora o Europskoj uniji o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a, a posebno članak J.3 stavak 1., članak J.7 te Protokol o članku J.7, koji glase kako slijedi:

Članak J.3 stavak 1.

„1. Europsko vijeće utvrđuje načela i opće smjernice zajedničke vanjske i sigurnosne politike kao i za pitanja s implikacijama u području obrane.“

Članak J.7

„1. Zajednička vanjska i sigurnosna politika uključuje sva pitanja povezana sa sigurnošću Unije, uključujući postupno oblikovanje zajedničke obrambene politike, u skladu s podstavkom 2., koja bi mogla dovesti do zajedničke obrane, ako Europsko vijeće tako odluči. Ono u tom slučaju daje preporuku državama članicama da usvoje takvu odluku u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

Zapadnoeuropska unija (ZEU) predstavlja sastavni dio razvoja Unije te omogućuje Uniji pristup operativnim sposobnostima, osobito u kontekstu stavka 2. Ona pruža podršku Uniji u oblikovanju obrambenih aspekata zajedničke vanjske i sigurnosne politike, kako je određeno u ovom članku. S tim u skladu Unija njeguje tješnje institucionalne odnose sa ZEU-om s ciljem moguće integracije ZEU-a u Uniju, ako Europsko vijeće tako odluči. Ono u tom slučaju daje preporuku državama članicama da usvoje takvu odluku u skladu sa svojim ustavnim odredbama.

Politika Unije u skladu s ovim člankom ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica te poštuje obveze pojedinih država članica na temelju Sjevernoatlantskog ugovora, koje svoju zajedničku obranu ostvaruju u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i u skladu je sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom unutar tog okvira.

Pružat će se podrška postupnom oblikovanju zajedničke obrambene politike, u mjeri u kojoj države članice to smatraju primjerenim, na temelju međusobne suradnje u području naoružanja.

2. Pitanja na koja se odnosi ovaj članak uključuju humanitarne i spasilačke zadaće, zadaće očuvanja mira i zadaće borbenih snaga u upravljanju krizama, uključujući uspostavu mira.

3. Unija će se služiti ZEU-om za izradu i provedbu odluka i djelovanja Unije koji imaju implikacije u području obrane.

Nadležnost Europskog vijeća za utvrđivanje smjernica u skladu s člankom J.3 postoji i u pogledu ZEU-a za ona pitanja u kojima se Unija služi ZEU-om.

Kada se Unija služi ZEU-om za izradu i provedbu svojih odluka o zadaćama iz stavka 2., sve države članice Unije imaju pravo u potpunosti sudjelovati u tim zadaćama. Vijeće u dogovoru s institucijama ZEU-a usvaja potrebne praktične aranžmane kako bi se svim državama članicama koje doprinose dotičnim zadaćama omogućilo potpuno i ravnopravno sudjelovanje u planiranju i odlučivanju u ZEU-u.

Odluke koje imaju implikacije u području obrane iz ovog stavka donose se ne dovodeći u pitanje politike i obveze iz stavka 1 podstavka 3..

4. Odredbama ovog članka ne sprečava se razvijanje tješnje suradnje između dvije ili više država članica na bilateralnoj razini, u okviru ZEU-a i Atlantskog saveza, u mjeri u kojoj takva suradnja nije suprotna ili ne sprečava suradnju predviđenu ovom glavom.

5. Radi promicanja ciljeva ovog članka njegove će se odredbe preispitati u skladu s člankom N.“

Protokol o članku J.7

„VISOKE UGOVORNE STRANKE,

IMAJUĆI NA UMU potrebu potpune provedbe odredaba članka J.7 stavka 1. drugog podstavka i članka J.7 stavka 3. Ugovora o Europskoj uniji,

IMAJUĆI NA UMU da politika Unije u skladu s člankom J.7 ne dovodi u pitanje poseban karakter sigurnosne i obrambene politike određenih država članica, poštuje obveze određenih država članica, koje svoju zajedničku obranu ostvaruju u okviru Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, na temelju Sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i da je u skladu sa zajedničkom sigurnosnom i obrambenom politikom utvrđenom unutar tog okvira,

SPORAZUMJELE SU SE o sljedećoj odredbi koja se prilaže Ugovoru o osnivanju
Europske zajednice:

Europska unija priprema, zajedno sa Zapadnoeuropskom unijom, u roku od godine dana od
stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama, aranžmane za pojačanu međusobnu suradnju.“

A. ODNOSI ZEU-A S EUROPSKOM UNIJOM:
KOJI PRATE PROVEDBU UGOVORA IZ AMSTERDAMA

4. U „Izjavi o ulozi Zapadnoeuropske unije i njezinim odnosima s Europskom unijom i
Atlantskim savezom“ od 10. prosinca 1991. države članice ZEU-a postavljaju sebi za cilj
„postupno izgraditi ZEU kao obrambenu sastavnicu Europske unije.“ One danas ponovno
potvrđuju taj cilj, kako je utvrđen Ugovorom iz Amsterdama.

5. Kada se Unija koristi ZEU-om, ZEU sastavlja i provodi odluke i djelovanja EU-a
koji imaju implikacije u području obrane.

Prilikom izrade i provedbe odluka i djelovanja EU-a za koje Unija koristi ZEU, ZEU će
djelovati u skladu sa smjernicama koje utvrdi Europsko vijeće.

ZEU daje podršku Uniji u oblikovanju obrambenih aspekata zajedničke vanjske i sigurnosne
politike Europske unije, kako je određeno u članku J.7 Ugovora o Europskoj uniji.

6. ZEU potvrđuje da, kada Europska unija koristi ZEU prilikom izrade i provedbe
odluka Unije o zadaćama iz članka J.7 stavka 2. Ugovora o Europskoj uniji, sve države
članice Unije imaju pravo u potpunosti sudjelovati u predmetnim zadaćama u skladu s
člankom J.7 stavkom 3. Ugovora o Europskoj uniji.

ZEU će razviti ulogu promatrača u ZEU-u u skladu s odredbama sadržanim u članku J.7
stavku 3. te će utvrditi potrebne praktične aranžmane kako bi se svim državama članicama
EU-a koje na zahtjev EU-a doprinose zadaćama koje poduzima ZEU omogućilo potpuno i
ravnopravno sudjelovanje u planiranju i odlučivanju u ZEU-u.

7. U skladu s Protokolom o članku J.7 Ugovora o Europskoj uniji, ZEU sastavlja, zajedno s Europskom unijom, aranžmane za pojačanu međusobnu suradnju. S obzirom na to, može se poduzeti niz mjera od kojih su neke već sada spremne u ZEU-u, primjerice:

- aranžmani za poboljšanje koordinacije postupaka savjetovanja i odlučivanja obje organizacija, posebno u kriznim situacijama
- održavanje zajedničkih sastanaka odgovarajućih tijela tih dviju organizacija
- najveća moguća usklađenost redoslijeda predsjedavanja ZEU-om i EU-om, kao i administrativnih pravila i praksi tih dviju organizacija
- bliska koordinacija rada zaposlenika Glavnog tajništva ZEU-a i Glavnog tajništva Vijeća EU-a, uključujući putem razmjene i privremenog upućivanja osoblja
- aranžmani kojima bi se odgovarajućim tijelima EU-a, uključujući Odjel za političko planiranje i rano upozoravanje, omogućilo da iskoriste resurse ZEU-ove Ćelije za planiranje, Situacijskog centra i Satelitskog centra
- suradnja u području naoružanja, kada je primjereno, u okviru Zapadnoeuropske skupine za naoružanje (WEAG) kao europskog foruma za suradnju u području naoružanja, EU-a i ZEU-a u kontekstu racionalizacije europskog tržišta naoružanja i uspostave Europske agencije za naoružanje
- praktični aranžmani za osiguranje suradnje s Europskom komisijom, koji odražavaju njezinu ulogu u zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici, kako je utvrđena u revidiranom Ugovoru o Europskoj uniji
- poboljšani sigurnosni aranžmani s Europskom unijom.

B. ODNOSI IZMEĐU ZEU-A I NATO-A U OKVIRU RAZVOJA
EUROPSKOG SIGURNOSNOG I OBRAMBENOG IDENTITETA (ESOI)
UNUTAR ATLANTSKOG SAVEZA

8. Atlantski savez i dalje je temelj kolektivne obrane na temelju Sjevernoatlantskog ugovora. On je i dalje najvažniji forum za savjetovanje među saveznicima i okvir u kojem oni usuglašavaju politike koje se odnose na njihove sigurnosne i obrambene obveze na temelju Washingtonskog ugovora. Savez je usmjeren na postupak prilagodbe i reforme kako bi mogao učinkovitije izvršavati sve svoje misije. Cilj je ovog postupka ojačati i obnoviti transatlantsko partnerstvo, uključujući daljnji razvoj ESOI-a u okviru Saveza.

9. ZEU je bitan element razvoja Europskog sigurnosnog i obrambenog identiteta u okviru Atlantskog saveza te će u skladu s tim nastaviti sa svojim nastojanjima da ojača institucionalnu i praktičnu suradnju s NATO-om.

10. Uz podršku koju pruža zajedničkoj obrani koja je sadržana u članku 5. Washingtonskog ugovora i članku V. izmijenjenog Bruxelleskog ugovora, ZEU ima aktivnu ulogu u sprečavanju sukoba i upravljanju krizama, kako je predviđeno Petersberškom izjavom. ZEU se u tom kontekstu obvezuje u potpunosti izvršavati svoju ulogu, poštujući cjelokupnu transparentnost i komplementarnost između tih dviju organizacija.

11. ZEU potvrđuje da će se taj identitet temeljiti na priznatim vojnim načelima te će, uz podršku odgovarajućeg vojnog planiranja, dozvoliti stvaranje vojno koherentnih i učinkovitih snaga koje mogu djelovati pod političkom kontrolom i strateškim vodstvom ZEU-a.

12. ZEU će s tim ciljem razviti svoju suradnju s NATO-om, posebice u sljedećim područjima:

- mehanizmima za savjetovanje između ZEU-a i NATO-a u kontekstu krize
- aktivnom sudjelovanju ZEU-a u postupku obrambenog planiranja u NATO-u

- operativnim poveznicama između ZEU-a i NATO-a za planiranje, pripremu i provođenje operacija koristeći sredstva i sposobnosti NATO-a pod političkom kontrolom i strateškim vodstvom ZEU-a, uključujući:
- vojno planiranje, koje provodi NATO u koordinaciji sa ZEU-om, i vojne vježbe
- okvirni sporazum o prijenosu, praćenju i povratu sredstava i sposobnosti NATO-a
- vezu između ZEU-a i NATO-a u kontekstu sustava zapovijedanja u Europi.

Ova će se suradnja nastaviti razvijati, također uzimajući u obzir prilagodbu Saveza.

C. OPERATIVNA ULOGA ZEU-A U RAZVOJU ESOI-A

13. ZEU će razviti svoju ulogu europskog političko-vojnog tijela za upravljanje krizama, upotrebljavajući imovinu i sposobnosti koje na raspolaganje stave nacije u ZEU-u na nacionalnoj ili višenacionalnoj osnovi, pri čemu se, kada je to primjereno, služi sredstvima i sposobnostima NATO-a na temelju aranžmana koji su u izradi. ZEU će u tom kontekstu također dati podršku UN-u i OEES-u u njihovim zadacima u okviru upravljanja krizama.

ZEU će u okviru članka J.7 Ugovora o Europskoj uniji doprinijeti postupnom oblikovanju zajedničke obrambene politike i nastaviti njezinu konkretnu provedbu daljnjim razvojem vlastite operativne uloge.

14. ZEU će s tim ciljem nastaviti djelovati u sljedećim područjima:

- ZEU je razvio mehanizme i postupke upravljanja krizama koji će se ažurirati kako ZEU stječe iskustvo kroz vježbe i operacije. Provedba petersberških misija zahtijeva fleksibilne načine djelovanja spremne za raznolike krizne situacije i optimalno iskorištavanje raspoloživih sposobnosti, uključujući korištenjem nacionalnih zapovjedništava koje može osigurati vodeća država, multinacionalnih zapovjedništava koji odgovaraju ZEU-u ili korištenjem sredstava i sposobnosti NATO-a.
- ZEU je već sastavio Preliminarne zaključke o oblikovanju zajedničke europske obrambene politike, što je početni doprinos ciljevima, opsegu i sredstvima zajedničke europske obrambene politike.

ZEU će nastaviti s ovim djelovanjem, posebno na temelju Pariške izjave i vodeći računa o odgovarajućim elementima odluka sastanaka na vrhu ZEU-a i NATO-a te sastanaka ministara nakon Birminghama. Usredotočit će se na sljedeća područja:

- utvrđivanje načela za korištenje oružanih snaga država ZEU-a za petersberške operacije ZEU-a pri provođenju zajedničkih europskih sigurnosnih interesa;
- organiziranje operativnih sredstava za petersberške zadaće, kao što su planiranje i vježbanje za redovne i izvanredne situacije, pripremanje i interoperabilnost snaga, uključujući kroz sudjelovanje u NATO-ovom postupku obrambenog planiranja, prema potrebi;
- stratešku mobilnost na temelju svojeg trenutnog rada
- obrambeno obavješćivanje, kroz svoju Ćeliju za planiranje, Situacijski centar i Satelitski centar

- ZEU je donio mnoge mjere radi učvršćivanja svoje operativne uloge (Ćelija za planiranje, Situacijski centar, Satelitski centar). Pобоljšanje funkcioniranja vojnih komponenata u sjedištu ZEU-a i uspostavljanje, pod nadležnošću Vijeća, vojnog odbora predstavljat će daljnje jačanje struktura koje su važne za uspješnu pripremu i vođenje operacija ZEU-a
- kako bi pridruženim članicama i državama promatračicama omogućio sudjelovanje u svim svojim operacijama, ZEU će također ispitati modalitete koji su potrebni da se pridruženim članicama i državama promatračicama omogući da u skladu sa svojim položajem u potpunosti sudjeluju u svim operacijama koje poduzima ZEU
- ZEU podsjeća da pridružene članice sudjeluju na istom temelju kao punopravne članice u operacijama kojima doprinose, kao i u odgovarajućim vježbama i planiranju. ZEU će također što je moguće potpunije razmotriti pitanje sudjelovanja promatrača u skladu s njihovim statusom u planiranju i donošenju odluka unutar ZEU-a u svim operacijama kojima doprinose
- ZEU će, uz savjetovanje s odgovarajućim tijelima kada je to potrebno, razmotriti mogućnosti maksimalnog sudjelovanja pridruženih članica i država promatračica u njegovim aktivnostima u skladu s njihovim statusom. Posebice će se baviti aktivnostima u području naoružanja, istraživanju svemira i vojnim studijama
- ZEU će razmotriti na koji način će ojačavati sudjelovanje pridruženih partnera u sve većem broju aktivnosti.“

4. Izjava o člancima J.14 i K.10 Ugovora o Europskoj uniji

Odredbe članaka J.14 i K.10 Ugovora o Europskoj uniji i sporazumi koji iz njih proizlaze ne podrazumijevaju prijenos nadležnosti s država članica na Europsku uniju.

5. Izjava o članku J.15 Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija je suglasna da države članice osiguravaju da se u slučaju međunarodne krize ili drugih hitnih pitanja Politički odbor iz članka J.15 Ugovora o Europskoj uniji može sastati u svakom trenutku, u vrlo kratkom roku nakon obavijesti na razini političkih direktora ili njihovih zamjenika.

6. Izjava o osnivanju odjela za političko planiranje i rano upozoravanje

Konferencija je suglasna sa sljedećim:

1. Odjel za političko planiranje i rano upozoravanje osniva se u Glavnom tajništvu Vijeća, a za njega je odgovoran Glavni tajnik, Visoki predstavnik za ZVSP. Uspostavlja se odgovarajuća suradnja s Komisijom kako bi se osigurala potpuna koherentnost s vanjskim gospodarskim i razvojnim politikama Unije.
2. Zadaće odjela obuhvaćaju sljedeće:
  - (a) nadzor i analizu razvoja događaja u područjima koja su od važnosti za ZVSP
  - (b) davanje procjena interesa vanjske i sigurnosne politike Unije i utvrđivanje područja na koja bi se ZVSP mogao usredotočiti u budućnosti
  - (c) davanje pravodobnih procjena i rano upozoravanje o događajima ili situacijama koji bi mogli imati znatne posljedice za vanjsku i sigurnosnu politiku Unije, uključujući potencijalne političke krize
  - (d) izradu, na zahtjev Vijeća ili Predsjedništva ili na vlastitu inicijativu, argumentiranih dokumenata o političkim opcijama, koja se pod odgovornošću Predsjedništva smatra doprinosom oblikovanju politike u Vijeću i koja može sadržavati analize, preporuke i strategije za ZVSP.
3. Odjel se sastoji od osoblja iz Glavnog tajništva, država članica, Komisije i ZEU-a.

4. Bilo koja država članica ili Komisija može odjelu davati prijedloge o aktivnostima koje treba poduzeti.
5. Države članice i Komisija pomažu postupku planiranja politike tako što u najvećoj mogućoj mjeri dostavljaju relevantne informacije, uključujući i one povjerljive.

7. Izjava o članku K.2 Ugovora o Europskoj uniji

Djelovanje u području policijske suradnje na temelju članka K.2 Ugovora o Europskoj uniji, uključujući aktivnosti Europolu, predmetom je odgovarajućeg sudskog nadzora od strane nadležnih nacionalnih tijela u skladu s pravilima koja se primjenjuju u svakoj državi članici.

8. Izjava o članku K.3 stavku (e) Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija je suglasna da odredbe članka K.3. točke (e) Ugovora o Europskoj uniji nemaju za posljedicu obvezivanje države članice na njihovo donošenje ako njezin pravni sustav ne predviđa minimalne kazne.

9. Izjava o članku K.6 stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija je suglasna da se inicijative za mjere iz članka K.6 stavka 2. Ugovora o Europskoj uniji i akata Vijeća donesenih na temelju tog članka objavljuju u Službenom listu Europskih zajednica, u skladu s odgovarajućim poslovníkom Vijeća i Komisije.

10. Izjava o članku K.7 Ugovora o Europskoj uniji

Konferencija primjećuje da države članice, kada daju izjavu u skladu s člankom K.7 stavkom 2. Ugovora o Europskoj uniji, mogu pridržati pravo da u svojem nacionalnom pravu predvide, ako se u predmetu koji trenutačno rješava nacionalni sud protiv čije odluke ne postoji pravni lijek na temelju nacionalnog prava, postavi pitanje u vezi s valjanošću ili tumačenjem nekog akta iz članka K.7 stavka 1., da će taj sud biti dužan predmet uputiti Sudu.

11. Izjava o statusu crkava i nekonfesionalnih organizacija

Europska unija poštuje i ne dovodi u pitanje status koji crkve i vjerske udruge ili zajednice u državama članicama imaju na temelju nacionalnog prava.

Europska unija jednako poštuje status svjetonazorskih i nekonfesionalnih organizacija.

12. Izjava o procjenama utjecaja na okoliš

Konferencija prima na znanje da se Komisija obvezuje izraditi procjene utjecaja na okoliš prilikom davanja prijedloga koji mogu imati znatne posljedice na okoliš.

13. Izjava o članku 7.d Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Odredbe članka 7.d Ugovora o osnivanju Europske zajednice o javnim uslugama provode se u potpunosti u vezi sa sudskom praksom Suda, između ostalog, u odnosu na načela jednakog tretmana, kvalitete i kontinuiteta takvih usluga,

14. Izjava o prestanku važenja članka 44. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Prestanak važenja članka 44. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, u kojem se upućuje na prirodnu preferenciju između država članica u kontekstu utvrđivanja najnižih cijena tijekom prijelaznog razdoblja, ne utječe na načelo preferencije Zajednice, kako je utvrđeno sudskom praksom Suda.

15. Izjava o očuvanju razine zaštite i sigurnosti koju osigurava schengenska pravna stečevina

Konferencija je suglasna da mjere koje treba donijeti Vijeće, a kojima će se zamijeniti odredbe o ukidanju kontrola na zajedničkim granicama, koje su sadržane u Schengenskoj konvenciji iz 1990., trebaju omogućiti barem jednaku razinu zaštite i sigurnosti kao i gore spomenute odredbe Schengenske konvencije.

16. Izjava o članku 73.j stavku 2. točki (b) Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija je suglasna da se pitanja vanjske politike Unije i država članica uzimaju u obzir u primjeni članka 71.j stavka 2. točke (b) Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

17. Izjava o članku 73.k Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Uspostavljaju se savjetovanja s visokim povjerenikom Ujedinjenih naroda za izbjeglice i s drugim relevantnim međunarodnim organizacijama u pitanjima koja se odnose na politiku azila.

18. Izjava o članku 73.k stavku 3. točki (a) Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija je suglasna da države članice mogu pregovarati i sklapati sporazume s trećim zemljama u područjima obuhvaćenim člankom 73.k stavkom 3. točkom (a) Ugovora o osnivanju Europske zajednice sve dok se takvim sporazumima poštuje pravo Zajednice.

19. Izjava o članku 73.l stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija je suglasna da države članice mogu uzeti u obzir pitanja vanjske politike kada izvršavaju svoja zaduženja na temelju članka 73.l stavka 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

20. Izjava o članku 73.m Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Mjere koje su donesene u skladu s člankom 73.m Ugovora o osnivanju Europske zajednice ne sprečavaju nijednu državu članicu da primijeni svoje ustavne odredbe u vezi sa slobodom tiska i slobodom izražavanja u drugim medijima.

21. Izjava o članku 73.n Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija je suglasna da će Vijeće razmotriti elemente odluke iz članka 73.n stavka 2. druge alineje Ugovora o osnivanju Europske zajednice prije isteka petogodišnjeg razdoblja iz članka 73.n radi donošenja i primjene te odluke odmah nakon isteka tog razdoblja.

22. Izjava o osobama s invaliditetom

Konferencija je suglasna da, kod sastavljanja mjera na temelju članka 100.a. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, institucije Zajednice uzimaju u obzir potrebe osoba s invaliditetom.

23. Izjava o poticajnim mjerama iz članka 109.r Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija je suglasna da u poticajnim mjerama iz članka 109.r Ugovora o osnivanju Europske zajednice uvijek treba navesti sljedeće:

- razloge za njihovo poduzimanje na temelju objektivne procjene njihove potrebe i postojanja dodane vrijednosti na razini Zajednice
- njihovo trajanje, koje ne bi trebalo biti dulje od pet godina
- maksimalni iznos za njihovo financiranje, koji bi trebao odražavati poticajnu narav takvih mjera.

24. Izjava o članku 109.r Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Podrazumijeva se da će svaki izdatak na temelju članka 109.r Ugovora o osnivanju Europske zajednice biti izdatak iz rubrike 3. financijskih perspektiva.

25. Izjava o članku 118. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Podrazumijeva se da će svaki izdatak na temelju članka 118. Ugovora o osnivanju Europske zajednice biti izdatak iz rubrike 3. financijskih perspektiva.

26. Izjava o članku 118. stavku 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Visoke ugovorne stranke primjećuju da je u raspravama o članku 118. stavku 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice usuglašeno da Zajednica ne namjerava pri utvrđivanju minimalnih zahtjeva za zaštitu sigurnosti i zdravlja zaposlenika diskriminirati zaposlenike u malim i srednjim poduzećima na način koji nije opravdan okolnostima.

27. Izjava o članku 118.b stavku 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Visoke ugovorne stranke izjavljuju da se prvi od aranžmana za primjenu sporazuma između socijalnih partnera na razini Zajednice – iz članka 118b. stavka 2. Ugovora o osnivanju Europske zajednice – sastoji u razvoju, kolektivnim pregovaranjem u skladu s pravilima svake države članice, sadržaja sporazuma i da stoga taj aranžman ne podrazumijeva nikakvu obvezu države članice da neposredno primjenjuje sporazume ili razrađuje pravila za njihov prijenos u nacionalno zakonodavstvo ni obvezu izmjena nacionalnog zakonodavstva koje je na snazi kako bi se olakšala njihova provedba.

28. Izjava o članku 119. stavku 4. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Prilikom donošenja mjera iz članka 119. stavka 4. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, države članice bi prije svega trebale nastojati poboljšati položaj žena u radnom životu.

29. Izjava o sportu

Konferencija naglašava socijalnu važnost sporta, posebice njegovu ulogu u formiranju osobnosti i zbližavanju ljudi. Konferencija stoga poziva tijela Europske unije da saslušaju sportske udruge kada je riječ o važnim pitanjima koja utječu na sport. S tim u vezi posebnu pozornost trebalo bi dati posebnostima amaterskog sporta.

30. Izjava o otočnim regijama

Konferencija prepoznaje da otočne regije trpe zbog strukturnih poteškoća u razvoju povezanih s njihovim otočnim statusom, koje uslijed svoje postojanosti narušavaju njihov gospodarski i društveni razvoj.

Konferencija prema tome potvrđuje da zakonodavstvo Zajednice mora uzeti u obzir te poteškoće u razvoju i da se, kada je to opravdano, mogu poduzeti određene mjere u korist tih regija radi njihove bolje integracije u unutarnje tržište pod pravednim uvjetima.

31. Izjava o Odluci Vijeća od 13. srpnja 1987.

Konferencija poziva Komisiju da najkasnije do kraja 1998. dostavi Vijeću prijedlog za izmjenu Odluke Vijeća od 13. srpnja 1987. u kojoj se utvrđuju postupci za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji.

32. Izjava o organizaciji i funkcioniranju Komisije

Konferencija primjećuje namjeru Komisije da za Komisiju koja će preuzeti mandat 2000. pravodobno pripremi reorganizaciju zadataka unutar kolegija kako bi osigurala optimalnu raspodjelu između konvencionalnih portfelja i posebnih zadataka.

U tom kontekstu ona smatra da prilikom raspodjele zadataka unutar kolegija kao i prilikom bilo kakve preraspodjele tih zadataka tijekom mandata Komisije Predsjednik Komisije mora uživati široko diskrecijsko pravo.

Konferencija također primjećuje namjeru Komisije da usporedno provede odgovarajuću reorganizaciju svojih službi. Ona primjećuje da je posebno poželjno da se vanjski odnosi stave u odgovornost potpredsjednika.

33. Izjava o članku 188.c stavku 3. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija poziva Revizorski sud, Europsku investicijsku banku i Komisiju da održavaju na snazi sadašnji Trostrani sporazum. Ako bilo koja stranka zatraži novi ili izmijenjeni tekst, oni nastoje postići sporazum o takvom tekstu uzimajući u obzir svaki svoje interese.

34. Izjava o poštovanju rokova u postupku suodlučivanja

Konferencija poziva Europski parlament, Vijeće i Komisiju da ulože sve napore kako bi osigurali da se postupak suodlučivanja provodi koliko god je to brže moguće. Podsjeća na važnost strogo poštovanja rokova određenih člankom 189.b Ugovora o osnivanju Europske zajednice i potvrđuje da se korištenje, predviđeno stavkom 7. tog članka, produljenja dotičnih rokova može razmotriti samo ako je to krajnje neophodno. Stvarno razdoblje između drugog čitanja u Europskom parlamentu i ishoda postupka u Odboru za mirenje ni u kojem slučaju ne smije biti dulje od devet mjeseci.

35. Izjava o članku 191.a stavku 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Konferencija je suglasna da će načela i uvjeti iz članka 191.a stavka 1. Ugovora o osnivanju Europske zajednice omogućiti državi članici da od Komisije ili Vijeća zatraži da trećim stranama ne dostavi dokument koji potječe iz te države bez njezine prethodne suglasnosti.

36. Izjava o prekomorskim zemljama i područjima

Konferencija prepoznaje da su na temelju četvrtog dijela Ugovora o osnivanju Europske zajednice posebni aranžmani za pridruživanje prekomorskih zemalja i područja (PZP) razvijeni za brojne zemlje i područja koji obuhvaćaju velike površine i imaju velik broj stanovnika. Ti se aranžmani nisu puno promijenili od 1957.

Konferencija primjećuje da danas postoji samo 20 PZP-ova i da su to izrazito razbacana otočna područja s ukupnim brojem stanovnika od približno 900.000. Štoviše, većina PZP-ova daleko zaostaje u strukturnom smislu, a ta je činjenica povezana s njihovim posebno izraženim zemljopisnim i gospodarskim poteškoćama u razvoju. U tim okolnostima posebni aranžmani za pridruživanje, kako su osmišljeni 1957. ne mogu se više učinkovito nositi s izazovima razvoja PZP-ova.

Konferencija svečano ponavlja da svrha pridruživanja jest promicanje gospodarskog i socijalnog razvoja tih zemalja i područja te uspostava bliskih gospodarskih odnosa između njih i Zajednice u cjelini.

Konferencija poziva Vijeće da, djelujući u skladu s odredbama članka 136. Ugovora o osnivanju Europske zajednice, sporazume o pridruživanja preispita do veljače 2000., s četverostrukim ciljem:

- učinkovitijim promicanjem gospodarskog i društvenog razvoja PZP-ova
- razvijanjem gospodarskih odnosa između PZP-ova i Europske unije
- vodeći više računa o raznolikosti i posebnim značajkama pojedinih PZP-ova, uključujući aspekte u vezi sa slobodom poslovnog nastana
- osiguravanjem poboljšanja učinkovitosti financijskog instrumenta.

37. Izjava o javnim kreditnim institucijama u Njemačkoj

Konferencija primjećuje mišljenje Komisije u smislu da postojeća pravila Zajednice o tržišnom natjecanju dopuštaju da se u potpunosti uzimaju u obzir usluge od općeg gospodarskog interesa koje pružaju javne kreditne institucije koje postoje u Njemačkoj i olakšice koje su im dodijeljene radi naknađivanja troškova povezanih s takvim uslugama. U tom kontekstu način na koji Njemačka omogućuje lokalnim vlastima da izvršavaju svoj zadatak stavljanja na raspolaganje sveobuhvatne i učinkovite financijske infrastrukture u svojim regijama stvar je organizacije te države članice. Takve olakšice ne smiju negativno utjecati na uvjete tržišnog natjecanja u mjeri većoj od one koja je potrebna za izvršavanje tih određenih zadataka i koja je suprotna interesima Zajednice.

Konferencija podsjeća da je Europsko vijeće pozvalo Komisiju da razmotri postoje li slični slučajevi u ostalim državama članicama, da prema potrebi primijeni jednake standarde na slične slučajeve i da obavijesti Vijeće u sastavu ECOFIN-a.

38. Izjava o aktivnostima volonterske službe

Konferencija prepoznaje važan doprinos aktivnosti volonterske službe razvoju društvene solidarnosti.

Zajednica će poticati europsku dimenziju dobrovoljnih organizacija s posebnim naglaskom na razmjenu informacija i iskustava, kao i na sudjelovanje mladih i starijih osoba u dobrotvornom radu.

39. Izjava o kvaliteti izrade zakonodavstva Zajednice

Konferencija primjećuje da je kvaliteta izrade zakonodavstva Zajednice presudna da bi ga nadležna nacionalna tijela propisno provodila, a javnost i poslovni krugovi bolje razumjeli. Ona podsjeća na zaključke o tom predmetu koje je 11. i 12. prosinca 1992. usvojilo Predsjedništvo Europskog vijeća u Edinburghu, kao i na Rezoluciju Vijeća o kvaliteti izrade zakonodavstva Zajednice donesenu 8. lipnja 1993. (Službeni list Europskih zajednica, C 166 od 17. lipnja 1993., str. 1.).

Konferencija smatra da smjernice o kvaliteti izrade spomenutog zakonodavstva trebaju utvrditi tri institucije uključene u postupak donošenja zakonodavstva Zajednice: Europski parlament, Vijeće i Komisija. Ona također naglašava da bi zakonodavstvo Zajednice trebalo učiniti pristupačnijim i u tom smislu pozdravlja usvajanje i prvu provedbu ubrzane radne metode za službenu kodifikaciju zakonodavnih tekstova, koja je uvedena na temelju Međuinstitucionalnog sporazuma od 20. prosinca 1994. (Službeni list Europskih zajednica, C 102 od 4. travnja 1996., str. 2.).

Stoga Konferencija izjavljuje da bi Europski parlament, Vijeće i Komisija trebali:

- zajedničkom suglasnošću utvrditi smjernice za poboljšanje kvalitete izrade zakonodavstva Zajednice i slijediti te smjernice prilikom razmatranja prijedloga zakonodavstva Zajednice ili nacrtu zakonodavstva, poduzimajući unutarnje organizacijske mjere koje smatraju potrebnima kako bi osigurali urednu primjenu tih smjernica
- ulagati sve svoje napore kako bi ubrzali kodifikaciju zakonodavnih tekstova.

40. Izjava o postupku za sklapanje međunarodnih sporazuma od strane Europske zajednice za ugljen i čelik

Prestanak važenja članka 14. Konvencije o prijelaznim odredbama priložene Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik ne mijenja postojeće prakse u vezi s postupkom za sklapanje međunarodnih sporazuma od strane Europske zajednice za ugljen i čelik.

41. Izjava o odredbama o transparentnosti, pristupu dokumentima i borbi protiv prijevara

Konferencija smatra da bi se Europski parlament, Vijeće i Komisija, kada djeluju na temelju Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik i Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, trebali ravnati prema odredbama o transparentnosti, pristupu dokumentima i borbi protiv prijevara, koje su na snazi u okviru Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

42. Izjava o izradi pročišćenih tekstova Ugovorâ

Visoke ugovorne stranke sporazumjele su se da se tehnički posao koji je započet tijekom ove Međuvladine konferencije nastavi što je brže moguće radi izrade pročišćenih tekstova svih relevantnih Ugovora, uključujući Ugovor o Europskoj uniji.

One su se sporazumjele da konačni rezultati ovog tehničkog posla, koji se objavljuju kao primjer i čije je objavljivanje u odgovornosti Glavnog tajnika Vijeća, nemaju pravnu valjanost.

43. Izjava o Protokolu o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti

Visoke ugovorne stranke potvrđuju s jedne strane Izjavu o provedbi prava Zajednice priloženu Završnom aktu Ugovora o Europskoj uniji, a s druge strane zaključke Europskog vijeća iz Essena kojima se utvrđuje da je administrativna provedba prava Zajednice u načelu odgovornost država članica u skladu s njihovim ustavnim uređenjem. To ne utječe na ovlasti nadzora i praćenja te provedbene ovlasti institucija Zajednice, kako su utvrđene u člancima 145. i 155. Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

44. Izjava o članku 2. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije

Visoke ugovorne stranke suglasne su da Vijeće nakon dana stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama usvoji sve potrebne mjere iz članka 2. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije. S tim ciljem potrebni pripremni posao poduzima se pravodobno kako bi bio dovršen prije tog dana.

45. Izjava o članku 4. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije

Visoke ugovorne stranke pozivaju Vijeće da zatraži mišljenje Komisije prije nego što odluči o zahtjevu na temelju članka 4. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije, koji su Irska ili Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske podnijele za sudjelovanje u nekim ili svim odredbama schengenske pravne stečevine.

One se također obvezuju uložiti sve svoje napore kako bi omogućile Irskoj ili Ujedinjenoj Kraljevini Velike Britanije i Sjeverne Irske da, ako žele, upotrijebe odredbe članka 4. navedenog Protokola kako bi Vijeće nakon dana stupanja na snagu tog Protokola ili u bilo kojem trenutku nakon toga bilo u mogućnosti donijeti odluke iz tog članka.

46. Izjava o članku 5. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije

Visoke ugovorne stranke obvezuju se uložiti sve napore kako bi omogućile djelovanje među svim državama članicama u područjima schengenske pravne stečevine, posebno kad god Irska i Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske prihvate neke ili sve odredbe te pravne stečevine u skladu s člankom 4. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije.

47. Izjava o članku 6. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije

Visoke ugovorne stranke suglasne su da poduzmu sve potrebne mjere kako bi sporazumi iz članka 6. Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije mogli stupiti na snagu na dan koji je isti kao i dan stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama.

48. Izjava o Protokolu o azilu za državljane država članica Europske unije

Protokolom o azilu za državljane država članica Europske unije ne dovodi se u pitanje pravo svake države članice da poduzme organizacijske mjere koje smatra potrebnima za ispunjenje svojih obveza na temelju Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica.

49. Izjava o podstavku (d) jedinog članka Protokola o azilu za državljane država članica Europske unije

Konferencija izjavljuje da iako prepoznaje važnost Rezolucije ministara država članica Europskih zajednica odgovornih za useljavanje od 30. studenoga/1. prosinca 1992. o očigledno neutemeljenim zahtjevima za azil i Rezolucije Vijeća od 20. lipnja 1995. o najmanjim jamstvima za postupak azila, pitanje zlorabe postupaka azila i odgovarajuće brze postupke za odbacivanje očigledno neutemeljenih zahtjeva za azil treba detaljnije ispitati radi uvođenja novih poboljšanja ne bi li se ti postupci ubrzali.

50. Izjava o Protokolu o institucijama s obzirom na mogućnost proširenja Europske unije

Dogovoreno je da se Odluka Vijeća od 29. ožujka 1994. („Kompromis iz Ioannine“) produlji do stupanja na snagu prvog proširenja i da se do tog dana pronađe rješenje za posebni slučaj Španjolske.

51. Izjava o članku 10. Ugovora iz Amsterdama

Ugovorom iz Amsterdama stavljaju se izvan snage i brišu istekle odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice, Ugovora o osnivanju Europske zajednice za ugljen i čelik te Ugovora o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju kakve su bile na snazi prije stupanja na snagu Ugovora iz Amsterdama te se prilagođavaju određene njihove odredbe, uključujući umetanje određenih odredaba Ugovora o osnivanju jedinstvenog Vijeća i jedinstvene Komisije Europskih zajednica i Akta o izboru predstavnika Europskog parlamenta općim neposrednim izborima. Te radnje ne utječu na pravnu stečevinu.

IZJAVE KOJE JE KONFERENCIJA PRIMILA NA ZNANJE

1. Izjava Austrije i Luksemburga o kreditnim institucijama

Austrija i Luksemburg smatraju da se Izjava o javnim kreditnim institucijama u Njemačkoj također primjenjuje na kreditne institucije u Austriji i Luksemburgu, koje imaju usporedivu organizacijsku strukturu.

2. Izjava Danske o članku K.14 Ugovora o Europskoj uniji

Na temelju članka K.14 Ugovora o Europskoj uniji zahtijeva se jednoglasnost svih članova Vijeća Europske unije, tj. svih država članica za usvajanje bilo kakve odluke koja se primjenjuje na odredbe glave III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice o vizama, azilu, useljavanju i drugim politikama u vezi sa slobodnim kretanjem osoba prilikom djelovanja u područjima iz članka K.1. Štoviše, svaka jednoglasna odluka Vijeća prije stupanja na snagu usvaja se u svakoj državi članici, u skladu s njezinim ustavnim odredbama. U Danskoj je u slučaju prijenosa suvereniteta, kako je utvrđeno u danskom ustavu, za takvo donošenje potrebna ili većina od pet šestina glasova članova Folketinga ili većina glasova članova Folketinga i većina glasova glasača na referendumu, zajedno.

3. Izjava Njemačke, Austrije i Belgije o supsidijarnosti

Vlade Njemačke, Austrije i Belgije smatraju gotovom činjenicom da se djelovanje Europske zajednice u skladu s načelom supsidijarnosti tiče ne samo država članica nego i njihovih subjekata u mjeri u kojoj oni imaju vlastite zakonodavne ovlasti koje su im priznate temeljem nacionalnog ustavnog prava.

4. Izjava Irske o članku 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske

Irska izjavljuje da svoje pravo na temelju članka 3. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske na sudjelovanje u usvajanju mjera u skladu s glavom III.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice namjerava ostvariti u najvećoj mogućoj mjeri u skladu s održavanjem Zajedničkog putnog prostora s Ujedinjenom Kraljevinom. Irska podsjeća da njezino sudjelovanje u Protokolu o primjeni određenih aspekata članka 7.a Ugovora o osnivanju Europske zajednice odražava njezinu želju za održavanjem svojeg Zajedničkog putnog prostora s Ujedinjenom Kraljevinom kako bi osigurala najveću moguću slobodu kretanja u Irsku i iz nje.

5. Izjava Belgije o Protokolu o azilu za državljane država članica Europske unije

Pri odobravanju Protokola o azilu za državljane država članica Europske unije, Belgija izjavljuje da, u skladu sa svojim obvezama temeljem Ženevske konvencije iz 1951. i Protokola iz New Yorka iz 1967., u skladu s odredbama određenim točkom (d) jedinog članka tog Protokola ona pojedinačno razmatra svaki zahtjev za azil koji podnese državljanin druge države članice.

6. Izjava Belgije, Francuske i Italije o Protokolu o institucijama s obzirom na mogućnost proširenja Europske unije

Belgija, Francuska i Italija primjećuju, na temelju rezultata Međuvladine konferencije, da Ugovor iz Amsterdama ne udovoljava potrebi, koja je ponovno potvrđena na Europskom vijeću u Madridu, znatnog napretka prema ojačavanju institucija.

Te zemlje smatraju da je takvo ojačavanje neophodan uvjet za zaključivanje prvih pregovora o pristupanju. One su odlučne da u praksi u potpunosti i primjereno provode Protokol u odnosu na sastav Komisije i ponderiranje glasova te smatraju da znatno šire korištenje glasovanja kvalificiranom većinom čini dio relevantnih čimbenika koje treba uzeti u obzir.

7. Izjava Francuske o stanju prekomorskih departmana u svjetlu Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije

Francuska smatra da provedba Protokola o uključivanju schengenske pravne stečevine u okvir Europske unije ne utječe na zemljopisno područje primjene Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985., koja je potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990., kako je utvrđeno u prvom stavku članka 138. te Konvencije.

8. Izjava Grčke o Izjavi o statusu crkava i nekonfesionalnih organizacija

Pozivajući se na Izjavu o statusu crkava i nekonfesionalnih organizacija, Grčka podsjeća na Zajedničku izjavu o brdu Atos priloženu Završnom aktu Ugovora o pristupanju Grčke Europskim zajednicama.